23 AUGUST
1944 ✸ 1973

săptămîna politică

vrednicie

Într-un moment de maximă încleștare socială și politică, în vălmășagul evenimentelor revoluționare de la 1848 în Muntenia, un ziar, care se făcea ecoul stării de spirit a maselor, scria: «*Am dobîndit libertatea, trebuie să ne arătăm și vrednici de dînsa*». Frază profundă, lapidară, păstrîndu-și arzătoarea actualitate pînă în zilele noastre.

Firește, condițiile s-au schimbat — deși în acest iulie fierbinte al anului 1973 răsună încă în noi ecourile aniversării unei alte veri fierbinți, de-acum 125 de ani, care nu fac decît să sublinieze continuitatea unui proces istoric, a aspirațiilor seculare ale poporului român.

Doar cîteva săptămîni ne despart de cea de-a 29-a aniversare a Zilei insurecției naționale antifasciste armate, ziua care a marcat o cotitură istorică în dezvoltarea României, deschizînd drumul unor profunde schimbări revoluționare în viața noastră socială, înfăptuirii idealurilor de libertate și dreptate socială ale poporului.

Și astăzi, peste veac, răsună vibrant îndemnul înaintașilor: «Am dobîndit libertatea,... să ne arătăm și vrednici de dînsa». *Prin mobilizarea tuturor capacităților creatoare pentru accelerarea progresului economico-social al patriei.* O astfel de întîmpinare, *prin muncă și nu prin vorbe*, o astfel de sărbătorire a zilei de 23 August, reprezintă o trăsătură definitorie a momentului de față.

Știri încărcate de semnificații vestesc noi succese în întîmpinarea marii sărbători: peste plan, la Hidrocentrala de la Porțile de Fier, zeci și zeci de milioane de kWh energie electrică; un nou cargou lansat la Galați înainte de termen; unități noi pe platforma chimică din Craiova; muncă încordată pe lanurile țării.

Vorbeam despre încărcătura de semnificații care depășesc valoarea pur economică. De pildă, faptul că acum cîteva zile la Tulcea, oraș cîndva provincial prin excelență, așezare adormită în colbul dobrogean, și-a deschis porțile cea mai modernă uzină de aluminiu din țară, intrînd astfel în circuitul a ceea ce unii numesc «civilizația aluminiului», nu capătă oare și o valoare socială și afectivă, în afară de aceea măsurată în tone de metal alb? Tulcea, citadelă industrială! Iată un splendid comentariu la semnificațiile multiple ale apropiatei sărbătoriri a zilei de 23 August. Una din semnificații fiind și aceea că tocmai asemenea realizări pe plan intern dau miez și fundament politicii externe a țării noastre, la elaborarea și înfăptuirea căreia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aduce o contribuție hotărîtoare. Căci — după cum se sublinia și într-o recentă Hotărîre a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. — «succesul politicii externe a partidului și statului nostru este strîns legat de marile realizări pe care le obține poporul român în edificarea noii societăți, în sporirea forței economice a țării, în ridicarea nivelului de civilizație al întregii vieți sociale».

Poporul român se arată pe deplin vrednic de libertatea dobîndită cu aproape trei decenii în urmă.

Lionel NIȚESCU

SECERIȘ '73

E timpul să iertăm toamna. Pentru ingratitudinea ei mocirloasă. Pentru nopțile petrecute în brazdă la lumina reflectoarelor. Aversele ei reci, învingîndu-le, ne-au învățat să ne prețuim mai mult și cunoscîndu-ne astfel să muncim mai spornic. Previziunea, oricît de realistă, rămîne o aspirație spre care năzuim. Campania agricolă care a debutat depășește previziunile.

Învingem în cea mai pașnică bătălie a omului, căci dintotdeauna biruința lui în lupta pentru pîine nu i-a fost utilă decît sieși și nevoii sale de a trăi. Prețuind ideea muncii și bobul ei de pîine concretă ne mărturisim totodată rîvna întru năzuința noastră spre civilizație.

Cînd scriu aceste rînduri e trecut de miezul nopții și știu că în întreaga țară, oamenii pe care i-am lăsat pe cîmpurile cu cereale nu dorm nici ei, continuă cursa contracronometru. Omagiind osîrdia agricultorilor se cuvine ca unul dintre gîndurile noastre de recunoștință să-l îndreptăm către sutele și miile de femei pe care se bizuie o parte însemnată din munca acestor zile și nopți. În județul Dolj seceratul orzului s-a încheiat. În comuna Bărca, de pe cele 50 de hectare repartizate acestei culturi a fost obținută o recoltă cu 500 kg/ha mai mare față de recolta anului trecut. Membrii cooperativelor de producție și mecanizatorii din cadrul consiliului intercooperatist Bratovoești au trecut la recoltatul grîului. În prima zi: o sută de hectare recoltate. Munca în flux continuu permite eliberarea operativă a terenurilor și însămînțarea fără întîrziere a culturilor duble. Paralel cu strînsul păioaselor se recoltează cartofii timpurii, se dă o a doua prașilă la porumb, se asigură baza furajeră. La Vîlcelele (județul Buzău) culturile de sfeclă-de-zahăr și floarea-soarelui au fost încheiate, porumbul a primit chiar a treia prașilă și în curînd va porni secerișul grîului. În așteptarea noii recolte, gospodarii din sectorul panificație al Buzăului o risipesc pe cea veche. Sistemul de pulverizare nu funcționează, balanțele de stabilire a gramajului sînt defecte iar pîinea, așa cum iese, este depozitată direct pe dușumea. Direcția comercială «atrage atenția» asupra «sistemului» organizatoric defectuos. Iertăm toamna și atît.

În Ialomița, paralel cu secerișul orzului, cooperatorii au ieșit la prășitul fasolei în cultură pură, la recoltatul furajelor pentru masa verde, la prășitul porumbului. La C.A.P.-Făcăeni culesul mazării se apropie de sfîrșit. Producția obținută întrece cu 800 kilograme pe cea prevăzută. Cantitățile recoltate au fost predate centrului de batozare al Fabricii de conserve Fetești. Între timp, Școala profesională de mecanici agricoli Ciulnița-gară se pregătește să primească noile promoții de mecanizatori. Desigur, cînd apar aceste rînduri, alte nopți s-au adăugat celor multe de pînă acum. Alte județe au demarat în cursa secerișului. Nopțile albe s-au generalizat. Combinele migrează din sud către nord. Din centrele universitare vin studenții. Săptămîna «repetiției generale» s-a încheiat. Cea care vine va fi una mare, plină și totală dedicată grîului.

Nicolae CRISTACHE

EXAMENUL DE ADMITERE, UN JOC AL HAZARDULUI?

SATUL ȘI ORAȘUL LA FEL DE «FAVORIZAȚI» CULTURAL

Există sau nu criterii științifice pentru selecția candidaților?

Anii de studiu, o cursă cu obstacole?

Care este părerea dumneavoastră, stimați profesori?

— *Nu, nu e vorba de un* **examen de admitere,** *termenul nu e propriu, nu-i definește exact conținutul. În facultăți se intră prin* **concurs de admitere,** *iar acesta presupune o selecție reală a valorilor, o ierarhizare a lor: la un concurs trebuie să reușească cei mai bine pregătiți, desigur în limita unor locuri existente. Numai că și aici, ca în orice triere a valorilor, intervin factori aleatorii care pot perturba niște criterii.*

Perfect: este exact ceea ce mă interesa să discut cu conf. dr. Aculin Cazacu, director al Laboratorului de cercetare interdisciplinară a învățământului superior. În fața mea, un studiu voluminos — cel mai recent produs al laboratorului — despre «*Dinamica socială a învățământului universitar. Studii pe modelul Universității din Craiova*». Așadar, în examinarea sociologilor: concursul de admitere.

— Răspunsurile dumneavoastră vor fi, desigur, rezultate ale unor observații și studii de sinteză. Eu vă voi pune totuși cîteva întrebări care stau la inima omului, care și în acest iulie au devenit niște întrebări-cheie, niște probleme vitale. Așadar, tovarășe Cazacu, ce credeți, la ce concluzii v-au dus studiile dumneavoastră: în forma sa actuală, concursul de admitere permite ori nu acea obligatorie selecție reală a valorilor? Funcționează ori nu după criterii realmente obiective? Operează ori nu, cu echitate, o triere a candidaților din toate zonele țării și din toate păturile sociale?

— *Ei bine, noi am ajuns, pe baza analizei unor date furnizate de studiul nostru la Universitatea din Craiova, la concluzii diferite celor care circulă în mod obișnuit: cei admiși în anul I provin mai puțin din ceea ce numim «medii culturale favorizate», din centre culturale puternice; la universitatea craioveană am constatat, analizînd situația ultimilor 5 ani, că au fost admiși din totalul candidaților în jur de 33% fii de muncitori, în jur de 27% fii de țărani și în jur de 14% fii de intelectuali. Tendința remarcată de noi este aceea a reprezentării echilibrate, în structura studenților, a structurii sociale a țării noastre. Am constatat, de asemenea, că aproximativ 52% dintre studenți provin din mediul rural, iar 48% din mediul urban. Pe ansamblul universității craiovene, la concursul de admitere se înscriu între 5 și 8 candidați pe un loc, proveniți din toate colțurile țării. Dealtfel, «aria geografică» a recrutării candidaților s-a lărgit considerabil în ultimii ani, reușind la concursul de admitere, cu rezultate excelente, mulți tineri din localități altădată uitate, care nu se mai dovedesc a fi astăzi «defavorizate cultural».*

— Și cum vă explicați acest fenomen?

— *În primul rînd, datorită faptului că nivelul de cultură a crescut considerabil în toate mediile sociale și în toate orașele țării. Apoi e o realitate că cei care se socot «defavorizați» muncesc mai mult și mai inteligent, se pregătesc cu forțe proprii, se străduiesc să-și găsească singuri sursele de informare, de documentare și această autostimulare a gîndirii duce la o finalitate pozitivă sporită față de cazurile supermeditațiilor, a programului care toarnă forțat cunoștințele și încorsetează gîndirea personală. La tinerii supuși unui dopaj informa-*

țional din partea familiilor «favorizate cultural» apare nu odată fenomenul blocajului psihologic. Chiar dacă ei intră în facultate, să zicem, la un moment dat intervine un moment de oboseală intelectuală și se prăbușesc, se pierd pe drum. Uneori, chiar în anul I. De cele mai multe ori, în anul III. După mine deci, defavorizant este nu **mediul** *ci* **procedeul** *de dopare în fazele pregătitoare ale concursului.*

— Și totuși, să nu ne înșelăm: cei care au un volum mai mare de cunoștințe au și șanse mai mari de intrare în facultate.

— Aici intervine un alt păcat al concursurilor: nu există o **unitate de exigență,** *de criterii, a membrilor comisiilor, a celor care verifică lucrările scrise, decisive pentru reușita la examen. Sondaje făcute de laboratorul nostru arată că unii examinatori apreciază cu preponderență* **volumul de idei** *expus de candidat; alții urmăresc* **logica exprimării,** *o a treia categorie e preocupată de* **concluziile** *trase de concurenți. Dintr-o dată, iată căi largi deschise subiectivității. Cred că o mare carență a membrilor unor comisii este insuficienta cunoaște a docimologiei, știința evaluării și examinării, foarte dezvoltată în unele țări ale lumii, știință care operează cu ansambluri de principii, reguli, norme și procedee pentru o apreciere obiectivă și complexă a gradului de pregătire. Examinatorii pot fi savanți în specialitatea lor, dar neînarmați cu criterii docimologice. Cred că e nevoie de o* **instruire** *— da, să nu ne fie frică de cuvînt — de o instruire a membrilor comisiilor, cărora să li se pună în față un sistem unitar de cerințe și exigențe, pe care apoi fiecare să le particularizeze la domeniul său.*

— S-a spus, nu o dată, că subiectele pentru lucrările scrise sînt extrem de dificile, că depășesc mult nivelul de cunoștințe care se predau în liceu.

— Sînt, în genere, subiecte de sinteză, dar bazate pe obiectele studiate în școală. Caracterul acesta sintetic i-a surprins și i-a lăsat descoperiți pe mulți candidați care cunoșteau mai ales, teme, subiecte.

— Cred că acest exercițiu intelectual trebuia deprins în liceu, trebuia să înlocuiască aglomerarea sufocantă, epuizantă de informații. Spuneți-mi, vă rog, în ce privește oralul, considerați că biletul tras de candidat permite o reală verificare a pregătirii lui, nu lasă el prea mult loc de acțiune șansei ori ghinionului?

— Biletul nu înseamnă tot oralul, subiectul de pe bilet e doar o premisă a examinării, de la care se pornește la verificarea unui front larg de cunoștințe. Sigur, examinatorul se limitează uneori la subiect, și aceasta e o deficiență de procedură, după mine. Sigur, apar fenomene de apreciere neobiectivă atunci cînd în loc de a se proba modul de a gîndi al candidatului, capacitatea sa de a-și expune ordonat și în cunoștință de cauză ideile, se urmărește exclusiv sondarea volumului de informații.

— Vorbiți de expunerea ordonată a ideilor, dar să nu uităm că emoția îl poate de multe ori paraliza pe tînăr, îl poate face să-și piardă stăpînirea de sine și claritatea în expunere.

— Aveți dreptate, în acele momente nu fiecare candidat e apt de a răspunde, el vine inhibat, blocat și examinatorul trebuie să-i creeze un climat psihologic adecvat, trebuie să aibă tact și răbdare, să se apropie de tînăr cu înțelegere și încredere, să-i creeze acestuia sentimentul că are în față un partener, nu un adversar. Am remarcat, la multe din aceste concursuri, un fenomen de contagiune psihică a candidaților: dacă cineva, sau cîțiva la rînd, obțin note mici, următorii intră la oral complet inhibați și trebuie luptat din greu pentru a bara calea acestei psihoze la care se ajunge pe culoarele facultății.

— Anul trecut, tovarășe Cazacu, au fost multe contestații privind rezultatele concursurilor de admitere. S-a considerat că a existat în unele cazuri o doză de subiectivitate (substanțial onorată materialmente!) la unii membri din comisii.

— Se poate, într-adevăr, să existe fenomene de subiectivism interesat, care sînt cu atît mai nocive cu cît ne aflăm în plin proces de aplicare, în societatea noastră, a normelor socialiste de etică și echitate. Dar aceste nereguli — ce trebuie prevenite prin acea permanentă «educare a educatorilor» de care vorbea Marx, se cer curmate, atunci cînd se produc, printr-o operare promptă și drastică în miezul acestor defecțiuni. Cred în necesitatea de a se extinde rolul de control al organizațiilor de partid în toate sferele de activitate universitară, implicit în sfera concursului de admitere. Consider absolut necesară o sancționare operativă și exemplificatorie a celor care se fac vinovați de aceste nereguli și care, uneori, reușesc să iasă basma curată datorită «relațiilor», și chiar tergiversării cazului.

— Înțeleg, așadar, încercînd să sintetizăm discuția noastră, că pledați pentru ideea așezării concursurilor de admitere pe terenul unor criterii realmente obiective...

— Fără îndoială. M-aș referi, în acest sens, la cerința clar exprimată de secretarul general al partidului nostru,tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea de la recenta plenară a C.C.: «Învățămîntul superior trebuie să pregătească oameni pentru producție. Să dezrădăcinăm complet mentalitatea care se mai întîlnește încă în învățămîntul superior și în special la unii părinți, potrivit căreia nu s-ar cuveni ca, după atîta școală, tînărul să meargă în producție». În fond, încă de la concursul de admitere trebuie să se profileze, prin selecția care se face, viitorul specialist care să corespundă pe deplin exigențelor actuale.

Sanda FAUR

CONFIDENȚIAL: ÎNAINTE DE A DEVENI INGINERI AGRONOMI FACEȚI ȘI LICEUL!

— Cu cît distanța economică între tine și cel care vorbește e mai mare, cu atît trebuie să vorbești mai atent — afirmă profesor-doctor Milu Oșlobeanu, prorector al Institutului agronomic «Nicolae Bălcescu» din București. Fraza sa sună ca o concluzie și este o concluzie a unei povești (povestiri). Se dusese într-o comună, director general al unui institut cu vie și vin fiind, și îndemna țăranii, în cadrul unei ședințe ținute la un cămin (vizavi de baia comunală) la sentimente mai bune față de pămînt. Și un tip din sală ar fi zis: «Da, păi cum să nu, dar dumneavoastră aveți 7 000 pe lună și eu 7 000 pe an... Da, trebuie să fii atent cum vorbești». Din respect pentru interlocutorul meu ca și pentru faptul că-l cunosc întreb: aveați 7 000 pe lună? «Da, aveam». Sigur că tipul din sală n-avea numai 7 000 pe an, că avea și produse și grădină etc.

Povestea asta nu e grozavă, dar o reții pentru că aici se află un lucru esențial pentru grupajul de față: inginerii agronomi cîștigă bine. Și dacă ajung directori generali vor cîștiga și mai bine. Este un motiv pentru care regimente de băieți și companii de fete încearcă să intre la Institutul agronomic din București, la una din cele șapte facultăți: agronomie, horticultură, medicină veterinară, zootehnie, îmbunătățiri funciare-ingineri, îmbunătățiri funciare-subingineri, economia agriculturii. În anul universitar trecut, respectînd ordinea de mai sus, au fost următoarele locuri: 210, 130, 80, 100, 60, 90, 70. Total: 740. Din primul foc, la sesiunea din vară, au reușit 600. 100 în toamnă. Au fost, în medie, cinci candidați pe un loc vara și mult mai mulți toamna. Prorectorul Milu Oșlobeanu ne asigură că toamna vin «toți deznădăjduiții, dar nu li se face rabat». Examenul e pur teoretic și dificil. Medicul veterinar se «fabrică» cu accent pe anatomia și fiziologia omului (ne tragem doar din maimuță) întocmai ca la medicina umană; economistul agricol se poate bate pe umăr frățește și egal cu vărul său primar de la Academia de studii economice ș.a.m.d. Nu te pune nimeni să dai cu sapa, să cosești, sau să deosebești ovăzul de gura-leului. Nici vorbă. O testare cît de cît cu finalitate agricolă n-ar strica — este de părere totuși prorectorul Oșlobeanu. N-ar strica, dar nu e.

Înainte de a ne preda trup și suflet datelor statistice legate de examenul de admitere și înainte de a le comenta, merită să spunem că aici învață anual 3 200 studenți, 1 000 absolvenți la cursuri postuniversitare și 800 doctoranzi, adică jumătate din numărul pe țară, care număr, după calcule serioase, ar fi 10 000 pe an. Institutul e vechi de 121 de ani și de numele său pot fi legate numele lui Ion Ionescu de la Brad, Sandu Aldea (primul scriitor agronom), Traian Săvulescu. Printre absolvenții de prestigiu ocupînd în prezent funcții de răspundere în stat sînt dr. ing. Angelo Miculescu, prof. dr. docent Ștefan Nicolae, prof. dr. Ceaușescu Ion. Cea mai mare personalitate a agriculturii noastre rămîne profesorul Gheorghe Ionescu-Șișești care a predat patru decenii la institut. Fiul său, Vlad, îi continuă activitatea în același loc și în aceeași specialitate. Este important acest ultim lucru și exemple asemănătoare se mai pot da: fiii profesorilor Bernaz Dionisie, Stamatin Nicolae, Grigore Obrejeanu, Bărbulescu Costică, Lovea Eugen, Negrilă Aurel au absolvit sau sînt studenți ai institutului. Nimic nu poate fi mai elocvent pentru ceea ce numim (cîteodată fără acoperire) pasiunea pentru meseria aleasă. Las la o parte faptul că aceasta este și o chestiune sentimentală de cea mai bună calitate. Și nu singura.

— Tovarășe prorector, de ce se îndreaptă tinerii absolvenți spre institut?

— Diverse motive. Fata care nu l-a înțeles și nu l-a iubit «atunci» îl vrea acum, dar inginer agronom. Tata zice: am dat eu cu sapa o viață întreagă, da ia arată tu-în comună cine ești și că poți fi inginer și ales și în conducerea C.A.P. și în comitetul de partid. Valabil pentru fiii de țărani. La intelectuali, lucrurile sînt clare: ei disting răul din agricultură de realitatea din agricultură. Muncitorii la fel, plus că ei, a căror conștiință înseamnă muncă,își îndeamnă fiii tot spre muncă pentru că așa e moral și spre școală că așa e normal. Tehnicienii și intelectualii comunelor știu mai bine chiar și decît țăranii că se cîștigă bine, că se trăiește în aer curat și în stima populației. Trebuie presupuși prin definiție pasionații și tot prin definiție cei care zic: nu mă fac eu titrat, dar inginer agronom tot mă fac.

Se știe, iar dacă nu se știe se află, că în țară funcționează — pentru viitoarea viață la țară — peste 100 de licee agricole. S-ar zice: problema e rezolvată. De aici pleacă spuma, de aici se recrutează «stăpînii și diriguitorii bogatelor recolte» ale anilor ce urmează. S-ar zice. În aceste licee, aflăm, ne mirăm și ne întristăm, sînt repartizați profesori slabi. Cei de matematică, o parte, firește, sar în predare peste diferențiale, integrale, geometrie analitică. Din douăzeci de profesori de biologie din aceste licee, douăzeci n-au știut ce înseamnă ARN și ADN. Adică: acid ribonucleic și acid dezoxiribonucleic. Aceștia se scuză cam așa: cînd să mai faci cu ei matematică, fizică, biologie dacă faci atîta română și istorie? În realitate — spune profesorul doctor Milu Oșlobeanu — aceste materii li se predau atît de slab, încît citind tezele candidaților «l-ai putea reînvia de 150-200 de ori pe Caragiale». Deci, practic și paradoxal, absolvenții liceelor agricole nu sînt avantajați, ci handicapați. Avantajul îl au tot bucureștenii și cei din marile orașe unde se face carte serioasă și unde la tot pasul dai de o personalitate agrară de la care poți lua și meditații.

Altceva: la facultatea de horticultură se dă examen la legumicultură. Dar în peisajul, deloc încurajator al liceelor agricole, cele cu specific legumicol sînt cîteva. Restul fac pomicultură, viticultură etc. Și să ne gîndim că marea majoritate a elevilor liceelor agricole sînt fii de țărani cărora, în aceste feluri, li se face o primă, gravă și profundă nedreptate. E adevărat, cu cîteva luni înainte de examenul de admitere se fac cursuri de pregătire, dar fiii proprii ai pămîntului sînt puși într-o situație complet aiurea... Cursurile le sînt predate de oameni competenți, savanți care, pe bună dreptate, presupun cunoscute capitolele peste care foștii lor profesori au trecut.

Să răsfoim totuși și promisele date statistice ale anului universitar trecut. Au intrat deci în cele șapte facultăți ale institutului, în prima sesiune, 600 de tineri (aproximativ 70% băieți, restul fete). Fii de muncitori 204, de țărani 182, de funcționari 118. Absolvenți ai liceului de cultură generală, 456; absolvenți ai liceelor agricole, 144. Cifre mai mult decît elocvente atît pentru lipsa de eficiență a liceelor agricole, cît și pentru faptul moral sută la sută că fiilor de agricultori ingineria agricolă li se refuză în mare parte. Din mediul rural sînt proveniți 399, iar din cel urban 201. Dar mediul rural nu înseamnă țărani și în cei 399, doar 182 sînt fii de țărani, restul reprezintă intelectualitatea satelor.

— Puțini fii de țărani — zic. Oare de ce? Prorectorul Milu Oslobeanu dă din umeri.

Din numărul viitor: «Cronica teatrală» de Dinu Săraru.

EXAMENUL DE ADMITERE, UN JOC AL HAZARDULUI?

A lucrat efectiv în agricultură, o cunoaște, o înțelege. Îi pare rău. Îmi spune că și astăzi atît dînsul cît și soția simt nostalgia satului. Totuși, care-i explicația aceea de fond, aceea care, o dată găsită, va lumina totul și va permite luarea unor măsuri, schimbarea unei optici?

Convenim într-un tîrziu (și la propriu) că dacă locuiești în oraș și ai doi copii, ambii fac (de cele mai multe ori) liceul; la țară din doi face unul sau nici unul. Modul în care îl fac aceștia din urmă este cunoscut. Conducerea de partid și de stat, secretarul general al partidului însuși au subliniat de foarte multe ori importanța pentru agricultură a tehnicienilor și inginerilor. Printr-o schimbare de optică, începînd cu satul, fiii de țărani, cei dotați și cu tragere de inimă pentru carte, trebuie orientați spre școli, școlile trebuie să devină școli cu adevărat și în acest fel — și nu numai în acesta — fiilor de țărani nu le va mai fi refuzată citeodată titulatura care le curge în sînge precum chemarea străbunilor: INGINER AGRONOM.

Eugen SECELEANU

RĂSPUNSURI LA O STRAȘNICĂ FOAME DE INIȚIATIVE

— Pentru a asigura o captatio benevolentiae convorbirii noastre despre soarta imediată și concretă a învățămîntului în general, a învățămîntului ieșean în special, îmi îngădui — cu speranța că nu voi știrbi atmosfera academică — să repet o glumă pe care am auzit-o în Iași, pe seama noii reguli potrivit căreia băieții întîi trebuie să-și facă armata și-abia apoi au acces la anul întîi de facultate. Gluma suna cam așa: «Degeaba se bucură fetele că vor fi mai multe locuri pentru ele, în schimb, li se va face curte doar de către reformați». Reținînd — chiar și din realitatea pe seama căreia a apărut această replică de simpatic haz moldovenesc — adevărul că *există o mare zbatere pentru îmbunătățirea învățămîntului nostru*, v-aș ruga să-mi spuneți, firește în linii mari și esențiale, care-s problemele rămase, total sau în parte, nerezolvate ori nou apărute, acum după bilanțul finelui de an școlar 1972—1973? Cu alte cuvinte tovarășe profesor doctor **Petre Mâlcomete,** secretar al Comitetului județean de partid — Iași, care-s obiectivele precise spre care trebuie îndreptate atenția și eforturile în noul an școlar ce vine?

— Într-adevăr, există o preocupare continuă a conducerii de partid și de stat pentru perfecționarea învățămîntului, urmărindu-se cu consecvență traducerea în viață a hotărîrilor Congresului al X-lea al P.C.R. și ale Conferinței Naționale, deoarece de dezvoltarea și permanenta îmbunătățire a acestui important domeniu depind pregătirea cadrelor de mîine și deci evoluția întregii noastre societăți. Faptul că la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. s-a dezbătut în primul rînd raportul cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în România și că în încheierea dezbaterilor la această problemă a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, dovedesc din plin însemnătatea ce se acordă sectorului amintit, organizării și desfășurării învățămîntului de toate gradele. Fără îndoială că, în decursul timpului, drept urmare a aplicării Legii învățămîntului, a hotărîrilor Comitetului Central din 1968 privind noile măsuri care să ducă la îmbunătățirea procesului instructiv-educativ, la legarea sa mai strînsă de producție, de viață, și la noi în județ s-au înregistrat remarcabile succese în direcțiile menționate. Se poate afirma că s-au făcut progrese în îmbogățirea conținutului lecțiilor și a metodelor de predare, că s-a ridicat nivelul general de cunoștințe al tineretului, că se pregătesc temeinic cadrele de viitori specialiști. Cu toate aceste realizări incontestabile, nu-i mai puțin adevărat însă că mai sînt destule aspecte nesoluționate asupra cărora va trebui să ne îndreptăm atenția în perioada de pregătire și pe parcursul următorului an școlar. Mă voi referi întîi chiar la învățămîntul preșcolar, căruia tovarășul Nicolae Ceaușescu îi acordă o atenție deosebită, subliniind că în viitor vor trebui să fie cuprinși efectiv toți copiii în acest sistem, sau în orice caz cel puțin în ultimul an. Or, rețeaua existentă la noi nu permite decît cuprinderea a 35 la sută din copii, situîndu-ne sub media pe țară și creînd dificultăți în școlarizarea de la 6 ani. Drept urmare va trebui să luptăm pentru extinderea acestor unități și crearea tuturor condițiilor necesare. În ce privește liceele, s-a constatat că planul de școlarizare nu a fost realizat la cele de cultură generală, deși au fost organizate trei sesiuni de admitere, în timp ce spre cele de specialitate s-a observat un adevărat aflux, proporția fiind de aproape patru pe un loc. Este o realitate vie, ce demonstrează justețea indicațiilor conducerii superioare de partid privind necesitatea creșterii ponderii acestora din urmă, sarcină ce se va realiza și la noi prin înființarea a încă două licee de specialitate.

În altă ordine de idei, se pune problema modernizării planurilor de învățămînt ale acestor licee și ale școlilor profesionale, deoarece se observă la unele o pondere de peste 60 la sută a disciplinelor de cultură generală, în dauna unor obiecte de specialitate absolut necesare, ca să nu mai insistăm asupra faptului că programele școlare conțin capitole total depășite.

Cît privește *integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția* s-au făcut desigur însemnați pași înainte înființîndu-se ateliere școlare, hale-laborator, atrăgînd specialiști din industrie în rîndul cadrelor didactice etc. Totuși, mai persistă destule greutăți datorate lipsei de tehnicieni-instructori în cadrul atelierelor-școală, interesului redus manifestat de conducerile unor întreprinderi pentru practica tineretului studios și pentru finalizarea rezultatelor cercetării științifice, faptului că se menține încă o mare dispersare a tematicii etc. Sînt probleme deci care vor trebui să fie grabnic rezolvate prin contribuția tuturor factorilor de răspundere, în lumina sarcinilor trasate de cuvîntarea secretarului general al partidului nostru la recenta Plenară a C.C. al P.C.R.

— Și-acum, fiind — mulțumită dumneavoastră — în cunoștință de cauză cu frontul de ofensivă de după vacanța cea mare, parcă se cere lămurită încă o chestiune: care-i *contribuția de gîndire a ieșenilor* la rezolvarea problemelor de mai sus, a problemelor procesului de învățămînt în general?

— Pe lîngă sugestiile ce le-am făcut răspunzînd la prima întrebare, aș vrea să mai adaug alte cîteva propuneri la care, ne-am gîndit noi, cei care ne preocupăm de problemele învățămîntului la Iași. Ele se referă bineînțeles la aspecte care privesc întreaga țară, vizînd îndeosebi îmbunătățirea examenelor de admitere și bacalaureat, care constituie un prag hotărîtor fie în trecerea spre trepte superioare de învățămînt, fie către încadrarea în producție. De exemplu, considerăm că este absolut necesară introducerea limbii române ca obiect obligatoriu de concurs în toate școlile

postgenerale, precum și a istoriei patriei la examenul de bacalaureat, deziderat izvorît din necesitatea cunoașterii la perfecție a limbii proprii și din imperative de ordin educativ. Pe de altă parte sugerăm includerea unor teste de aptitudini la concursul de admitere în școlile profesionale, în liceele de specialitate tehnică și la secția de învățătoare maistre a liceelor pedagogice fiindcă numai în felul acesta putem constata dacă există gradul de îndemînare și înclinațiile care să permită admiterea candidatului la formele de învățămînt amintite.

— Pentru încheiere, o întrebare specială, cumva simetrică cu gluma de început a convorbirii noastre: ce probleme și ce căi de soluționare a lor implică examenele de admitere în învățămîntul superior din acest an?

— În măsura în care pe plan local s-a putut întreprinde ceva pentru a veni în sprijinul absolvenților de liceu, s-a trecut la organizarea cursurilor pregătitoare, la popularizarea mai largă a secțiilor și facultăților etc. În general, în ultimii ani, la aceste examene s-a reușit să se realizeze o selecție mai bună a candidaților și credem că introducerea unor discipline la alegere, precum și creșterea ponderii probelor scrise contribuie mult la aceasta. Totuși socotim că se mai mențin deficiențe serioase mai ales în direcția orientării școlare și profesionale, ceea ce face ca proporția candidaților la facultățile umanistice să fie cu mult mai mare decît la cele cu caracter tehnic. Pentru a remedia pe viitor asemenea situații trebuie să urmăm îndemnul tovarășului Nicolae Ceaușescu, care în cuvîntarea rostită la recenta plenară arăta că trebuie să se țină seama de necesarul de specialiști din toate sectoarele de activitate și totodată faptul că fiecare cadru didactic are datoria să fie în același timp și un bun psiholog pentru a realiza o cunoaștere și o orientare judicioasă a tineretului studios. Am mai avea unele opinii privind stabilirea centralizată a subiectelor asigurîndu-se o uniformizare a cerințelor pe țară, renunțarea la probele orale acolo unde este posibil, introducerea probei obligatorii de limbă română la facultățile de drept și cele cu caracter didactic etc.

În general, toate aceste idei izvorăsc din dorința sinceră de a ne aduce contribuția la rezolvarea cu succes a sarcinilor trasate de recenta plenară, angajîndu-ne totodată să antrenăm organizațiile de partid, toate forțele pentru ca indicațiile din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu să prindă cît mai repede viață, ridicînd școala de toate gradele pe culmile cerute de dezvoltarea societății socialiste și făurirea comunismului în patria noastră.

Nelu IONESCU

ATENȚIE: LICEELE DE SPECIALITATE!

Prietenia o fi anticamera dragostei sau n-o fi. Liceele de specialitate nu sînt în mod sigur anticamera institutelor de învățămînt superior. Nu sînt în mod practic și nu sînt din punct de vedere teoretic. Nu aceasta e menirea lor fundamentală. Nu e posibil ca toți absolvenții acestor licee să devină studenți, dar e firesc ca un număr însemnat dintre ei, cel puțin egal cu acela al absolvenților liceelor teoretice să reușească în institutele de profil. Dar nu se întîmplă așa. Cel puțin la Institutul de petrol-gaze și geologie. Și fiindcă fatalitatea n-are nici o vină, cunoașterea cauzelor n-are cum dăuna, chiar dacă ele ne-au fost prezentate de cîțiva tineri întîlniți pe culoarele institutului. Mai întîi — profesorii. Nou înființate și avînd grabnic nevoie de cadre didactice, liceele de specialitate n-au putut beneficia de solicitudinea unor dascăli prestigioși, sau în orice caz nu la nivelul celor din liceele teoretice. În al doilea rînd (dar nu independent de primul), deși documentele de partid cer asta cu claritate, liceele de specialitate nu sînt încă suficient de bine structurate pe necesitatea formării în primul rînd a unei intelectualități tehnice în adevăratul înțeles al cuvîntului. Liceele de specialitate asigură elevului la absolvire nu o simplă diplomă onorifică, ci un pașaport pentru muncă și viață. Realizarea este incontestabilă. Spiritul de echitate ne obligă și nevoile țării pretind ca acestor absolvenți să li se asigure mai mult decît atît și anume pregătirea corespunzătoare pentru orice competiție, indiferent de gradul ei. Oricît de puțină legătură ar exista între cultura generală și domeniul strict al specializării e greu de presupus că elevul care aflînd că «Surîsul Hiroshimei» nu se referă la o fată ci la o localitate, a început s-o caute pe harta României, va ajunge vreodată un inventator sau chiar

un inginer de elită. Nivelul mai scăzut al liceelor de specialitate a fost dealtfel consfințit în programa învățămîntului superior care prevede posibilitatea ca la admitere să se aleagă în locul fizicii una dintre disciplinele de specialitate. Chiar dacă prin această măsură se restabilește echitatea dezechilibrată în primii ani, pricina care a determinat-o e sugestivă. Tabloul acesta e completat de faptul că în primii doi ani, cînd se predau disciplinele tehnice generale, absolvenții

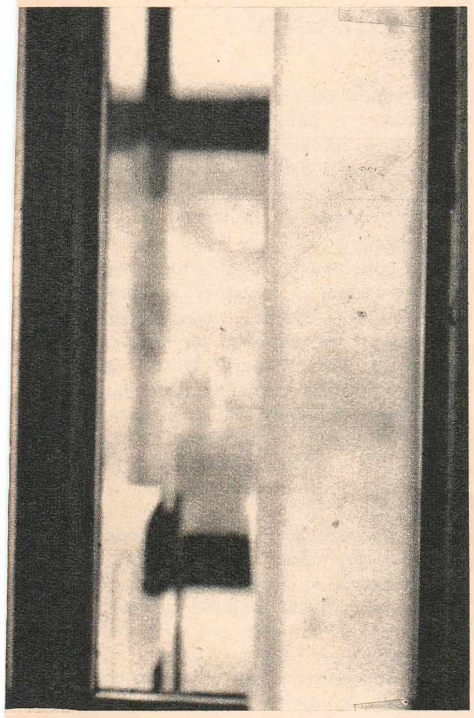

liceelor de specialitate se acomodează greoi, lent, și sînt în general cei cu notele cele mai mici. În anii următori raporturile se inversează într-atîta încît de multe ori șefii de promoție sînt recrutați dintre aceștia, ca și cercetătorii și inventatorii de mai tîrziu. Realitatea aceasta justifică rațiunea înființării liceelor de specialitate, dar acuză modul în care unele dintre ele au demarat în activitate. Crește decalajul între nivelul învățămîntului superior și cel mediu, or, e important nu ca învățămîntul superior să se apropie de învățămîntul mediu, ci invers.

Nicolae CRISTACHE

CEL PUȚIN O DATĂ ÎN VIAȚĂ AM REFUZAT MÎNA DOMNIȘOAREI SPORT

De fapt, între o partidă de fotbal și o teză la fizică o preferăm pe prima. Cînd sîntem sinceri, adică la vîrsta pantalonilor scurți. Mai tîrziu zicem că nu e bine așa, sau pur și simplu zîmbim îngăduitori, fiindcă cel puțin o dată în viață fiecare dintre noi am refuzat mîna domnișoarei Sport și nu o să recunoaștem ușor că, în realitate, ea e cea mai frumoasă. Deocamdată e mai bine așa. Altminteri în lume n-ar exista decît sportivi și savanți: vocațiile absolute.

Negîndu-ne prima dragoste însă, privind-o de la înălțimea postului nostru de subșef al adjunctului șefului de birou, ajungem s-o uităm cu adevărat. Menirea profesorului de sport ar fi deci aceea de a ne face educația educației fizice, adică să ne învețe nu atît, sau nu numai mișcarea în sine, cît obișnuința ei, necesitatea de a o înfăptui, tot la fel cum pentru o durere de cap iei un antinevralgic. Este o meserie grea și o precede în timp pe aceea a medicilor. Profesorul de sport nu alină durerea, ci o previne, nu cîrpește și drege, ci înalță, construiește frumos; în minus el nu se bucură de sprijinul pacienților săi, ci mai degrabă de indiferența acestora.

La Institutul de educație fizică și sport se prezintă anual pentru concursul de admitere aproximativ 1 200 de candidați pentru 200 de locuri. Majoritatea sînt fii de funcționari și intelectuali. Cei mai puțini, un număr infim, provin din mediul sătesc. Nu s-ar zice dar că pasiunea pentru această meserie este cultivată în familie. Pentru o parte dintre ei a fi profesor de educație fizică reprezintă expresia dorinței de afirmare, dar pentru mulți, chiar foarte mulți, institutul nu e mai mult decît o posibilitate de a obține o diplomă. Școala are în consecință menirea atît de a pregăti specialiști cît și, modificînd mentalități, oameni de specialitate. O dispoziție, în vigoare încă, prevede ca absolvenții I.E.F.S. (durata de studiu patru ani) să fie repartizați în licee și școli profesionale, în timp ce absolvenții din facultățile cu durata de studiu de trei ani (F.E.F.) au acces în școlile generale. În fapt, prevederea determină ca orașele să beneficieze de profesori cu o pregătire de patru ani, iar mediul rural de cei cu trei ani. Care este diferența dintre cele două forme de învățămînt reiese dintr-o altă prevedere care stipulează obligația absolvenților F.E.F., în cazul în care doresc să obțină diploma I.E.F.S., de a da cîteva diferențe și de a urma în continuare trei ani la fără frecvență. Indiferent de justificări (a opri goana după școlile generale din jurul Bucureștiului ș.a.), discriminarea aceasta care se face unei aproape jumătăți din populația țării are consecințe de natura contradicției și dovedește că în acest domeniu una vorbim și alta fumăm.

Cei mai mulți dintre studenții institutului provin din Capitală (209). Cei mai puțin numeroși sînt din județele Ialomița (3), Vaslui (4), Vrancea (4) etc. Există județe unde numărul profesorilor de educație fizică cu pregătire medie sau superioară este mult mai mic decît al cadrelor fără calificarea corespunzătoare: Buzău (123 la 235), Gorj (68 la 130), Covasna (49 la 95) etc. Este desigur un viciu de repartizare: dar, în același timp, e vorba și de o mentalitate greșită, proprie unei subdezvoltări depășite, cînd se aștepta totul de la centru. În fond, este obligația județelor respective de a stabili politica orientării profesionale a elevilor. Discriminarea în acest caz îi privește pe bucureșteni. De ce dacă te-ai născut în Cluj, de pildă, să-ți poți găsi un loc cît mai aproape de familie și de locurile natale, iar dacă ai crescut pe lîngă Dîmbovița să fii nevoit să mergi după absolvire la Buzău, Covasna ori Gorj? Dacă s-ar duce, cel puțin, dar de multe ori își caută alte meserii pe lîngă casă.

Întrebările și nedumeririle continuă și cum-necum ajungem de unde am plecat, adică la examenul de admitere. Absolvenții liceelor din București sînt mai bine pregătiți. Ceea ce cîștigă la admitere pierd, după cum am văzut, la repartizare. Privilegiul de care nu se fac vinovați ajunge pînă la urmă o vină. Examenul de admitere, cum e conceput acum, nu testează calitățile native ale candidaților, ci gradul de emancipare, tupeul, însușirile dobîndite, formate, uneori forțat și de suprafață, care deși importante nu pot fi, nu trebuie să fie determinante. La care se adaugă relațiile și pilele. Mai puternice în București. Cu o mie beneficiezi de o pregătire în particular și... oameni sîntem etc. Cei prinși sînt grav pedepsiți dar principiul: nu m-or prinde tocmai pe mine, funcționează mai departe. Echitatea pe care încercăm s-o generalizăm se dezechilibrează în numai cîteva minute pentru a ne strădui mai tîrziu o viață ca s-o reabilităm. Pentru I.E.F.S., examenul de admitere, în forma sa clasică, a devenit rudimentar. Metodele de testare pe care știința ni le pune la dispoziție permit ca să jucăm cu cărțile pe masă, deschis, la urma urmelor alegem viitorii profesori pentru copiii noștri. Un secret n-ajunge niciodată să rămînă secret și a ne înverșuna să nu credem acestei evidențe echivalează cu politica struțului. Noul sistem de testare, pregătit la I.E.F.S., vizează ca și pînă acum lucruri colaterale; importante fără îndoială, dar în fond floricele cu care nu poți face o primăvară. Admiterea în I.E.F.S. e cu atît mai importantă cu cît ea nu privește doar cîteva sute de specialiști, un simplu institut de învățămînt superior, ci sănătatea fizică a unei națiuni.

Nicolae CRISTACHE

NU EXISTĂ 4 SAU 12 PE UN LOC. EL ESTE NUMAI AL CELUI CARE-L OCUPĂ

Ea, Liliana Precup din Tîrgu Mureș, candidează pentru obținerea unui loc în cadrul Facultății de comerț exterior. El, Liviu Hagea din Hărghina, este absolvent al aceleiași facultăți și așteaptă luna septembrie pentru a-și susține examenul de stat. Cînd i-am întîlnit, Liviu îi dădea Lilianei ultimele explicații în legătură cu ceea ce înseamnă acest examen de admitere. La economie politică se cere mot à mot? întreabă fata. Cartea, răspunde băiatul. Profesorii sînt severi? Ca peste tot. Știi, sîntem patru pe un loc? Altădată au fost și șase. De fapt, nu e bine spus 4 ori 6 ori 12 pe un loc. Pe un loc e unul singur: cel care îl ocupă. Pe urmă, pentru fete e mai ușor anul ăsta. Băieții pleacă la armată. E chestie de baftă examenul? E. Și de rezistență. Cum de rezistență? Păi cei 30 ori 60 de candidați care sînt repartizați să susțină examenul oral în sala X așteaptă pe culoar. De la 2 la 4, de la 2 la 6, de la 2 la 10, de la 2 la 12. N-au voie să iasă afară. Dacă au ieșit, sînt bun ieșiți.

— Ți se pare normal?, întreb

— Nu. Nu știu exact, dar asta e situația. E bine să știe ce-o așteaptă.

— Liviu Hagea, ce te-a făcut să dai examen de admitere la comerț exterior?

— Am dat din convingere, nu din întîmplare. Știam franceză, matematică. În momentele acelea nu mă interesa decît examenul de admitere.

— Dacă odată intrat ți-ai fi dat seama că facultatea nu ți se potrivește, ce-ai fi făcut?

— Renunțam, deși alții n-ar face-o pentru nimic în lume. Facultatea asta e interesantă, plăcută, tentantă ca perspective.

— Spune-mi, Liliana, ce știi despre facultatea în care vrei să intri?

— Nimic, dar știu despre meseria de economist. Tata e economist, l-am văzut cum lucrează, ce lucrează și mi-a plăcut.

— Spune-mi, Liviu Hagea, se prezintă candidații din Cluj, Tulcea, Teiuș, Pecica, București, Babadag, Țăndărei etc. cu șanse egale la un examen de admitere?

— Teoretic, da. Practic, nu. Nici măcar cei din București nu se prezintă cu șanse egale. Altfel vin pregătiți — orice am zice — elevii de la Sava, de la un Mihai Viteazul ori Lazăr, și altfel cei de la liceul numărul treizeci și nu știu cît ori șaptezeci și ceva. Nu e o fericire, nu e îmbucurător, dar acesta e adevărul. Pe urmă, foarte puțini din candidații din provincie pot veni la București pentru cursurile de pregătire. Și, nu uitați, cei ce frecventează aceste cursuri nu pot rămîne cu gura căscată la examen în fața unei probleme de matematică mai ciudată. Și ăsta e un mare avantaj. În cazul întrebărilor suplimentare, adiacente, cei care au urmat aceste cursuri nu au surprize la examen.

— Liliana Precup, ai urmat cursurile de pregătire?

— Nu. Dar simt că sînt bine pregătită.

Îl rog pe Liviu Hagea să-i pună Lilianei cîteva întrebări surpriză. Liliana se amuză, dar răspunde cu siguranță la chestionarul ad-hoc. Vorbește cursiv, liniștit, de înțeleg și eu, încă o dată, cum apare pe lume plus, valoarea suplimentară, cea relativă ori care este caracterul istoric al monopolurilor.

— Spune-mi Liviu Hagea, ce se întîmplă cu cei care reușesc la facultate mai mult din noroc?

— De obicei o termină. Un noroc nu vine niciodată singur. Mai se întîmplă și altfel. Cîte unul tot mai se dă de gol. Aveam eu un coleg foarte slab pregătit. A trecut el prin toate, pînă la un examen în care-i căzuse un subiect referitor la cîștigul lunar al unui țăran din C.A.P. Băiatul știa el ceva, după niște calcule oculte, că e vorba de ceva cu 300 ori 3 000. El a ținut o teorie despre cum cîștigă un cooperatist 3 000 de lei pe lună. Deși la primele două subiecte — pe care le copiase — știuse perfect, profesorului i s-a părut semnificativă eroarea de la ultimul răspuns și l-a scuturat bine pe proverbialul norocos. A cam rămas repetent pînă la urmă. Dar acesta e un caz particular.

— Liliana Precup, ce vei face dacă nu reușești?

— REUȘESC. Dacă se va întîmpla pe dos, intru în producție și la anul dau din nou. Dar nu vă faceți probleme, unul din locurile de la comerț exterior va fi al meu. Anul acesta. Cred că-l merit. Altfel nici nu veneam la examen.

Dorin TUDORAN

ÎN NUMELE CUI ÎNTREBĂM ARTA DESPRE HAZARD ȘI OBIECTIVITATE

— Conduceți unul din institutele de învățămînt superior, cele mai solicitate de tineri. Cum asigurați candidaților premisele unei selecții cît mai obiective, în care întîmplarea să joace un rol secundar?

— Factura probelor și numărul lor pot constitui garanția unei selecții lipsite de «întîmplător», e de părere tovarășa Eugenia Popovici, rectorul Institutului de artă teatrală și cinematografică. Candidatul are la dispoziție un repertoriu din care își poate selecționa ceea ce consideră el mai potrivit pentru a-și demonstra buna condiție scenică din punct de vedere al fizicului, al sensibilității artistice sau, acolo unde este cazul, al umorului. De asemeni, exercițiile de improvizație permit descoperirea imaginației, inteligenței, spiritului de observație, prezenței de spirit sau puterii de concentrare.

— Au devenit celebre în rîndul foștilor sau prezumtivilor studenți la teatru, unele improvizații făcute de tineri, care mai tîrziu au devenit personalități ale vieții noastre culturale: Virgil Ogășanu, Sebastian Papaiani, Lucian Pintilie... Aceasta este o notă bună și pentru comisie. Totuși care sînt criteriile care selecționează pe cei care selecționează?

— Se ține cont în selecționarea membrilor comisiei de practica lor pedagogică, de rezultatele obținute și de propria lor experiență profesională pentru a cunoaște nemijlocit procesul de creație al artei teatrale... și cinematografice.

Îi promisesem Eugeniei Popovici un interviu scurt. Și am vrut să mă țin de cuvînt («Mai trebuie și-altădată»...). Aflasem deci că întîmplarea, în sensul ei negativ, nefericit — promovarea mediocrităților — va fi, pe cît posibil, ținută în frîu de oameni cu experiență. Mai aflasem că nu se fixase încă numărul membrilor comisiei (fără soț în orice caz), că aceștia vor ști la ce grupe prezidează examenul de-abia în seara zilei de marți. Iar miercuri la ora nouă începea examenul.

— Totuși în numele cui mă interesau toate aceste date? Din fericire am putut afla și asta: pînă marți 3 iulie a.c. la ora zece și jumătate — înscrierile se făceau pînă la unsprezece — candidau la I.A.T.C., 682 de tineri, după cum urmează: 7 locuri regie de film, — 101 candidați; 7 locuri regie de teatru — 52 candidați; 7, teatrologie-filmologie — 52 candidați; 9 operatorie — 130 candidați; iar la actorie unde nu se dăduse încă ultima aprobare la locurile cerute suplimentar — 347 de băieți și fete.

Rodica POP

EXAMENUL DE ADMITERE, UN JOC AL HAZARDULUI?

A FI SAU A NU FI STUDENT —despre o falsă dilemă, cu un vechi dascăl—

Examenele de admitere în facultăți... Moment crucial pentru tînărul studios, prilej de bucurie și, după caz, de meditație amară. Am vrut să iau pulsul acestor clipe și m-am adresat decanului Facultății de filologie, istorie și științe economico-administrative din Sibiu, conferențiar doctor Ion Vesa. Un om aflat în aceste zile în miezul fierbinte al acestor evenimente.

— În fiecare vară, tovarășe decan, participați la febrilele momente ale admiterii în facultate. Tineri, mai puțin tineri, dorind cu ardoare să devină studenți, care văd în pătrunderea în viața universitară o mare șansă a vieții lor. Mulți reușesc. Alții, și mai mulți, suferă un eșec. Îi cunoașteți pe toți, pe mulți i-ați îndrumat. Spuneți-mi,ce determină o asemenea fascinație, o asemenea psihologie exclusivistă?

— Faptul că zeci, sute de mii de tineri își propun să pătrundă într-o facultate este un fapt pozitiv, ba și normal, pînă la un punct. Este o urmare firească a dezvoltării învățămîntului nostru la toate eșaloanele. Anormală este însă ideea preconcepută a unora dintre acești tineri care își imaginează că doar absolvind o facultate se vor putea realiza.

— Care să fie cauza acestei prejudecăți?

— Să știți că destui dintre tinerii care anul trecut au încercat să intre la institutul nostru și n-au reușit datorită insuficientei lor pregătiri, chestionați de mine, au răspuns că ei nici nu prea doreau cu tot dinadinsul să urmeze facultatea! Atunci de ce v-ați prezentat la examene? i-am întrebat. Răspunsurile au fost, după opinia mea, edificatoare:

— a fost dorința expresă a tatei (sau a mamei);

— x,y colegi de liceu sînt studenți. De ce să nu fiu și eu?!

— nimeni nu te ia în seamă dacă n-ai o facultate.

— Urmarea?

— Simplă: acești tineri care din spirit de imitație, snobism, ori dintr-o prejudecată, se prezintă la un examen de admitere, fără cunoștințe bine asimilate, fără o înțelegere a importanței unui asemenea act, suferă în majoritatea cazurilor eșecuri. Pierd un an, doi, trei, sperînd că pînă la urmă șansa le va surîde, și nu-și dau seama că în alte domenii s-ar putea realmente realiza. Dintre aceștia se recrutează, în mare parte, dezamăgiții, blazații, cei ce disprețuiesc efortul, mai ales fizic, în virtutea unui ideal «intelectual» care le este, evident, străin.

— Ce este de făcut?

— Am mari speranțe în felul cum evoluează și va evolua în continuare școala de cultură generală, liceul nostru. Aici tînărul trebuie, mai ales în ultimii ani, să-și verifice cu seriozitate aptitudinile.

Sînt pentru un examen de bacalaureat foarte exigent. Doar așa vor exista premise ca tinerii să se prezinte mai departe, la un eventual examen de admitere în învățămîntul superior, bine pregătiți și într-un număr rezonabil.

— Cunoașteți povestea: absolventul de liceu X, din comuna Y, cu «zece pe linie», se prezintă la examenul de admitere la facultate. Aici constată cu uimire și groază că altele sînt exigențele, alte cunoștințele ce i se pretind. Se simte, evident, nedreptățit, el care întotdeauna a fost primul la școală. Vroiam să vă întreb despre egalitatea de șanse la admiterea în facultate.

— Ceea ce semnalați este evident real. Un absolvent al Liceului «Octavian Goga» din Sibiu și un altul dintr-o mare comună, ambii premianți, dispun totuși, în majoritatea cazurilor, de cunoștințe diferite. De unde șansele mai mari ale celui din Sibiu de a reuși la examenul de admitere în facultate. Concret, la noi, în anul I, din 80 studenți înscriși la facultatea de istorie, 64 sînt proveniți din mediul urban și 16 din cel rural. Cauza, o cunoașteți, desigur. Afluxul cadrelor didactice cu pregătire superioară spre centrele urbane sau în cel mai bun caz spre comunele din imediata apropiere a acestora. Dealtfel, la sfîrșitul facultății, repartițiile se fac în ordinea mediilor și cei mai merituoși optează aproape în unanimitate spre marile centre ori spre oraș.

Cred că dacă ar exista o modalitate de cointeresare materială substanțială, spre sate s-ar îndrepta într-un număr mult mai mare profesori bine pregătiți, care ar asigura un nivel superior predării. Astfel și egalitatea de șansă ar fi o realitate.

— Institutul dumneavoastră este relativ nou. În 1969 au debutat facultățile de filologie și istorie. În 1971, cea de științe economico-administrative. Ce efect a avut pe plan local înființarea sa?

— A constituit o puternică revigorare a unui climat intelectual de elevată tradiție. Dar nu numai tinerii din Sibiu sau din județ beneficiază de acest avantaj. Dacă la facultatea de filologie și istorie, majoritatea studenților sînt localnici, la cea de științe economico-administrative domină în proporție destul de masivă cei veniți din alte părți, mai ales din Moldova, din mediul rural. Explicația: această facultate pregătește cadre cu pregătire superioară ce-și vor desfășura activitatea în acest mediu.

Cred că inițiativa centrului universitar clujean, de a înființa o «filială» la Sibiu — cazul institutului nostru — este demnă de urmat.

Fără să mai fie necesară înființarea unor noi centre universitare, prin crearea unor asemenea institute pendinte, se asigură dezvoltarea intelectuală a unor orașe, crearea unor cadre cu pregătire superioară.

Mihai HETCO

MESERIA DE ARHITECT, UN PRIVILEGIU AL ORĂȘEANULUI

Stau și-i privesc de aproape o jumătate de oră: băieții, aproape fără excepție, sînt înalți și bine legați, poartă plete și favoriți stufoși, iar după moda zilei, o dezordine vestimentară studiată. Fetele, drăgălașe în proporție de masă, beneficiază și ele de o construcție somatică excelentă, sînt îmbrăcate după ultimul jurnal și nu puține dintre ele gătite cu bijuterii și pandantive din aur masiv.

O lume veselă și zgomotoasă care se mișcă și discută cu dezinvoltură. Locul acțiunii: holul Institutului de arhitectură «Ion Mincu». Persoanele: candidații actualului concurs de admitere. 700 pentru 180 de locuri, marea majoritate, bucureșteni get-beget.

— Așadar, tovarășe prorector, Tiberiu Benedek, meseria de arhitect continuă să rămînă un privilegiu al orășeanului, al fiilor și fiicelor de intelectuali?

— Pînă la ora actuală nu cunoaștem compoziția socială a prezumtivilor studenți, dar sîntem siguri că proporția fiilor de muncitori și a tinerilor din mediul rural va fi mai apropiată de ponderea pe care această categorie o deține în structura generală a populației. Anul trecut, din totalul admișilor, 191 la număr, 102 au fost fii de intelectuali, 42 copii de muncitori și numai 2, fii de țărani. Cu toate acestea chiar și anul trecut am putut constata cu bucurie că numărul candidaților și admișilor sosiți din rîndul muncitorilor și sătenilor a fost sensibil mai mare decît în anii precedenți.

...Dar foarte mic, inadmisibil de redus, dacă îl raportăm la întreaga masă a bacalaureaților noștri. Explicația, una singură: meseria de arhitect este practic necunoscută omului de la țară, care și astăzi își îndeamnă băiatul să se facă învățător, agronom, profesor, medic. Arhitectul rămîne prin excelență un reprezentant al civilizației urbane, iar exemplul meseriei sale constituie un punct de atracție doar pentru tînărul născut și crescut la oraș.

Interlocutorul nostru are perfectă dreptate: identificarea nu se poate produce decît în prezența unui model, singurul capabil să clarifice opțiunile, să hrănească aptitudinile și talentul virtual. De aceea sute, mii de băieți de la țară, cu predispoziții certe în acest domeniu, îmbrățișează alte meserii, sau devin, în cel mai bun caz, meșteri zidari.

Așadar, o carență de ordin social pe care sîntem obligați să o consemnăm cu strîngere de inimă și împotriva căreia nu avem nici o armă de luptă?

— Timpul lucrează în favoarea noastră, îmi declară arhitectul Cornel Dumitrescu, conferențiar la același institut. După cum știți, în urmă cu trei ani, au fost înființate secții de arhitectură pe lîngă politehnicile din Cluj, Iași și Timișoara. După trei ani, cei mai buni (în ordinea mediilor) își continuă studiile la București în anul IV. O altă noutate: la examenul de admitere, începînd cu anul trecut, am introdus în locul probei de desen ornamental, testarea aptitudinilor. Metoda s-a dovedit de bun augur, a lărgit cîmpul de investigație și de recrutare a cadrelor valoroase. Desenul — probă eliminatorie la vechile concursuri — constituia o deprindere care se poate căpăta prin exerciții îndelungate și mai cu seamă prin solicitudinea unor meditatori plătiți bine.

— Deci mai multe șanse pentru depistarea valorilor autentice?

— Mai multe decît altădată, dar concursul a mai lăsat încă multe porți deschise hazardului. Am constatat lucrul acesta pe baza unor studii efectuate pe parcursul a cinci ani de învățătură: plutonul excelenților din anul I nu se confundă niciodată cu grupul absolvenților merituoși. Anii de studiu constituie în fapt adevărata selecție.

Liviu TIMBUS

ce profețim, ce profesăm

să urci trudind pe muchie

Anii mulți de cînd, datorită posturii de redactor la o publicație studențească, mă mișc cu precădere în lumea universitară m-au pus nu o dată în situația delicată de a constata că o lucrare sau o cercetare care poartă o duzină de semnături în fapt nu e decît opera unuia sau cel mult a doi-trei dintre coautori. M-am obișnuit, așadar, să evaluez asemenea contribuții la realizarea unei lucrări în ordinea inversă a semnăturilor, știind totdeauna că, de fapt, cel din urmă e cel dintîi. Departe de a fi o excepție această aparentă «conlucrare», expresie a spiritului de echipă atît de propriu cercetării moderne, în realitate nu e decît tot o fațetă a acelei mentalități de «feudă», în cîteva rînduri încriminată chiar în documentele de partid.

Din moment ce «domnul profesor» sau «domnul cercetător principal» consideră că la catedră, în centrul sau în institutul unde e șef se poate conduce (și poate conduce) după bunul plac, de parcă s-ar afla pe propria moșie, de ce ne-am mira că pentru domnia-sa inclusiv unicitatea creației nu poate să rămînă neservită. Moravul e atît de înrădăcinat pe alocuri încît unora le pot apărea de-a dreptul romantic, îndrăznind să-l mai denunț.

Poate că ar trebui să ne împăcăm cu asemenea idee dacă, deopotrivă, «magistrul» ca și discipolul, nu ar aparține colectivității noastre socialiste, dacă, în unele cazuri, și unul și celălalt n-ar fi membri ai partidului nostru, promotor consecvent al codului moral comunist, al eticii și echității socialiste. Ceea ce mă intrigă însă cel mai mult în aceste raporturi de vasalitate este lipsa de demnitate a tînărului, altfel înzestrat, capabil să răzbească și singur dacă, într-o bună zi — cum fac mulți colegi de-ai lui — ar pune piciorul în prag și n-ar admite să-și înstrăineze duplicitar produsul inteligenței. Ca om mai tînăr — convins totodată de faptul că trebuie să dea dovadă de cea mai neîntinată intransigență morală — consider că această «dijmă» acceptată de bunăvoie merită cel mai necruțător oprobriu al colectivității. Consecința gravă a unei asemenea mentalități e că tînărul care azi nu numai că acceptă, dar chiar propune să semneze împreună cu șeful său, mîine va proceda în aceeași manieră. Iar mîine, pentru noi, înseamnă tot mai mult moralitate comunistă, eliberare plenară a omului — oriunde ar lucra el — de moravurile atît de dezonorante ale trecutului.

Pe cît de eficientă, de nobilă e colaborarea de echipă, în cadrul căreia personalitățile, indiferent de vîrstă, se devotează unei cauze comune, neprecupețind nici un efort, pe atît de umilitoare e această «paternitate complice», față de care închidem ochii în nu puține cazuri. Și dacă închidem ochii noi, persoanele particulare, mai grav este că astfel procedează și unele foruri chemate să vegheze la stricta respectare a eticii și echității muncii. Un asemenea «coautorlîc» — expresia mi se pare întru totul adecvată — s-ar cuveni de aceea să ne preocupe, cu atît mai mult cu cît știința și cultura, în mod virtual, sînt asociate cu demnitatea și frumusețea morală. Invectiva «bătrînului cărturar» Mihai Beniuc, frust formulată, mi se pare din acest punct de vedere demnă de luare aminte:

> «Să zboare poate orișice păduche
> De stă pitit în aripi de condor
> Dar eu aș vrea să urc trudind pe muche
> Decît să fiu păduche zburător».

Niculae STOIAN

VIAȚA LUI NICOLAE BĂLCESCU
(X)

«NU POATE FI FERICIRE FĂRĂ LIBERTATE»

De la Semlin, tăind în curmeziș Banatul, pe care nu-l mai văzuse din 1845, Bălcescu a pornit direct spre Sibiu, unde avea să ajungă în primele zile ale lui noiembrie. La 10/22 noiembrie îi scria de aici lui Al. G. Golescu anunțîndu-l că se găsea în Transilvania pentru a afla «îndeaproape starea țării». Într-o altă scrisoare adresată mai tîrziu lui Ion Ghica preciza într-un mod mai accentuat că a venit aci pentru a «studia mișcarea românilor» transilvăneni și bănățeni. «Nu vream — adăuga Bălcescu — să merg înainte pînă n-oi vedea cu ochii ce avem să așteptăm de la românii de acolo».

SATISFACȚII ȘI MÎHNIRI

Unele din lucrurile aflate l-au satisfăcut, altele l-au întristat. «Românii d-aci — îi scria lui Golescu — au început a organiza districte românești, punînd funcționari români și introducînd limba română în actele publice». L-a bucurat de asemeni constatarea că «românii s-au pus toți în mișcare și că în capul nației se află mulți tineri cari au învățat a se bate și a nu le fi teamă de război». L-a întristat însă războiul cu ungurii, fiindcă, după cum avea să-i scrie lui Ghica, «eu aș fi dorit ca ungurii să se fi purtat altfel, să nu fi provocat pe români și să se fi înfrățit cu dînșii, căci lucrurile ar fi luat o față cu totul alta, și imperiul austriac se dezmădula».

O altă mîhnire i-a produs-o faptul că «guvernul român», comitetul, se arăta prea supus față de comandamentul austriac. De la Sibiu a alergat apoi la Brașov pentru a se întîlni cu Barițiu și cu ceilalți conducători de acolo, dînd pretutindeni sfatul ca Transilvania să se organizeze cît mai grabnic ca «țară românească» și să se declare ca stare, și totodată ca «românimea toată cîtă se afla în imperiul austriac să formeze un corp nedespărțit, avînd aceeași organizație și aceeași administrație».

«Lucrul nu e sfîrșit — preciza Bălcescu în scrisoarea către Ghica — ci numai început într-aceste locuri».

Atît de la Sibiu cît și de la Brașov, Bălcescu s-a interesat apoi îndeaproape de situația din Țara Românească, unde continuau a se face «arestuiri». «În mai multe locuri — îi scria el lui Golescu — poporul nu se supune», în diferite sate din județele Teleorman și Argeș, țăranii ținînd piept trupelor invadatoare. «Țara e gata și credincioasă revoluției», afirma Bălcescu în aceeași scrisoare.

Agitația produsă în Transilvania de prezența și acțiunea lui N. Bălcescu au determinat însă autoritățile habsburgice — incitate și de caimacamul Cantacuzino — să-l pună sub o severă observație, el văzîndu-se astfel silit să părăsească Transilvania pentru a se îndrepta spre Paris unde se adunase cea mai mare parte a exilaților.

Pe la mijlocul lunii decembrie se afla la Belgrad unde îl așteptau mai multe scrisori de la Ghica, acesta rugîndu-l stăruitor să vină la Constantinopol pentru a se consulta asupra noii situații.

La 16/28 decembrie, hotărît să dea urmare chemării lui Ghica, el îi scria acestuia că peste cîteva zile va porni spre Constantinopol pe calea maritimă Triest–Atena.

Întîlnirea cu Ghica, pe care nu-l mai văzuse de aproape un an, a fost plină de efuziuni și de satisfacții reciproce. Urmară zile și nopți de sfat în care au fost scrutate toate eventualitățile și toate posibilitățile, ambii prieteni fiind hotărîți să continue revolutia. Pentru aceasta trebuiau însă adunate din nou rîndurile răzlețite și creat un nou instrument de acțiune.

Hotărîrea lui Bălcescu și a lui Ghica e adoptată și de ceilalți tovarăși aflați în capitala Turciei. Bălcescu fiind ales secretar al emigrației.

«UNIMEA NAȚIONALĂ — SINGURUL PRINCIPIU DE VIAȚĂ»

La 8 martie, semnînd în noua sa calitate, Bălcescu adresează o proclamație către toți exilații și emigrații, afirmînd cu toată însuflețirea: «Nu poate fi fericire fără libertate, nu poate fi libertate fără putere și noi românii nu vom putea fi puternici pînă cînd nu ne vom uni cu toții într-unul și același corp politic. *Unimea națională* — conchidea Bălcescu — *e dar singurul principiu de viață, singurul principiu de mîntuire pentru noi*».

În încheierea proclamației el propunea înființarea unui comandament unic al emigrației. Ca șef al acesteia — pentru a se evita rivalitățile dintre munteni și, totodată, pentru a se marca în mod concret principiul unității naționale — urma să fie ales moldoveanul Costache Negri, amfitrionul marilor manifestații patriotice de la Mînjina.

Opoziția lui C.A. Rosetti și a altor exilați de la Paris va face însă ca proiectul lui Bălcescu să nu se poată realiza.

Setea de țară și de luptă îl mistuie puternic. «Prefer mai mult — îi scria lui Al. G. Golescu la 28 martie — o viață tîlhărească în Carpații noștri, decît a peri sau a trăi ticăloșește în țări străine».

Urmărind situația din sud-estul Europei și îndeosebi din Transilvania, unde românii sub comanda lui Avram Iancu izbutiseră să organizeze o puternică armată populară, Bălcescu, în deplin acord cu Ghica, făurește planul împăcării între români și unguri și totodată al formării unei legiuni românești care, luptînd alături de oștile generalului Bem, învingătoare împotriva trupelor habsburgice, să izgonească armatele cotropitoare din Principate, deschizînd astfel calea libertății și unirii lor.

Transilvania, în concepția lui Bălcescu, trebuia să devină un bastion al revoluției românești. Dar pentru realizarea îndrăznețului plan era nevoie ca Bălcescu să ia contact direct cu conducătorii revoluției maghiare și în primul rînd cu Ludovic Kossuth, și totodată cu Avram Iancu care apăra Munții Apuseni cu îndîrjire.

O MAMĂ SACRIFICATĂ «DĂTORINȚII CĂTRE ȚARĂ»

Plecarea spre Ungaria și Transilvania însemna însă bani — bani care i-au lipsit și la Belgrad — și pe care nu și-i putea procura decît de la mama sa, pităreasa Zinca, supusă la încercări dintre cele mai grele, trei dintre fiii săi fiind în exil.

Într-o scrisoare trimisă lui Al. G. Golescu în această perioadă Bălcescu face mamei sale unul din cele mai zguduitoare portrete. «Biata muma mea — exclama Bălcescu cu înduioșare — singura dragoste și adorație a mea, e așa de nenorocită. Totdeauna am sacrificat-o datoriții mele către țară. De zece ani de cînd o tot fac să sufere pe dînsa, care nu poate găsi mîngîiere în convicții puternice ca ale noastre. Imaginea mumă-mii, bătrînă, bolnavă, nenorocită, ea care e așa de bună, care a jertfit atîta pentru noi și care acum suferă atîta, e neîncetat înaintea ochilor mei».

În sfîrșit, la începutul lunii aprilie banii sosesc, iar Bălcescu pleacă împreună cu Ion Bălăceanu, Niță Magheru — nepotul generalului — Alecu Manu, însoțiți și de căpitanul italian Monti și de contele polonez Ilinski, spre Belgrad. De la Constantinopol la Belgrad, mergînd în galopul cailor, călătorii noștri n-au făcut decît trei zile și patru nopți, străbătînd în acest timp cîmpia Adrianopolului, Rumelia, Munții Balcani, Bulgaria și Serbia. «Din 24 de ore — avea să scrie mai tîrziu unul din cronicarii expediției — una singură ne-o îngăduiau ca să mîncăm și două pentru odihnă. Restul timpului galopam».

TRATATIVELE CU KOSSUTH

La 7/19 mai Bălcescu se afla la Mehadia, unde are prima întîlnire cu generalul Bem. Generalul îl primește cu amabilitate, dar pentru proiectele lui Bălcescu e nevoie de asentimentul lui Kossuth și al guvernului revoluției, care se afla la Debrețin. După o săptămînă Bălcescu se afla la reședința guvernului și începea discuțiile cu Kossuth. În zilele următoare, pe lîngă Kossuth, Bălcescu are convorbiri însuflețite cu miniștrii Bathyány Kazmer și Szemere Bertolon.

În același timp el intră în relații și cu deputații români Eftimie Murgu, Alexandru Buda, Sigismund Pop, care militau și ei pentru o înțelegere cu revoluționarii maghiari, îndemnînd și sprijinind pe acesta din urmă să înființeze revista *Democrația*.

Discuțiile cu conducătorii guvernului maghiar — dominat de elementele aristocratice — se desfășoară însă cu anevoință fiindcă aceștia nu împărtășeau ideea lui Bălcescu de a se acorda românilor drepturile naționale cerute la 3/15 mai pe Cîmpia Libertății.

Timp de cîteva săptămîni discuțiile stagnează, Bălcescu fiind silit să însoțească guvernul maghiar la Pesta unde își fixase noua reședință.

Pesta nu i-a mai oferit de astă dată nici măcar bucuria unei întîlniri cu Luxița, deoarece aceasta se stabilise între timp la Viena. Nu avea să o mai vadă niciodată!

Atît Kossuth cît și ceilalți confrați ai săi vor deveni mai accesibili față de proiectele lui Bălcescu abia după pătrunderea forțelor țariste în Transilvania și Ungaria, înaintarea vertiginoasă a acestora amenințînd de moarte pozițiile cucerite anterior. La 14 iulie, alarmat de precipitarea evenimentelor și hotărît să reziste asalturilor inamice, Kossuth e nevoit astfel să asigure pe Bălcescu că va satisface dezideratele românilor — o lege în acest sens urmînd să fie votată în cel mai scurt timp — rugîndu-l totodată să plece în munții lui Iancu pentru a se încheia pacea cu craiul românilor. Chestiunea prezenta o extremă urgență, fiindcă de răspunsul lui Iancu depindea retragerea trupelor maghiare angajate în luptele cu acesta și dirijarea lor pe noile cîmpuri de operații.

Bălcescu, deși dispozițiile legii promise nu erau încă prea clar conturate, a acceptat totuși să plece neîntîrziat la Iancu, convins că prin aceasta slujește cauza politică și națională a ambelor popoare.

La 20 iulie Bălcescu ajungea la Cluj, de unde, călare, va pleca apoi spre Cîmpeni, unde se afla lagărul lui Iancu.

Drumul e lung și Bălcescu îl străbate înfiorat de amintirea răscoalelor lui Horia și a luptelor recente ale lui Iancu. Flăcări uriașe răsărite dintre pîlcuri de brazi îi luminează calea spre adîncul munților. Din cînd în cînd e întîmpinat de tulnicele moților care răsună din culme în culme.

La 30 iulie ajunge la Cîmpeni, unde Iancu îl primește cu o adîncă dragoste, iar tribunii și prefecții săi îl înconjoară cu o vie simpatie. Din nefericire, propunerile de pace ale lui Kossuth, destul de ambigue dealtfel, soseau prea tîrziu pentru a mai putea schimba mersul lucrurilor, armatele guvernului maghiar fiind învinse pretutindeni.

Pacea propusă de Kossuth e acceptată totuși, Bălcescu fiind autorizat de Iancu să comunice conducătorului maghiar că românii, în cazul că nu vor mai fi atacați, sînt hotărîți să înceteze luptele.

Bălcescu aleargă să ducă vestea lui Kossuth, care între timp se retrăsese la Seghedin, dar nu mai poate să-l întîlnească, fiindcă trupele țariste ajunseseră deja la Arad și se aflau în drum spre Banat. La 13 august se producea capitularea maghiară de la Șiria.

UN VÎNZĂTOR DE DONIȚE

Pentru a nu cădea în mîinile generalilor țariști Bălcescu se vede nevoit a se reîntoarce la Iancu, care îl va adăposti în lagărul său timp de cîteva săptămîni. «Nu-ți poți închipui — avea să-i scrie el mai tîrziu lui Ghica — ce am suferit atunci văzînd toate iluziile mele pierdute pentru totdeauna».

La începutul lui octombrie, deghizat în țăran moț, cu fața spoită, și însoțit de cîțiva oameni ai lui Iancu, Bălcescu, hotărît să treacă printre cordoanele țariste, pornește spre Semlin urcat într-o căruță încărcată cu donițe și cu ciubere. «Am făcut această călătorie — îi relata Bălcescu lui Ghica — în zece zile, vînzînd donițe din sat în sat și din oraș în oraș. Am trăit rău, dormind tot mereu pe iarba umedă, în ploaie, fără foc, hrănit rău... La Pancicova am petrecut o zi întreagă în piață certîndu-mă cu babele cîte un ceas, pentru un creițar».

La Semlin — sub numele de Alexandru Ionescu — se urcă pe un vapor austriac și pornește spre Viena, iar la 16 octombrie va sosi la Paris.

Vasile NETEA

(Va urma)

PENTRU CA PACEA SĂ URMEZE PĂCII

Dacă ne uităm în memoria noastră și ne uităm în cărțile de istorie observăm că inițiativele liniștii, acelea menite să însenineze frunțile oamenilor și cerul pămîntului, au fost puține. Seninătatea a urmat de obicei tulburelui, iar pacea a urmat războiului. Din sfert în sfert de veac omenirea a fost măcinată de războaie. Nici n-au învățat bine plugurile unei generații să are brazde, că a trebuit ca ele să fie folosite pentru a săpa tranșee. De cînd n-a mai urmat pacea păcii, de cînd lumea nu și-a mai crescut copiii fără teama că în jurul vîrstei de 20 de ani ei vor îngenunchea a moarte direct din poziția de drepți a războiului? Dar principala problemă a vieții e viața, și viața fără pace nu e viață.

Am participat la vizita președintelui republicii mele, Nicolae Ceaușescu, în Republica Federală Germania și ca membru al partidului acestei țări și ca simplu cetățean al ei. Am fost fericit și mîndru să constat, cu propria mea privire, că, într-adevăr, Nicolae Ceaușescu înseamnă enorm și pentru alții, că ei recunosc în primul bărbat al țării românești pe unul dintre primii bărbați ai păcii planetei, ai înțelegerii oamenilor între ei, în fond pe unul dintre primii bărbați ai vieții de azi. Pentru că acum trebuie să recunoaștem: n-avem nimic mai sfînt decît viața și n-ar fi ipocrizie mai mare decît aceea de a nu-i descoperi pe apărătorii vieții, de a nu-i sprijini cu ceea ce îi poți sprijini și de a nu le dedica munca ta, viața ta! L-am văzut pe președintele Ceaușescu iluminat de misiunea sa de bărbat al păcii. Cînd noi căutăm orice prilej pentru a ne odihni, ar fi imoral să nu recunoaștem forța omenească a aceluia dintre noi care-și caută parcă mereu neodihna. Desigur, sîntem contemporani cu el și pentru că s-au spus multe vorbe mari în istorie — și unele într-o istorie recentă — fără ca aceste vorbe să fie acoperite întotdeauna de fapte pe măsură, se vor găsi unii sceptici — binecuvîntată fie amintirea lor! — care să pună entuziasmul nostru, ori măcar o parte a lui, pe seama faptului că sîntem contemporanii acestui bărbat. Însă iubirea adevărată nu se teme de interogație și mă poate întreba oricine de ce iubesc drumul acesta, al țării mele, și pe omul acesta, de ce iubesc felul de a gîndi, înțelept și corect, al partidului meu cu privire la existența noastră în lume și a lumii împrejurul nostru! Voi răspunde: pentru că — iată! — mulți din cei ce n-au crezut în claritatea și în criteriile acestui drum vin azi la vorba noastră, pentru că — iată! —

Fotografii de Ștefan PETRESCU

ICOLAE CEAUȘESCU ÎN R.F. GERMANIA

viața arată că problema principală a vieții e viața. Cine nu crede, să se uite ce se întîmplă la Helsinki! Miniștrii de externe ai țărilor europene dezbat pentru prima oară în istorie, în jurul aceleiași mese, soarta pământului și a noastră, a fiecăruia. Nu vă faceți iluzii că istoria se scrie în afara noastră! Istoria se scrie direct pe noi, pe inimile noastre, pe conștiințele noastre, și uneori — vai! — pe pielea noastră. Principala problemă a vieții e viața. Să știm a o prețui, să știm a concretiza sfintele elanuri ale anilor tineri, în loc de a agăța firavele trupuri de la 20 de ani de monstruosul trăgaci al armei, să știm că iubirea față de copiii noștri înseamnă iubire față de drumul politic al unui om ca Nicolae Ceaușescu, care străbate pămîntul, împreună cu alți conducători înțelepți și iluminați ai popoarelor, pentru a aduce pace, pentru ca pacea să urmeze păcii și pentru ca să nu se mai întîmple ceea ce se întîmplă de sute și sute de ani, să nu se mai risipească elanurile, să nu se mai sfărîme în timpul nopții războaielor ceea ce s-a clădit, cu o migală tristă, în ziua mereu prea scurtă a păcii. Nu e deloc departe imaginea copilului tău fericit de imaginea conducătorului care știe că pacea trebuie să urmeze păcii, că între oameni trebuie să se întindă punțile comunicării, că singurele lovituri de tun pe care e bine să le tragă statele sînt cele de întîmpinare pentru înalți oaspeți de dincolo de frontiere, că pacea înseamnă creație și că numai într-un climat de pace sigură creația poate înflori, iar omul, înstrăinat de sine din cauza atîtor războaie și catastrofe, poate să se redobîndească pe sine și să progreseze cu adevărat.

Am fost cu președintele Ceaușescu în Republica Federală Germania. Prețuiesc ca român toate eforturile pe care primul bărbat al țării le-a făcut acolo, pentru binele țării. I-am văzut pe colaboratorii săi muncind din zi și pînă-n noapte, în frunte cu el, pentru țară. Ca membru al Partidului Comunist Român prețuiesc din tot sufletul demnitatea cu care secretarul general al partidului din care fac parte se mișcă prin lumea de azi. Dar ca om al veacului, ca om propriu-zis, sînt dator să-mi manifest entuziasmul nepătat de nici o șovăială că asemenea oameni există, că Nicolae Ceaușescu e comunist român și că viitorul copiilor noștri, ai tuturor, începe tot mai mult să se lumineze de semnele păcii, și ce lucru e acesta! Să nu cumva să adormă vreo celulă a conștiinței noastre și să nu ne dăm seama de valoarea păcii decît în eventualitatea îngrozitoare a unui război! Vă aduceți aminte? Prețuim sănătatea cînd sîntem bolnavi și prețuim starea de liniște a organismului cînd sîntem neliniștiți; știm ce înseamnă să nu ne doară cînd ne doare. Dar acum e momentul să înțelegem ce e pacea fără a mai avea contrapunctul războiului.

Iar dacă înțelegem cu adevărat toate acestea, să nu uităm să ne depunem toate acțiunile noastre, adică toată munca noastră, în contul acestor drumuri politice ale păcii, în contul acestor destine unice pe care omenirea știe să le nască la vreme, pe care țările știu să le educe în sensul în care au nevoie! Ei sînt pionierii, ei sînt înainte-mergătorii. Ceea ce Nicolae Ceaușescu și alți oameni politici susțineau — cu toate riscurile — acum șase ani se petrece azi. Asta n-o afirm eu, cetățean român și comunist român, ci o afirmă atîția cetățeni ai lumii, care recunosc în politica României socialiste, de la 1965 încoace, embrionul categoric al desfășurărilor politice de azi. M-am uitat la președintele țării mele, în timpul călătoriei în Republica Federală Germania, și am înțeles, văzîndu-l atît de firesc, că el se mișcă în acea atmosferă de prietenie și seninătate, pe care poporul acelei țări i-o oferea, ca în spațiul operei la a cărei creație participase hotărîtor el însuși. Căci să nu uităm, pacea de azi a pămîntului ni se datorează și nouă, românilor, și fără îndoială. întîiului dintre noi!

Adrian PĂUNESCU

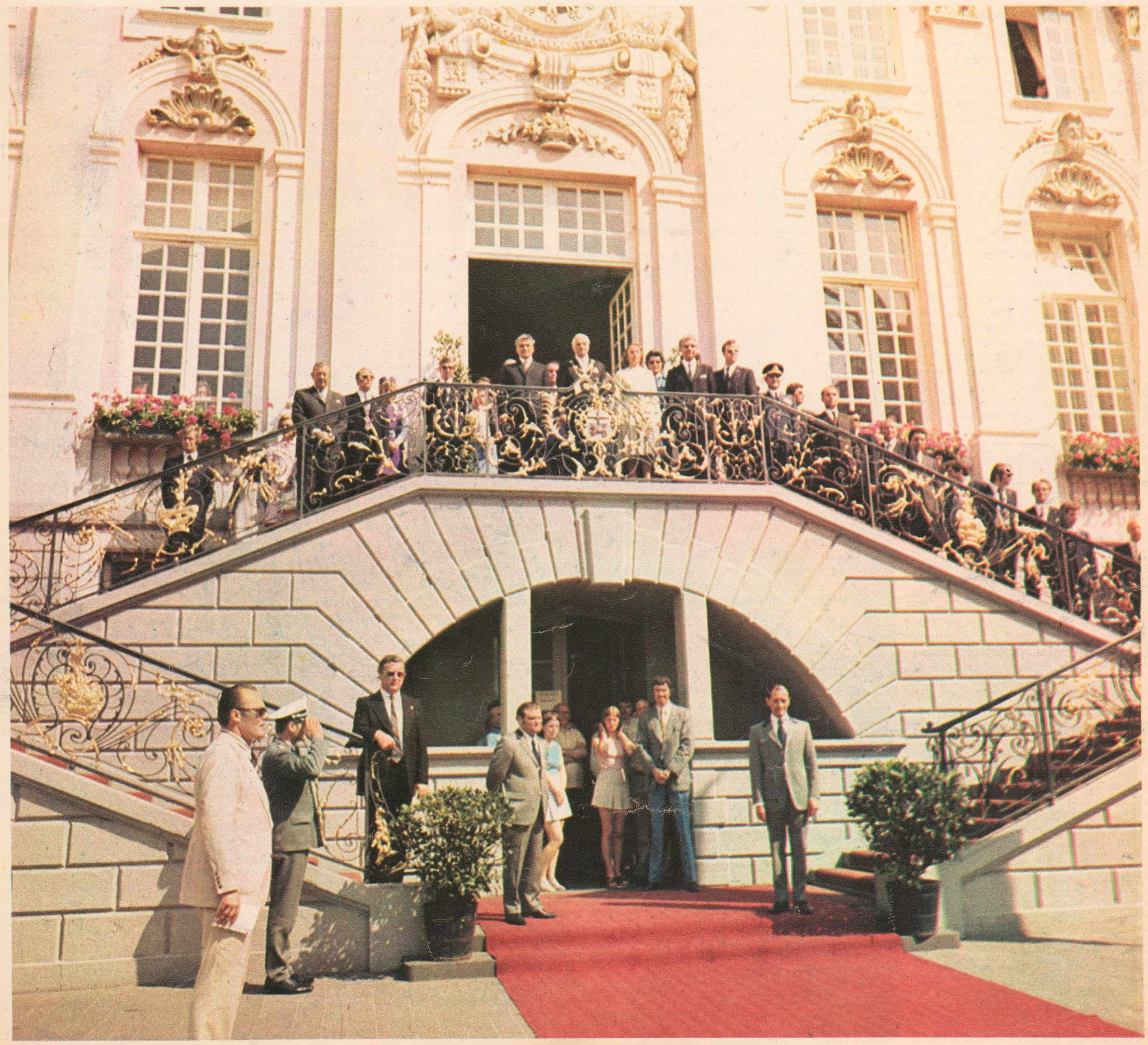

capriciile gustului

fabricile și uzinele, viitoarele adrese ale design-ului

Se discută foarte insistent, în ultima vreme, despre necesitatea orientării producției industriale românești în conformitate cu exigențele estetice specifice design-ului modern. Diverse simpozioane, sesiuni de comunicări științifice și numeroase inițiative de ordin organizatoric pot fi semnalate pe întreg parcursul acestei jumătăți de an care a trecut. Dintr-un anumit punct de vedere, ceea ce se petrece nu poate decît să ne bucure. Producția industrială românească, îndeosebi cea a bunurilor de larg consum, a ajuns, în momentul de față, în situația cînd problema cantității și a calităților de ordin funcțional ale unui obiect nu mai este suficientă. A produce mereu mai mult, indiferent cum și indiferent de ce se întîmplă cu ceea ce produci, reprezintă o poziție pe care sîntem pe cale de a o depăși. A produce mereu mai mult și **mai frumos** reprezintă o poziție la care nu putem să nu subscriem. Pe piața externă produsele industriei noastre vin în contact cu cele ale marilor industrii străine și învinge, întotdeauna, obiectul ce reușește să satisfacă nu numai exigențele de ordin funcțional, dar și cele de ordin estetic ale cumpărătorului. Pe piața internă va trebui să recunoaștem existența unui coeficient sporit de exigență în legătură atît cu calitățile de ordin funcțional ale fiecărui produs al industriei autohtone, cît și cu calitățile sale estetice. Noi nu am prea ținut, pînă acum, seama de implicațiile pe care le au pe piață, în contactul nemijlocit al maselor de cumpărători cu **produsele** industriei noastre, elementele de ordin estetic. Totuși, lumea **merge** înainte și, în cadrul comerțului contemporan, ponderea calităților estetice ale fiecărui produs își are un cuvînt greu de spus atunci cînd e vorba de formulat o anumită opțiune, de ales între un obiect și altul, posedînd o valoare utilă asemănătoare.

A discuta despre aceste lucruri și a avea conștiința gravității lor nu e, desigur, lipsit de importanță. A ne mărgini însă numai la atît înseamnă, practic, a nu face nimic. Pentru că, dincolo de discuții, apare problema unor intervenții care se cer operate la nivelul procesului concret de producție. E necesară o uriașă muncă de combatere a gusturilor estetice desuete în producția industrială a bunurilor de larg consum. Pe toate planurile și la toate nivelurile, problema design-ului se dovedește, astfel, în primul rînd, o problemă a producției. Dar așa cum se poate vedea, din păcate, la noi ea stăruie încă la nivelul discuțiilor, al sesiunilor științifice, al simpozioanelor. Ea mai stăruie, în același timp, la nivelul preocupărilor unor categorii profesionale neimplicate în activitățile productive de amploare. Din **problemă** vitală a economiei, **design-ul e pîndit**, în momentul de față, la noi, să devină apanajul cîtorva inițiați, al unor amatori de discuții și al unor proiectanți liber-profesioniști. Va trebui să ne preocupăm ca problema design-ului să fie deplasată din sălile de conferințe, din sălile de expoziții, din amfiteatre, în contactul fertil cu realitățile din fabricile și uzinele noastre.

Gheorghe ACHIȚEI

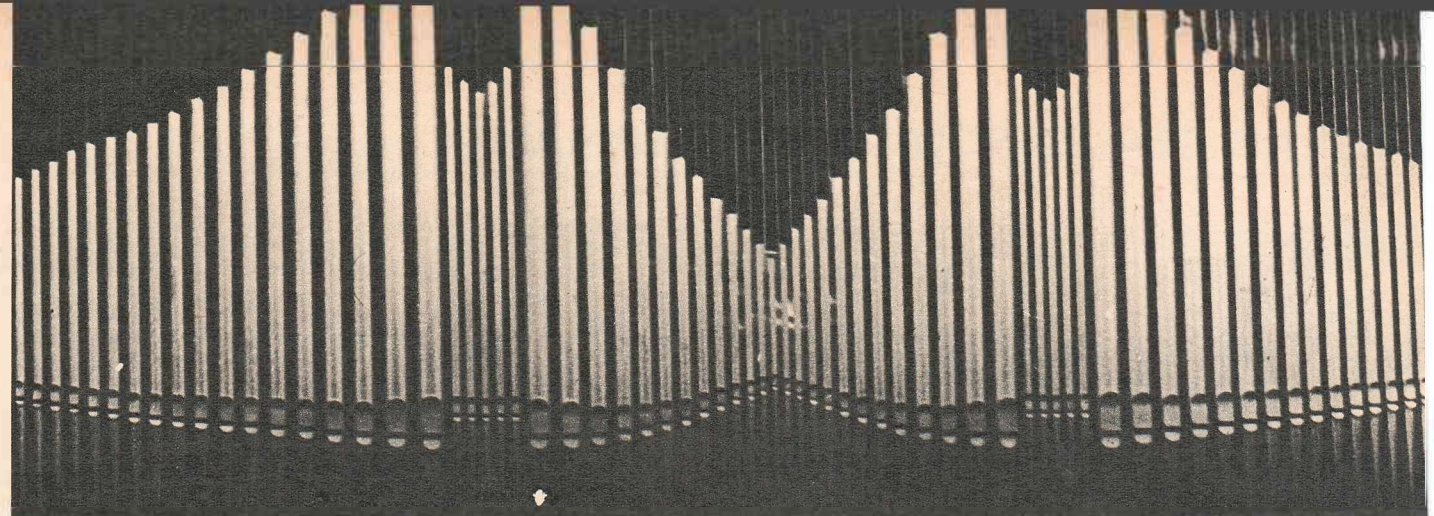

DESPRE MUZICĂ VORBIM PRIN MUZICĂ

Citim și azi, după cum vom citi mereu, «cuvinte despre muzică». O mare cantitate de articole (tipărite sau lăsate slobode în eter), dedicate acestei arte fără cusur și zeiesc de omenească, ne comunică uneori perechi de calificative intrate gălăgios în galantarul transparent al limitei de gînd, și ne pomenim, în zelul nostru de a afla un liant explicit, că pentru mai toți compozitorii sau interpreții, luați în parte, sînt «potrivite» notațiile de felul acesta: echilibru sonor **(banalitate ce vrea să confirme că arta presupune printre altele și... echilibru!);** măiestrie interpretativă **(enormitate ce amintește că pentru a interpreta este nevoie și de... măiestrie! Vai, dar cine și-ar fi închipuit așa ceva?);** putere de nuanțare **(ca și cum ai lăuda pe cineva că știe — după ce a învățat și a dobîndit o diplomă — să citească un text ...în mod corect!);** omogenitate **(firește, nu-i nici un merit în aceasta, de vreme ce orice scriitură muzicală își revendică elementar această destinație!), și altele cum sînt:** aurul glasului său **(sic!);** finețea frazării **(adică cum, se poate fraza, muzical vorbind, și fără finețe?);** sunet catifelat **(ei da, spre deosebire poate de scrișnete!), și multe, păgubitor de multe, altele, păstrate cu strășnicie la acest nivel de vag rudimentară apreciere...**

Sublinierile și parantezele nu au, se înțelege, indecența de a eticheta exclusiv; le-am extras pentru a le descuraja. Ostenit de clișee, cititorul renunță la lectura atîtor exprimări despre muzică. Sînt unul dintre cititori și îmi asum un risc. Stă în intenția mea să mă feresc de zonele austere ale profesionalismului de o satietate deplină în planul asa-zis teoretic. Intenționez deci un șir de dialoguri preumblate în afara limbajului prin excelentă tehnic și supraspecializat, care nu este întotdeauna și al cuvintelor, și să relev un spațiu, dacă se poate, de înțelegere în favoarea celui mai puțin inițiat...

M-am hotărît din capul locului pentru un mod de-a interpela suficient de dezagreabil mie însumi: forțînd cele mai banale întrebări cu putință, dar bizuindu-mă pe spontaneitatea și densitatea exprimării interlocutorilor mei, ca și pedorința lor de a ocoli discuțiile agreabile și de atitudine împăcată bilateral...

Ion TUGUI

GHEORGHE DUMITRESCU

«uneori îmi pare că vin din vremi îndepărtate și fără timp»

— ...și totuși, în lucrările dumneavoastră muzica oltenească este un fel de osatură «concretă» pe care se construiește un anume tip de expresie; ce are această muzică particular față de muzica altor zone ale țării noastre?

— Biografiile nu se cuvine să aibă indiscreții, iar unele aspecte sînt foarte importante. Important este că m-am născut la Oteșani, pe valea Luncavățului, într-o regiune subcarpatică a Olteniei, nu departe de ctitoria lui Brîncoveanu de la Horezu și de Arnota lui Matei Basarab. Locuitorii acestor meleaguri se mîndresc a fi urmașii primelor voievodate românești care au întemeiat Țara Românească, pe care Mircea cel Bătrîn (ale cărui rămășițe pămîntești se găsesc tot pe aceste locuri, la Cozia) a întins-o «de la munte pînă la Marea cea mare». Cred că aici s-au păstrat cele mai curate și mai vechi tradiții ale poporului nostru, de la strămoșii traci și daci. După cum știți, în peștera de la Polovragi, pe al cărei perete se găsește iscălitura lui Tudor din Vladimiri, legenda spune că s-ar fi ascuns, în timpul cotropirii Daciei de către legiunile romane ale lui Traian, Zamolxis, și, ieșind el din peșteră, a ucis cu privirea pe năvălitorii întîlniți.

— V-aș ruga să vorbiți despre muzică...

— Ce-am spus pînă acum, din punctul meu de vedere, este muzică. Această peșteră a devenit locul de popas al vestiților haiduci pe care îi cîntă poporul în baladele sale. Plaiurile de sub munte, de care aminteam, au fost primele locuri de formare a poporului român și ele au rămas pînă azi izvor curat de spiritualitate și specific autohton. Născîndu-mă aici, am fost marcat încă din pruncie de frumusețile folclorului muzical. De aceea vă spun că uneori îmi pare că vin din vremi îndepărtate și fără timp...

— Ce înseamnă specificul muzical oltenesc?

— El poate fi ușor de observat în majoritatea lucrărilor mele. Dar și în lucrările care se referă la cu totul alte zone ale țării, cum ar fi de pildă în opera *Ion Vodă cel Cumplit*, a cărei acțiune se petrece în Moldova, sau în opera *Decebal*, fixată, firește, în Transilvania sau, în fine, în *Răscoala*...

— Să înțeleg că un muzician moștenește un anume fond spiritual specific în care va fi implicat în mod continuu?

— Fără îndoială. Eu n-am făcut decît să îmbogățesc din acest fond spiritual ceea ce de fapt mi-am asumat conform temperamentului și structurii mele; să-l îmbogățesc cu elemente specifice, să-l amplific pe această structură, conferindu-i varietate și o dimensiune în plus...

— Unde se află, așadar, creatorul?

— În lucrările mele specificul oltenesc nu are un caracter etnografic prin copierea unor desene melodice, ci printr-o creație personală, printr-un stil propriu, inspirat din versul și din melosul folcloric oltenesc...

— Toate acestea erau suficiente pentru maeștri ca Mihail Jora sau Dimitrie Cuclin, pe care i-ați întîlnit în Conservatorul de muzică?

— Inițial, am imitat. La voce, sau cu ajutorul unor instrumente confecționate de mine. Am făcut o serie întreagă de viori de diferite forme, cioplite rudimentar, din lemn, dar cu multă pasiune și migală și cu... strune de sîrmă și arcuș din păr de cal!

— Cum «sunau» acele viori?

— Hazliu și îngrozitor! Ei da, ele îmi înfiorau sufletul, ba, mai mult, cu ele improvizam unele întorsături melodice auzite și neauzite, adică proprii. A fost cea dintîi lecție de estetică; oamenii mă ascultau cu un fel de respect ciudat și m-am simțit deodată obligat să le ofer mai mult, mai frumos. Cînd, cu mari eforturi, am putut să-mi cumpăr o vioară adevărată am continuat să improvizez, fără profesor, fără o metodă specială...

— Îmi dați sentimentul că muzica «vine spre om» cum fructul în anotimp...

— N-am vrut asta. La Rîmnicu Vîlcea, unde am luat contact cu arta muzicală, cu istoria muzicii, cu creatorii ei... am descoperit că de fapt nu sînt singurul! Ceea ce, pentru o clipă, m-a decepționat. Erau atîția maeștri înainte de-a fi venit eu! Dar prezentîndu-mă la Conservatorul din București, știam de-acum să cînt la vioară *sui generis* Capriciile de Paganini, Chaconna de Bach, Concertul de Brahms și altele... M-am înscris la cursul de vioară și la secția de compoziție și am avut norocul de-a fi îndrumat de profesori ca Mihail Jora, Dimitrie Cuclin, Silviu Florescu, Constantin Brăiloiu, Ionel Perlea.

— ...care nu mai sînt nume, ci capitole de istorie a muzicii! Ce nu știm azi despre foștii dumneavoastră profesori?

— S-a scris mult, dar mai puțin despre firea lor.

— Este important să știm, acum, ce firi trăiau în acești maeștri?

— Foarte important. În artă mai cu seamă — teritoriu prin excelență sensibil — te poți ori nu realiza depinzînd de o seamă de însușiri cu care vii în contact. Aveam o înfățișare sărăcăcioasă și eram tobă de carte. M-am prezentat direct în anul doi al cursului, iar la clasa de armonie a maestrului Jora majoritatea lucrărilor colegilor mei erau făcute de mine...

— Infracțiune aproape gravă, pedepsită de pedagogie...

— Maestrul se făcea că nu observă. A fost un om de o generozitate fără seamăn. A știut însă să rezolve cu tact «colaborarea» mea neprincipială și oricum păgubitoare pentru alții. Îmi amintesc că, văzîndu-mă străveziu și cam legănat, m-a chemat în cancelarie și s-a oferit să mă ajute cu bani din punga personală. Olteanul mîndru din mine s-a făcut foc. Eram indignat și i-am spus că o duc foarte bine, și că nu am nevoie de nimic. Se pare însă că el știa că locuiesc într-o mansardă în cea mai cenușie mizerie, că alergam tot Bucureștiul pe jos — tramvaiul fiind un lux — pentru a preda lecții copiilor de grădiniță ca și unor oameni maturi: gramatica, limba franceză, limba germană, vioara, muzica, dar mă mai ocupam și cu altele...

— Vă rog să desconspirați acest cuvînt suspect!

— Țineam, spre exemplu, contabilitatea la maternitatea numită *Mașina de pîine*, undeva prin Colentina. Aici mi se oferea masa de prînz. Ceva mai tîrziu, maestrul Jora m-a chemat la el acasă și a început să mă învețe «meseria» de compozitor. Își lăsa baltă lucrările sale și, în fața claviaturii, străbătea pentru mine literatura pianului, analizînd fiecare amănunt, fiecare particularitate a formelor muzicale, a stilului și tehnicii întrebuințate de autor. Singura răsplată pentru el era o virtuală și posibilă evoluție a mea...

— Cînd s-a bucurat maestrul Jora de strădaniile sale?

— Oratoriul *Tudor Vladimirescu*, întîiul mare succes. Cel mai fericit a fost atunci maestrul Jora. Mi-a trimis în dar opera completă a lui Voltaire, ediție 1792, în peste 50 de volume, pe care o păstrez cu sfințenie. Pe de altă parte, Dimitrie Cuclin a fost pentru mine un ideal. Era magul care deținea toate tainele sistemului lumii muzicale. Era un ritual spre perfecțiune el însuși. Trăia un fel de fascinație permanentă și vorbea despre fericirea lumii prin muzică.

El dialoga miraculos cu demiurgi ca Bach, Beethoven, Wagner. Îi păstrez o amintire fără egal....

(Va urma)

IPIU
BUCUREŞTI

I P I U
str. Luterana nr. 12
BUCHAREST—ROMANIA

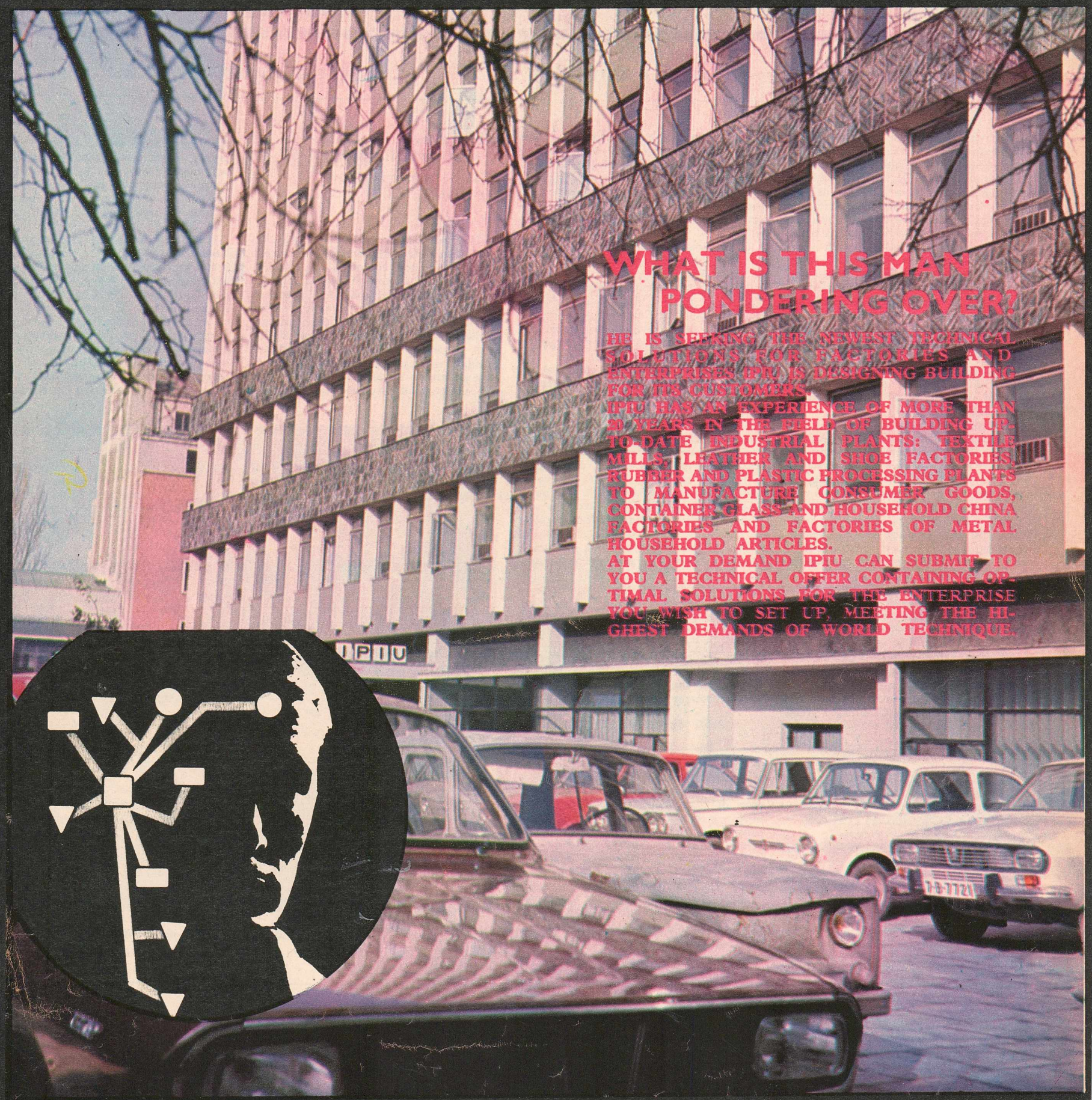

WHAT IS THIS MAN PONDERING OVER?

HE IS SEEKING THE NEWEST TECHNICAL SOLUTIONS FOR FACTORIES AND ENTERPRISES IPIU IS DESIGNING BUILDING FOR ITS CUSTOMERS.
IPIU HAS AN EXPERIENCE OF MORE THAN 20 YEARS IN THE FIELD OF BUILDING UP-TO-DATE INDUSTRIAL PLANTS: TEXTILE MILLS, LEATHER AND SHOE FACTORIES, RUBBER AND PLASTIC PROCESSING PLANTS TO MANUFACTURE CONSUMER GOODS, CONTAINER GLASS AND HOUSEHOLD CHINA FACTORIES AND FACTORIES OF METAL HOUSEHOLD ARTICLES.
AT YOUR DEMAND IPIU CAN SUBMIT TO YOU A TECHNICAL OFFER CONTAINING OPTIMAL SOLUTIONS FOR THE ENTERPRISE YOU WISH TO SET UP, MEETING THE HIGHEST DEMANDS OF WORLD TECHNIQUE.

ipiu

SUPPLIES:

— *TURN-KEY FACTORIES AND COMPREHENSIVE PLANTS*
— *ENGINEERING AND CONSULTING*
— *LICENSES AND KNOW-HOW*

RĂZBOIUL SĂNĂTĂȚII

dosar

prezențe nedorite în absența enzimelor

Odată cu regresiunea masivă a bolilor infecțioase, ca urmare a unor mari descoperiri medicale, alte capitole ale patologiei, cum sînt arterioscleroza, bolile cu transmisie ereditară precum și alte boli degenerative și boli legate de vîrsta înaintată trec pe primul plan al actualității. Aceste cauze de îmbolnăvire au pondere deosebită atunci cînd este vorba de sistemul nervos. Creșterea duratei medii de viață duce la o înmulțire accentuată a cazurilor de boli vasculare cerebrale, știut fiind că apariția acestora crește în mod exponențial de la o decadă de vîrstă la alta. Solicitările vieții moderne, factorii de poluare a mediului, apariția unor medicamente cu acțiune toxică asupra sistemului nervos contribuie și ele la creșterea cazurilor de boli nervoase. Rezultă sarcini mereu crescînde pentru asistența medicală și cercetarea științifică în domeniul neurologiei.

Ceea ce caracterizează cercetarea din etapa actuală este abordarea multidisciplinară a microcosmosului neurologic. Microscopul electronic studiază structuri de ordinul milionimilor de milimetru. Cu microelectrozi se înregistrează activitatea unei singure celule dintre cele peste 10 miliarde ale creierului. Centrifugarea la viteze nemaiatinse pînă acum împinge cît mai departe separarea celor mai mici constituenți ai celulei în vederea precizării compoziției lor chimice.

Ani lungi de cercetări fundamentale duc exploziv la aplicații practice. Ilustrativ e cazul bolilor nervoase zise moștenite. S-a dovedit pentru un număr din ce în ce mai mare al acestora că lipsa unei enzime (ferment) este punctul de plecare a tulburărilor. De aci axioma valabilă pentru bolile transmisibile ereditar: o boală, o enzimă. O formă gravă de întîrziere mintală, asociată cu epilepsie a apărut datorită... absenței acelei enzime care transformă aminoacidul fenilalanina conținut în alimente. Prescrierea unui regim alimentar lipsit de fenilalanină aduce retrocedarea tulburărilor nervoase. Tulburări nervoase apar la acei sugari la care lipsa unei alte enzime împiedică utilizarea zahărului conținut în lapte; suprimarea laptelui face ca lucrurile să se normalizeze.

O altă boală caracterizată prin tulburări nervoase și hepatice are la bază o acumulare de cupru în creier și în ficat ca urmare a unor perturbări biochimice complexe. Deși primele verigi ale lanțului de anomalii biochimice sînt pentru moment necunoscute, intervenția asupra ultimei verigi prin medicamente care elimină cuprul din organism duce la dispariția tulburărilor.

Descoperirea substratului chimic al bolilor moștenite permite firește prevenirea lor. Determinările de enzime permit identificarea persoanelor capabile de a transmite boala. Într-o familie în care există unul sau mai multe cazuri de boală moștenită a sistemului nervos, se pune problema, cu prilejul fiecărei sarcini a mamei, dacă copilul va fi normal sau afectat. Pentru o serie de boli răspunsul a devenit posibil. Prin puncționarea uterului gravid se extrage o cantitate de lichid amniotic conținînd celule ale fătului. Pe culturi ale acestor celule se urmărește deficiența enzimatică specifică și în cazul prezenței ei se indică întreruperea sarcinii.

Considerate pînă nu demult ca o fatalitate inevitabilă deoarece sînt legate de însăși constituția individului, bolile moștenite ale sistemului nervos, pe măsură ce-și dezvăluie mecanismul intim, devin accesibile metodelor de tratament și profilaxie. Cele cîteva rezultate semnalate sînt o indicație asupra viitorului cercetării biochimice aplicate la sistemul nervos.

Prof. dr. Vlad VOICULESCU

sănătatea în lume

sănătatea începe acasă...!

- **Fiți atenți: pechinezul e periculos!**
- **Pisica amenință urmașii...**

Ziua mondială a sănătății din acest an s-a sărbătorit sub deviza: sănătatea începe acasă. Cercetători consacrați din toată lumea au fost antrenați să explice variatele posibilități sub care boala se infiltrează în familie și mai ales sub protecția ei. Unul dintre aceștia, doctorul D. Cohen, responsabilul secției de boli transmisibile din cadrul Organizației Mondiale a Sănătății, a semnalat cu acest prilej o sursă de îmbolnăvire pe cît de neglijată, pe atît de puțin cunoscută: animalele de casă sau de familie. Uruguay, care trece cu puțin pragul unei populații globale de 2,5 milioane de locuitori, se efectuează anual în jur de 600 intervenții chirurgicale pentru extragerea acestor chisturi, 10% din aceste intervenții soldîndu-se cu moartea. Și în serviciile noastre chirurgicale se întîlnesc aproape în mod constant asemenea victime.

Problema cîinilor mai este legată și de aceea a turbării, boală de excepție sub raportul gravității, care se soldează cu exitusul, imediat ce primele semne de boală și-au făcut apariția. Prin intermediul urinei cîinele transmite leptospiroza, o zoonoză cît se poate de periculoasă. Cîinele poate contracta și gripa de Hong-Kong, ca și poliomielita, exact ca și omul și nu știm încă, în mod exact, în ce măsură el contribuie și la vehicularea acestor boli. Cîinele transmite și salmonelozele, boli care îmbracă aspectul unor acute intoxicații alimentare sau al unor infecții de tip tific sau septicemic. În Japonia s-au găsit salmonele — agenții cauzali — în dejecțiunile a 9,5% din cei 220 de cîini examinați, care aparent erau perfect sănătoși. Apoi, cîinele mai și... muște, transmițînd diverse boli și pe această cale.

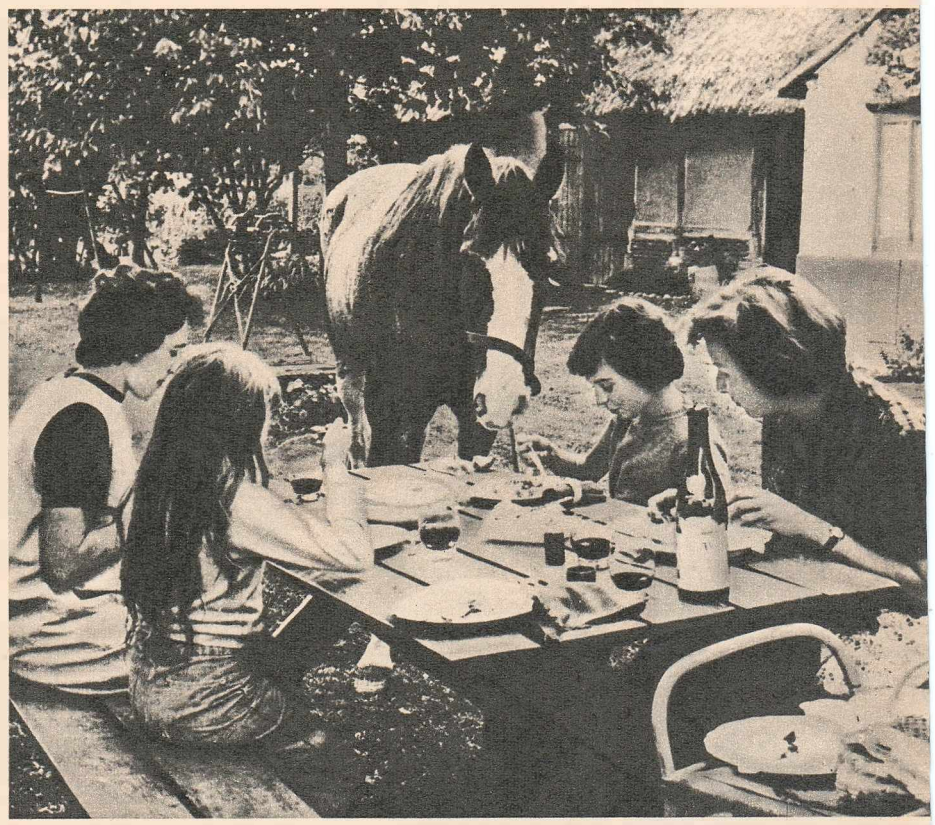

Medicul avertizează: iubiți animalele, dar cu măsură. Ele pot aduce surprize...

În această categorie intră cîinii și pisicile, canarii grandilocvenți ca și papagalii multicolori, maimuțele ca și broaștele țestoase etc.; în sfîrșit toată această faună atît de diversificată biologic, cu care ducem o existență comunitară în cadrul intim al familiei. Dar cine ar crede, de exemplu, că pechinezul miniatural, pe care îl ținem în brațe atunci cînd vizionăm Teleenciclopedia, poate fi uneori sursa reală a unor îndelungi suferințe, invalidități sau chiar a unor decese. Știința cunoaște, de exemplu, faptul că, acel parazit plat, cu aspect vermiform, de numai cîțiva milimetri lungime, denumit Tenia echinococus își are în cîine o gazdă definitivă; gazde provizorii, respectiv intermediare, putînd fi calul, oaia, vaca, porcul și din nefericire și omul. Știința mai știe că acest parazit odată ajuns la om, prin intermediul dejecțiunilor sau al blănii infestate, traversează mucoasa intestinală și, pe calea sîngelui sau a limfei, se oprește în nenumărate organe, dar mai ales în plămîni sau ficat, pe care le dereglează funcțional prin intermediul unor chisturi pline cu lichid, pe care le generează. Într-o țară ca

Pisica poate fi și ea sursa unei toxoplasmoze de prost augur, în special pentru urmași, a unei conjunctivite foliculare, cu caracter acut, ca și a altor zoonoze periculoase. Dacă ținem cont de faptul că se consideră că numai în Anglia se află, integrate în familie, circa 5 milioane de păsări și 20 de milioane de animale, iar în S.U.A. în jur de 700 de milioane, este de presupus că și în alte țări civilizate vom găsi situații mai mult sau mai puțin asemănătoare. Este curios de știut însă ce procent din această imensă populație umană cunoaște prețul pe care sănătatea publică îl plătește pe altarul acestei iubiri față de animale rău înțeleasă.

Arcadie PERCEK

nici chiar așa, mister mannix!

Din capul locului spun: îmi place Mannix. Totuși, o să-i reproșez ceva. Reproșul, de fapt, se cuvine împărțit și cu alți eroi de filme și seriale, care manifestă aici o deprindere destul de banală pentru a trece neobservată. E vorba de acele momente în care-i vedem cum toarnă pe gît cîte un pahar de whisky sau cîte un brandy cu multe grade tărie... pentru ca în continuare — și aici e miezul reproșului! — să dovedească potențialul lor maxim de agerime a spiritului și de vigoare a gestului.

Desigur, în mod involuntar, eroii citați se fac exponenții unei prejudecăți a timpului nostru în legătură cu consumul așa-zis «civilizat» de alcool, în cantități firește moderate, fiindcă știm fiecare să facem deosebirea dintre uz și abuz. Îmi dau seama că pledez pentru o cauză greu de apărat în fața unor opinii larg răspîndite. De aceea recurg la doi aliați: fiziologia și rațiunea.

Ce demonstrează fiziologia? În primul rînd că alcoolul este în toate cazurile un toxic (și nicidecum un tonic) al sistemului nervos central. Acțiunea lui veritabilă este deprimantă, paralizantă, narcotică. În dozele mici, ale consumului «cuminte», alcoolul produce totuși o alterare a echilibrului dintre cele două procese nervoase fundamentale, excitația și inhibiția, frînînd inhibiția — a se citi capacitatea de autocontrol — și dînd în modul acesta impresia falsă că ar avea un efect stimulator de înviorare, de excitație. De remarcat că acest efect începe de la concentrația relativ minoră de 0,2 grame la mie alcool în sînge, concentrație atinsă cu ușurință după numai 50 g coniac sau o sticlă de bere în fugă pe stomacul gol. Dovada că e așa ne-o furnizează cîteva lucruri de toată lumea știute. Cine nu cunoaște incompatibilitatea absolută dintre consumul de alcool și conducerea unui autovehicul?

Perfect, se va putea obiecta. Numai că noi, ceilalți care nu conducem mașina și nici nu ne îndeletnicim cu sportul de competiție, n-avem de ce să ne supunem pretențiilor despre care vorbiți.

Aici facem apel la aliatul nr. 2, judecata. Să zicem că avem de făcut o treabă relativ mai puțin exigentă, cum ar fi scrisul la mașină. O clasică experiență de referință arată că după numai 30 ml de alcool, frecvența greșelilor crește cu 40%. Deși argumentația a fost poate cam lapidară, se pot contura de pe acum două concluzii:

Prima: că alcoolul, chiar în cantitate redusă, reprezintă oricum un *handicap* în activitatea omului, *în orice fel de activitate*. Bineînțeles, handicapul este variabil, fiindcă și toleranța organismului diferă de la un om la altul.

A doua concluzie: că a face distincția între uz și abuz este nu numai o chestiune de cantitate, ci și una de moment. Mai clar spus, că înaintea sau în timpul oricărei activități consumul, chiar moderat, de alcool merită a fi încadrat în categoria abuz. Ceea ce, desigur, încetează de a mai fi cazul cînd, odată treburile zilei încheiate, ne așezăm la o bere sau la un șprit, împreună cu o gustare sau la masă.

Așadar, nu-i de apărat o poziție prohibiționistă, ci una dictată — îndrăznesc să o spun — de interesele fiecăruia în parte și ale colectivității în ansamblu. Iar pe viteazul de la care am pornit, să-l lăsăm cu ale lui. «El este Mannix» spune genericul. Și noi... sîntem noi.

Dr. Al. GHEORGHIU

ce este nou?

AJUTOR PENTRU SCLAVII NICOTINEI! Profesorul Karl Heinz Woeber, președintele primului congres european intitulat «Fumatul și sănătatea», are o vastă și îndelungată experiență acumulată prin așa-numitele cursuri împotriva fumatului ținute de el în mai multe orașe mari. În clinica sa de la Aachen el primește zilnic nenumărate apeluri disperate de la fumători pasionați, care duc o luptă zadarnică împotriva fumului albastru. Este adevărat că dintre cei circa 2 000 pacienți tratați ambulatoriu de doctorul Woeber, circa o treime a «recidivat» cu timpul. Specialistul speră însă să aibă mai mult succes dacă îi va ține pe «sclavii nicotinei» zi și noapte sub observație în centrul de dezintoxicare de la Monschau.

În limita posibilităților, nu vor fi deloc administrate medicamente în timpul curei. În schimb, antipatia fumătorilor împotriva nicotinei urmează să fie intensificată printr-un antrenament psihologic și cu ajutorul terapiei de grup, astfel încît nici să nu mai simtă nevoia de fumat. După terminarea curei, pacientul dezintoxicat trebuie să continue antrenamentul de voință. El primește în plus indicații detailate cu privire la comportamentul său, bunăoară sfatul de a face dușuri reci în fiecare dimineață și de a renunța la cafea și la mîncăruri de carne foarte condimentate, care stîrnesc pofta de țigară.

OPERAȚII SUB ANESTEZIE ELECTRICĂ. Serviciul de anesteziologie de la spitalul Necker din Paris continuă cercetările în vederea înlocuirii anesteziei medicamentoase, care prezintă serioase inconveniente. De mai multă vreme specialiștii din diferite țări au efectuat numeroase lucrări, în special în domeniul electroanesteziei și au făcut experiențe pe animale, apoi pe oameni, fără să poată dovedi superioritatea electroanesteziei asupra altor metode. Recent însă echipa de la spitalul Necker a efectuat experiențe încununate cu deplin succes în acest domeniu: au fost operați sub anestezie prin electricitate zece bolnavi, în serviciul de urologie al prof. Couvelaire. Bolnavii au primit un curent foarte slab transmis printr-un catod plasat între sprîncene și doi anozi fixați înapoia mastoidelor. Intervențiile au fost făcute pe bolnavi avînd vîrsta de 23 pînă la 63 de ani și au durat între 2 ore și 10 minute și 5 ore și 10 minute.

ATENȚIE LA INJECȚII! Hepatita virală este în continuă creștere în țările dezvoltate, unde reprezintă cea mai gravă boală virală endemică — scrie revista italiană «La Riforma Medica». Marea ei difuziune, mai ales în țările cu cel mai înalt nivel de viață, trebuie atribuită, după australianul Fenner (Centrul de cercetări medicale Curtin, de la Universitatea din Canberra), marii extinderi a metodei punctiilor exploratoare sau curative. Deși virusul poate fi transmis și pe alte căi, în prezent el este transmis mai ales prin puncție și de aceea hepatita virală este legată mai ales de injecțiile cu medicamente și de transfuziile de sînge — bineînțeles doar atunci cînd acestea nu sînt efectuate în condiții sterile.

NU ABUZAȚI DE SOMNIFERE. Tematica de investigație la «Victor Babeș» are un spectru foarte larg, care atinge și studiul acțiunii somniferelor (luminalul și diazepamul) asupra cromozomilor. Cercetările se realizează pe culturi de sînge periferic luat de la pacienți tratați sau prin administrarea în cultură a medicamentelor. Totodată se întreprind cercetări pe animale gravide, examinîndu-se mortalitatea embrionilor. Pînă în prezent rezultă că abuzul de aceste medicamente, în special la gravide, poate duce la nașterea de copii anormali: iată de ce este necesar ca medicamentația să fie prescrisă de medic, iar tratamentul să se facă, de obicei, sub controlul acestuia.

sfaturi pentru tinerele mame

alimentația naturală

Odată instalată secreția lactată, mama își vede realizat marele vis: își pune copilul la sîn și îi dă să mănînce.

Laptele de mamă este un aliment lipsit de microbi (dacă mama este sănătoasă), la temperatura optimă posibilității de digestie și de asimilare a sugarului, cît și nevoilor sale de întreținere și creștere. Pe de altă parte este un aliment cu mare valoare biologică conținînd vitamine, săruri minerale, fermenți și anticorpi.

Laptele de femeie conține toate principiile creșterii în proporții optime.

Compoziția	La 1 000 ml					
	Proteide	Lipide	Glucide	Calorii	Minerale	Fier
Lapte femeie	17	34	68	650	2,5	250 gama
Lapte vacă	33	36	48	700	7	180 gama

Iată și nevoile sugarului pe kilocorp și pe zi:

protide	lipide	glucide
3 g	6 g	10 g

Se pune acum marea întrebare: orarul meselor trebuie să fie rigid, fix, sau după bunul plac?

Alăptarea copilului prezintă cîteva dificultăți destul de prozaice. În primul rînd pentru majoritatea mamelor, cel puțin în primele luni, suptul este foarte dureros. Prinderea mamelonului de către copil nu este întotdeauna foarte simplă. Copilul, care în primele săptămîni nu vede, are o singură zonă senzitivă puternică, cea din jurul gurii. Gura copilului prinde uneori cu dificultate mamelonul care poate să nu se adapteze întrucît proporțiile lor pot fi diferite. Mamelonul poate fi mic pentru gura copilului sau prea mare. Sfincterele canalelor galactofore pot avea un tonus crescut astfel încît eliberează cu dificultate laptele. De aceea de multe ori este necesar, la primul copil, să i se arate mamei felul în care trebuie introdus mamelonul în gura copilului, cum trebuie ținut sînul ca să nu se astupe nasul copilului, împiedicînd respirația. Adesea copilul poate fi foarte agitat la sîn și mama neexperimentată poate ca din greșeală, mișcînd sînul, să desfacă priza sub formă de ventuză pe care o alcătuiește gura în jurul mamelonului, unde prin vidul creat, laptele iese din glanda mamară și curge în gura copilului. Deci, odată priza făcută de către gura copilului nu trebuie să o desfacem printr-o manevră intempestivă, deoarece copilul poate avea la început oarecare dificultăți în acest sens.

În unitățile de sugari și mai ales în maternități nu se poate concepe o bună îngrijire a copiilor fără un orar strict al orelor de masă. Acest lucru creează ritm mamei și copilului fiind o bună școală pentru obiceiurile materne de mai tîrziu. Este adevărat însă că de-abia acasă, și de la zi la zi, mereu în alt mod, mama și copilul mic învață să se cunoască unul pe altul.

Există copii la care ritmul meselor la 3 ore este impus chiar de către necesitățile copilului. Există însă și copii foarte viguroși la care necesitățile de creștere sînt atît de mari în primele luni încît pauza de 3 ore dintre mese nu poate fi păstrată, iar alții, prematuri, subponderali, sau prezentînd alte handicapuri (dificultăți de adaptare, hipotonii, ictere, ictere prelungite, deficiențe respiratorii, afecțiuni ale tubului digestiv) la care apetitul și dorința de a suge nu apar chiar la intervalul de trei ore.

De aceea trebuie să ne orientăm de la caz la caz și să nu impunem reguli fixe de comportament.

Dr. Ioana BOJINCĂ
medic primar pediatru
maternitatea Spitalului Brîncovenesc
București

urgențe rezolvate de miercuri pînă miercuri

DE PREFERAT, BRAȚELE MAMEI. Soții Vidraru se reîntorceau într-o seară, de la cîmp, acasă împreună cu copilul lor, Ionel, în vîrstă de cinci ani. Ajunși la șosea copilul s-a smuls din brațele mamei. În acel moment s-a apropiat în viteză o mașină. Copilul a fost lovit puternic. Șoferul l-a transportat de urgență la clinica de chirurgie infantilă și ortopedie din Cluj. În urma examinărilor se constată că avea o ruptură renală stîngă, ruptură de splină și un traumatism toracic. Eforturile echipei de gardă și intervențiile chirurgicale efectuate, urmate de îngrijirile medicale mai multe zile la rînd au făcut ca Ionel Vidraru să părăsească clinica complet restabilit. (Prin telefon de la Marin Oprea.)

A VORBIT DUPĂ RESPIRAȚIA GURĂ LA GURĂ. Lucrînd pe un stîlp de înaltă tensiune, Vasilis Sondas, în vîrstă de 35 de ani, s-a electrocutat. Instantaneu i s-au blocat respirația și inima. O clasică moarte clinică. Dar tovarășii săi de muncă i-au acordat primul ajutor: respirație artificială și masaj extern în zona cordului. A fost primul noroc al lui V.S. Al doilea l-a avut în persoana asistentei medicale Marta Modacsi care tocmai trecea pe acolo. «Mortului» i s-a dat ajutor medical calificat — o respirație forțată «gură la gură» și masaj cardiac intens. Bolnavul nu mai avea nici un fel de puls, nici măcar la carotidă. Între timp a venit autosalvarea «antișoc». Pînă la spital, o oxigenare puternică și masaj cardiac. Dr. Szilagi și-a început reanimarea — oxigenarea intensă și masaj, vreme îndelungată, cu toate că electrocardiograma de urgență indica mereu puls zero. Apoi echipa de chirurgi alcătuită din doctorii Zoltan Krisar, Leontin Arendaș și Iosif Caș îi deschide pacientului toracele și începe să-i facă un masaj direct pe inimă. După aproape o oră de muncă intensă, omul își revine, începe să aibă respirația și pulsul tot mai normale și după alte zece minute vorbește. (Prin telefon de la Ion Preda)

A VRUT SĂ SUGRUME SOMNUL ALTUIA. Cristache T., 40 de ani, mecanic auto, și-a lăsat familia, serviciul și s-a apucat de beție. Nu voia să plătească pensie alimentară. A venit pe capul mamei și al fratelui cerîndu-le bani. Fiindcă fratele s-a împotrivit, a vrut să-l sugrume în somn. Trezindu-se, fratele a luat un ciomag și l-a bătut pînă l-a pisat. Este adus la Spitalul de urgență al municipiului București cu fracturi multiple: politraumatism cranian, comoție cerebrală, traumatism toracic cu fracturi multiple costale, traumatism abdominal cu ruptură de splină și hepatică, perforații de intestin subțire, fractură de bazin. «Acum cînd e aproape vindecat — ne relatează dr. Andrei Firică — îl sfătuim toți să reintre în cîmpul muncii și să se lase de beție. Să fie om în rîndul oamenilor»...

SOȚUL, BEAT; SOȚIA, 70 DE EXTRAVERALE. C. Alexandrina, 28 de ani, muncitoare, a înghițit într-o noapte 70 de extraverale, și 30 de tablete de cafetol. Deci, o combinație fără șanse. Cum s-a ajuns aici? «Nemulțumiri familiale» stă scris laconic în jurnalul de gardă al Spitalului de urgență al municipiului București. O asistentă ne relatează concret: cînd soțul venea acasă beat, o bătea; cînd nu, nu.

ȘI TOTUȘI ION COSTACHE MERGE NORMAL. O foaie de tablă de cîteva tone a căzut dintr-o macara peste picioarele lui Ion Costache, muncitor, 56 de ani, comuna Orăști. Plin de sînge, cu picioarele strivite a fost adus de urgență la spital. A fost necesară o amputație incompletă a gambei. «Cum se simte acum?», întreb. «Acum? Merge ca un om normal», îmi răspunde interlocutorul, cu aerul cel mai firesc din lume.

DIN GREȘEALĂ. În timp ce trecea cu motocicleta pe verde, Robescu Dan Nicolae, inginer mecanic, 26 de ani, era gata să izbească un pieton. Dorind să evite accidentul, a frînat brusc, s-a răsturnat lovindu-se puternic la cap și pierzîndu-și cunoștința. Este adus la camera de gardă a Spitalului nr. 9. «Ei, spune-mi cum s-a întîmplat?», întreabă doctorul Popa Vasile cînd imprudentul motociclist deschide ochii. «Vreți să știți dacă n-am o amnezie?», răspunde. Se constată un traumatism cranio-facial, se face sutura plăgilor și apoi i se dă drumul acasă. «Acum sînt bun de însurătoare», exclamă el bucuros că s-a ales numai cu spaima. A scăpat ca prin urechile acului. Dar o greșeală reușită, tot greșeală rămîne!

NEATENȚIE ȘI FALSĂ ABNEGAȚIE. Ieșind din birou, Craiu Maria, 31 de ani, salariată la I.C.R.A.L., i-a lunecat tocul de la pantof și a căzut pe canal. N-a mai putut să se ridice. Nu-și mai simțea piciorul drept. A fost adusă cu mașina I.C.R.A.L.-ului la Spitalul I.C. Frimu. Cei de aici au trimis-o cu salvarea la Spitalul nr. 9. Piciorul nu reacționează nici cînd e înțepat. «E cazul s-o internăm», spune doctorul Popa colegei de birou care o însoțește. «Nu vreau să mă internez», se împotrivește Craiu Maria. «Am copii de îngrijit acasă. Numai asta mai lipsește, să fiu eu în spital!» Și pornește, abia tîrîndu-și piciorul, spre ieșire, susținută de colega de birou și de brancardierul de la salvare.

viața modernă

domesticirea bolilor

Multe s-au banalizat în vremea noastră. S-au banalizat obiceiuri, credințe și mituri, s-au banalizat descoperiri științifice, s-au banalizat ele, marile distanțe, a început să se banalizeze și Luna, iar, de la o vreme, oamenii observă și argumentează cu rigoare cum s-au banalizat pînă și bolile. Pe această ultimă temă se scrie și se comentează. Vra să zică, nici măcar nu ne mai îmbolnăvim ca altădată! Adică, tranșant. Adică, de aici, pînă aici — sănătate, de aici, pînă aici — boală, apoi, iar sănătate și așa mai departe. Mai demult, sănătatea era sănătate și boala era boală, cele două stări nu treceau, nu se prelungeau una într-alta, nu se amestecau una cu alta, ci se întrerupea una cînd începea cealaltă, se excludeau reciproc, stăpînea una, iar ailaltă se retrăgea departe, dispărea de tot. Pe vremea cînd nimic nu era surogat, cînd nimic nu era de material plastic, boala era puternică, trîntea omul, între ei se încingea o luptă cumplită și dacă omul învingea boala însemna că era foarte tare și deatunci încolo devenea sănătos tun. De la un timp, medicina a făcut ce-a făcut, a slăbit, a înmuiat, a îmblînzit, a domesticit majoritatea bolilor, dar fără să le distrugă. Acum, bolile nu se mai dau la om așa ca niște lupi sau alte fiare, ci mușcă mai încet, sînt știrbe, somnolente, pentru că le dăm în cap cu milioanele de medicamente ale farmaciei moderne, și între om, — care are vocația naturală de a fi sănătos —,între el și boli se instaurează cel mai adesea o relație lîncedă, duplicitară, de acceptare, nu de revoltă. El tolerează boala, boala s-a efeminat, s-a debilitat, îl deranjează mai puțin, trăiește împreună cu el, se bucură și suferă împreună cu el, între ei se naște chiar un fel de prietenie mediocră, și așa s-a ajuns de aproape nu se mai știe cine e sănătos și cine e bolnav, cînd se termină o stare și cînd începe cealaltă, cum arată una și cum arată reversul ei.

A fi sănătos e un motiv de orgoliu, fiindcă lumea consideră, pe bună dreptate, sănătatea mai importantă ca toate, și ca inteligența, și ca talentul, și ca norocul, și ca bogățiile, și ca măririle, dar dacă se gîndesc minuțios și sincer, chiar și cei mai sănătoși dintre oameni, chiar și cei mai orgolioși pentru robusta lor stare de sănătate, tot trebuie să recunoască, măcar pentru ei, că suferă de ceva, de o boală cît de mică, de umilă, de o boală care linge mîinile omului, refugiată în vreun ungher al organismului și deranjîndu-l cît mai puțin. Trecem în ochii tuturor drept sănătoși, trecem și în ochii noștri la fel, dar ceva-ceva tot avem, o ușoară colită, o ușoară dischinezie sau bronșită, o discretă alergie, hipertensiune, astenie sau nevroză. Medicina modernă a instaurat un fel de coexistență aproape pașnică între om și boală. Afecțiunile care altădată învingeau repede și fatal sînt acum ținute în șah și tărăgănate ani de zile și chiar decenii de un fel de birocrație biologică, iar rostirea aceea aforistică «boală lungă, moarte sigură» și-a pierdut sau metamorfozat sensul, bolile devenind, cu precădere cele mai grave dintre ele, mai lungi, mai de durată, pentru că terapeutica le-a tăiat din tărie, din agresivitate, din înălțime și le-a adăugat, în compensație, pe dimensiunea duratei. Bolile nu mai sînt azi surpări dezastre, ale stării de sănătate, ci drumuri în pantă lină, foarte ocolite, între doi timpi ai stării de sănătate. Pierdem treptat și respectul față de boli și teama de ele. Cumplite n-au mai rămas decît puține, marea majoritate a bolilor devenind pisici de casă, care torc la adăpostul și căldura organismelor noastre, hrănite și fortificate de industria chimică și farmaceutică modernă.

Romulus BALABAN

principii și năravuri

apel la încredere!

Mi-a scris un *delapidator*. Mai exact: un *fost* delapidator. Iată-i biografia: absolvent de școală medie (în 1964) cu instruire în producție (deci posesor al «Diplomei de maturitate» și al «Certificatului de muncitor calificat»). Profesiunea: lăcătuș mecanic. A dat admiterea la științe juridice, eșec. După armată, intrat muncitor, apoi... oficiant P.T.T.R. Aici are o lipsă de aproape 10 000 lei, pe care-o acoperă luînd bani de pe carnete CEC pe care nu le înregistrează în registrul de casă. Urmarea: condamnare la 3 ani și jumătate. Părinții săi nu știu nimic pînă în clipa arestării. Execută doar un an și nouă luni, se eliberează condiționat (vara lui '69): «Am stat numai două săptămîni acasă, mi-era rușine să dau ochii cu cunoscuți, cu prieteni, cu foști colegi care, într-un fel sau altul, erau oameni la locul lor». Nu se mai angajează în localitatea de baștină, ci într-alta, apropiată, ca muncitor necalificat, după doi ani se califică la locul de muncă (meserie înrudită cu cea din certificat), ajunge tehnician normator (cursuri de scurtă durată), se căsătorește, are o fetiță de doi ani («satisfacții deosebite atît pe plan profesional, cît și pe plan personal»).

— Mă pot considera *un om integrat* întru totul societății, sînt fericit că-mi pot aduce și eu mica mea contribuție la îndeplinirea sarcinilor întreprinderii noastre.

Perfect! Dar există și un «of»: a urmărit un dialog la TV și — deși n-a fost implicat direct — s-a socotit vizat, căci un om de lege, comentînd Legea nr. 18 (prevede ca o persoană cu antecedente penale să nu fie angajată în posturi cu gestiune) și Legea nr. 5 (prevede ca la angajare să prezinți cazierul judiciar), vorbitorul susținea c-ar fi o «portiță» în prevederile Legiuitorului, de vreme ce, dacă cineva și-a obținut reabilitarea, în cazierul său judiciar nu mai apar antecedentele, iar întreprinderea nu mai are de unde știi....

— De ce-i necesar să fie băgați toți oamenii,fie și foștii vinovați, în aceeași oală? Desigur, unii recidivează, presa, radioul, televiziunea înfățișează asemenea cazuri, dar mai puțin se arată reversul medaliei — cazurile acelor oameni, *ca mine*, care au înțeles total, profund, definitiv, că au comis o gravă greșeală și, reeducați în penitenciar și pe urmă în colectivul de muncă, au devenit absolut cinstiți, conștienți. De ce n-aș putea ocupa *niciodată* un post cu gestiune (deși, sincer, nu-mi surîde ideea, discut doar *în principiu*, fiindcă atunci cînd treci prin ce am trecut eu, contează enorm și felul în care, *principial*, te judecă CEILALȚI, pentru stabilitatea personalității tale reechilibrate), de ce n-aș mai avea oare dreptul să aspir și eu la atîtea și atîtea lucruri la care poate aspira orice om al muncii? Repet: lucrez cu tragere de inimă, corect, știu, am greșit grav *o dată* am însă capacitatea să dovedesc, *în sute și mii de situații*, că nu mai sînt cel ce am fost atunci... Sînt deosebit de mulțumit că am izbutit să redevin om (cu o mic), la locul meu, în familia mea, printre tovarășii mei care, realmente, m-au sprijinit deplin. Rămîne doar acea pată care-mi mai apasă conștiința, deși am curajul să privesc faptele, viața în față, și care sîngerează ori de cîte ori cineva o zgîndărește inutil.

Dreptatea îi aparține, de astă dată, celui care vorbește (rog să fie reținut acest «amănunt») fără vreun interes *direct*: el nu dorește să se angajeze gestionar, nici numele să-i devină public (ca să obțină ceva), dar trista-i experiență — din anii primei tinereți — a depus într-însul reziduuri de susceptibilitate, *neîncrederea* altora, a unora din jur, îl costă enorm, si-l umilește. Fără doar și poate, ar fi cazul să aducem în circuitul public și situațiile concrete (cu discreția cuvenită însă!) de restructurare a personalităților cîndva deficitare la capitolul CINSTE. Apelul *fostului* delapidator, astăzi complet reabilitat (în propriii ochi, cît și în cei ai colectivului său de lucru), nu-l înțeleg ca pe un apel la... îngăduință față de necinstiți, recidiviști etc., ci ca pe un demn apel la *încrederea* — de neînlocuit — a noastră (incluzînd, atenție! și încrederea *noastră* în propriile forțe reeducative). Blamînd, oricît de... indirect, un om adînc temeinic reabilitat,ne blamăm — implicit — pe noi înșine.

Mihai STOIAN

în prezent, la mănăstirea bistrița, aici, unde doarme alexandru cel bun

Iată o veste care, sperăm, interesează pe toți cei ce iubesc istoria: se restaurează în momentul de față mănăstirea Bistrița. Mănăstire fortificată: ziduri groase, turnuri crenelate, biserică străveche, clopotnițe de acum o jumătate de mileniu. Loc de pelerinaj și de reculegere în amintirea unor importanți și mari voievozi ai Moldovei. Mănăstirea Bistrița — cinci kilometri de Piatra Neamț — a fost înălțată în timpul lungii domnii a lui Alexandru cel Bun (1400-1432), completată, înfrumusețată, îmbogățită de alți trei mari domnitori: Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Alexandru Lăpușneanu. Alexandru cel Bun își doarme aici somnul de veci. Șeful de proiect al acestei vaste operații de restaurare? Un vechi specialist în acest domeniu: arhitectul Nicolae Diaconu. Lucrările au început în 1969 și vor dura pînă în 1975, cînd mănăstirea și ceea ce cuprinde ea între ziduri vor recăpăta înfățișarea inițială. Totul realizîndu-se sub egida Direcției monumentelor istorice și de artă și pe socoteala statului. Suma investită? Peste șapte milioane lei. Explicabil: fosta ctitorie domnească a suferit, în decurs de peste o jumătate de mileniu, o serie întreagă de degradări, transformări și chiar deteriorări.

Lucrurile nu se opresc numai la restaurarea propriu-zisă a acestui monument istoric de prima mînă — ne informează arh. N. Diaconu. Doi arheologi, Lia Milencovici și Adrian Bătrîna — ne spune domnia-sa — cercetînd documente, săpînd în incinta ctitoriei au putut să întocmească un istoric cît mai amănunțit al mănăstirii, istoric în care, bineînțeles, se oglindesc și multe evenimente din trecutul Moldovei. Ștefan cel Mare, de pildă, așa cum se dovedește, era foarte legat de mănăstire. A pus să se ridice aici un turn-clopotniță de o impunătoare eleganță pentru vremurile respective. La primul nivel al turnului se păstrează și azi o admirabilă pictură murală. Tot el a împodobit mormintele de aici cu pietre funerare deosebit de frumos ornamentate. Urmașul său, Petru Rareș, în a doua sa domnie (după 1541), din recunoștință, probabil, pentru felul în care a fost adăpostit la mănăstire, în noaptea cînd hîrțuit de dușmani trebuia să treacă munții, a efectuat și el o serie de reparații și amenajări. După cîte se pare, tot Petru Rareș a fost cel care a pus să se picteze tabloul votiv de pe latura sudică a clopotniței (tablou refăcut în 1849), reprezentîndu-l pe el însuși în haine roșii, pe Ștefan cel Mare în veșminte verzi și purtînd în palme o biserică, pe soția sa Elena (în verde), pe Doamna Maria, soția lui Ștefan cel Mare (în roșu).

O descoperire de ultimă oră — deosebit de interesantă — constituind o surpriză chiar pentru restauratorii monumentului: sub tencuiala turlei bisericii a apărut o frescă. Fresca inițială (secolul XV sau XVI) — o lucrare admirabilă a unui pictor anonim, reprezentînd figuri geometrice sau imitînd cărămida. Ea fusese acoperită în secolul al XIX-lea cu alta fără nici o valoare artistică. Urmarea: o specialistă de la laboratorul Direcției monumentelor istorice și de artă — Tatiana Pogonat — desprinde acum tencuiala cuprinzînd pictura necorespunzătoare și face să reapară în toată splendoarea ei fresca de acum aproape o jumătate de mileniu..

F. URSEANU

cronica satirică

spargeți geamurile cît sînteți încă tineri

Cineva îmi mărturisea că un prieten de-al lui, bărbat în vîrstă de 60 de ani, a făcut «o poznă». Prietenul meu vorbea cu mare admirație de bărbatul acela, în respectabila vîrstă de 60 de ani, care a avut curajul să se comporte ca un ștrengar... În puține cuvinte, ștrengarul cu părul alb, zvăpăiatul cu scufiță, năprasnicul cu cataplasme, tatăl a trei copii, s-a amorezat de o fată de 20 de ani și a plecat în lume. Nu în lumea largă, ci undeva în provincie, dar asta n-are prea multă importanță. Prietenul mi-l tot laudă pe acest bărbat temperamental, capabil de pasiuni teribile la o vîrstă la care te gîndești la comprese și testamente, care a avut curajul să sfideze prejudecățile, comitetul blocului, familia, indicațiile medicului, și «să se lase pradă iubirii»...

Eu am fost, spre mediocritatea mea, mai puțin încîntat. Gestul nu mi s-a părut deloc sublim... Ceva scîrțîia în această poveste de amor... Diferența de vîrstă, cînd e mare, sigur, nu mai contează. Presimțirea mea inițială s-a adeverit. Zburdalnicul cu părul alb a fost în tinerețe cuminte, prea cuminte, inadmisibil de cuminte. Nu-i plăceau fetele, nu-i plăcea muzica, nu-i plăcea să danseze, se dedicase în întregime carierei. S-a căsătorit din obligație și din interes, în egală măsură. Deci, domnia-sa, cînd avea 20 de ani și părul ca pana corbului, nu făcea pozne, nu suspina, nu dansa, nu se amoreza, umbla în șoșoni și cu umbrelă și s-a trezit să răpească fetele romantice exact la vremea reumatismelor și a testamentelor... E deplorabil spectacolul oamenilor care nu știu să-și respecte vîrsta, să înțeleagă farmecul fiecărei etape a vieții, care tulbură armonia înțeleptei, experimentatei și atît de binecrescutei naturi. Nu degeaba naturii i se mai spune și «mama noastră natura».

E plicticos spectacolul ploios oferit de tinerii îmbătrîniți înainte de vreme, dar și bătrînii zburdalnici care fug în papuci și scufiță pînă la Buzău cu fete de 18 ani nu e prea recomandabil... Sînt ultimul om din lume îndreptățit să critic sau măcar să ironizez izbucnirile temperamentale. Fiecare lucru își are însă timpul lui. Nu sînt nici măcar împotriva poznelor. Dar, fiecare poznă la timpul ei. De ce să spargi geamul cu o minge la 60 de ani cînd poți să faci același lucru, cu mai mult succes și mai multă îndreptățire, la cinci anișori.

Teodor MAZILU

Turnul clopotniței ridicat de Ștefan cel Mare. Pe peretele din față se observă faimoasa frescă pictată mai tîrziu sub Petru Rareș.

opinia unui alegător

critica și patriotismul local

Există, cum bine se știe, o anume solidaritate locală, expresie pînă la urmă firească și de înțeles a dragostei pentru acele realități care se constituie în universul spiritual imediat al unei colectivități. Cine nu va înțelege, spre pildă, mîndria care îi unește pe ieșeni în numele atîtor monumente și locuri de care se leagă istoria glorioasă a țării și a culturii noastre? Cine nu va înțelege, de asemenea, mîndria și patima cu care oltenii se simt solidari față de memoria lui Tudor Vladimirescu, eroul revoluției de la 1821? Apar însă și împrejurări cînd aceste nobile sentimente sînt pur și simplu minate de o înțelegere primitivă a ideii și transformate în expresii ale unui ridicol involuntar. Nici această constatare nu este, firește, o noutate absolută, mai toți am fost, într-un fel sau altul, dacă nu eroii, cel puțin martorii unei astfel de situații aparent benigne și numai hazlii. Cînd însă primitivismul își pune pecetea pe frumoasele sentimente, pe omenești sentimente de care vorbeam, atunci lucrurile se complică și în privirile cîte unui aprig susținător al satului, al urbei, al rîului, al cantinei, al stadionului, al restaurantului etc., etc., destinate brusc, de către el, a se constitui în argumente patriotice, în privirile cîte unui astfel de aprig susținător, apare o ceață rea ori lenevoasă care îl împiedică să mai vadă. Toată copilăria mea, deși învățasem ceva și despre Mississippi, am fost convins că rîu mai mare și mai periculos decît Cerna, primăvara, nu poate să existe. Cînd, tot copil, am văzut Oltul, la Rîmnicu Vîlcea, mi-am dat seama că într-adevăr Oltul este cea mai mare apă curgătoare de pe pămînt. Aveam scuza copilăriei, iar credința mea avea farmec. Cînd însă cineva îmi povestește cîte reclamații pot apărea pe urmele cuiva care și-a permis să «sesizeze» că la Maglavit Petrache Lupu continuă să fie bîlbîit *și în zilele noastre*, atunci să ne fie iertată nedumerirea și chiar îngrijorarea.

Într-o însemnare din această rubrică ziceam că doi dascăli picoteau la soare; imediat cineva îmi atrage atenția că în locul cu pricina cadrele didactice sînt devotate și merituoase. Fac observația că *un sat* își păstrează, cum oricine poate vedea, parfumul *dar* și înfățișarea patriarhală, ilustrare a faptului că acel *sat* nu s-a prea schimbat cine știe ce. Imediat mi se atrage atenția că dacă aș fi luat legătura cu «organele locale» aș fi văzut că e o *comună* în plin avînt. Ca și cînd eu vorbeam despre *comună*, ca și cînd respectivii factori la care eram trimis aveau darul să mă facă să văd viața în roz cu orice preț. Eu spun că o școală sau o grădiniță stă neterminată și plouată de vreo doi-trei ani, patriotul local mă pune la punct și precizează că numai de un an. Ca și cînd dacă școala e plouată numai de un an situația e mai fericită. Dacă respectivul patriot local era cu adevărat patriot punea mîna și solidariza concetățenii la acoperirea și terminarea școlii, pentru că nu e greu de bănuit că numai cu răspunsul său școala cu pricina nu se poate acoperi.

Ce vreau să spun? Că există și o morală a alegătorului, *exercitată după alegeri, cînd alegătorul trebuie să știe să se solidarizeze constructiv și receptiv chiar și cu critica.*

Dinu SĂRARU

tipuri și tertipuri

omul dezabuzat

M-am văzut din nou, după o lungă și reconfortantă pauză, cu amicul meu «*dezabuzatul*». L-am găsit cum l-am lăsat: cu privirea apoasă, inexpresivă, cu un tonus fizic și moral de piftie. — «Fă ceva», i-am spus — «Ce?», mi-a răspuns după o lungă ezitare. — «Știu și eu? Citește». — «Ce?», m-a întrebat cu un surîs trist, ca la înmormîntarea unui copil. — «Sadoveanu» — «Desuet» — «Tolstoi» — «Plicticos» — «Camus» — «Prea modern». Și cu un efort de concentrare: — «Alambicat, sofisticat, lipsit de sinceritate. Monden, ca întreaga literatură contemporană». — «Stai», am revenit, am o altă idee: pictura. Intră în muzee»... — «Anost» — «Descoperă sculptura, organizează spațiul». — «La ce bun?» — «Dă spiritului o dimensiune...» — «Inutilă» — «Perfect, abstrage-te din livresc și caută o priză la realitatea concretă». — «Adică?» — «Umblă» — «Unde?»

— «Nu știu, descoperă singur. Sînt atîtea locuri de văzut». — «Ce?» — «Refă drumul lui Bogza, pe valea Oltului». — «Prefer cartea».

— «Mergi în Bucovina». — «Mănăstirile?» — «Exact» — «Am aici un album». — «Mă rog, în cazul ăsta, în ipoteza că ai epuizat voluptățile spiritului, riscă o experiență, musculară și virilă: fă sport». — «Detest brutalitățile și oboseala». — «Există și sporturi blajine, elegante». — «Tenisul?» — «Dacă vrei». — Exhibiție snobă, virtuozitate de circ savant».

Ajuns la această răscruce chinuită, trag ultima salvă disperată: — «Nu-ți mai rămîne decît un singur lucru». — «Ce?» — «Iubește». — «Pe cine?» — «Nu știu, dar trebuie să fie pe lumea asta o ființă care să merite iubirea ta». — «Și ce interes am?» — «Bine, dar iubirea nu presupune o finalitate imediată și vulgară. E un joc de gratuități». — «Vezi?» — «Dar fără care lumea nu poate exista, fără care omul s-ar reduce singur la o ființă involuată, inferioară, amenințată». M-a privit cu ochii lui apoși, mi-a întins o mînă flască, și-a săltat trupul sleit ca o maioneză și s-a deplasat din fotoliu pe divan, nu însă înainte de a-mi comunica o veche concluzie de-a lui, obsedantă: — «Orice mi-ai spune: umanitatea e condamnată!»

Am plecat povîrnit. Am omis un amănunt: amicul meu «*dezabuzatul*» are nouăsprezece ani.

Aurel BARANGA

starea comerțului

păstrează copia și nu uita originalul

Manechinele, cele vii și reale, au un cuvînt de spus atît pe plan intern cît și pe plan extern. Ele ajută vînzătorul ba cîteodată și cumpărătorul. Este motivul pentru care mi-am propus să scriu cîte ceva despre viața lor, despre gloria și inevitabilul apus care le însoțesc înalta contribuție la îmbrăcarea populației. Ați văzut, desigur, manechine. Fete înalte — peste 1,70 m, slabe, cam 50 de kilograme, cu picior și siluetă frumoasă, cu mișcări la comandă, dar grațioase, cu ochi indiferent de culoare dar frumoși și tandri și, în fine, pline de acea feminitate caldă, care te cheamă parcă. Parcă. E vorba de fapt de o meserie așezată, cred, între aceea de femeie frumoasă și actriță de cinema. Șefa atelierului de creație și prototipuri al Fabricii de confecții și tricotaje din Brașov îmi spunea: femeile au obiceiul să se compare. Or, dacă ne-am gîndi să concurăm cinematograful alegînd femei numai una și una, ele, comparatoarele, s-ar descuraja. Și mai ales dacă merg cu soții lor la parada modei ar ieși un dezastru.

Din aceeași sursă aflu că leafa manechinelor nu este atît de mare, cît fixă. Lucrul nu contrariază pe nimeni: în fond ele merg și în străinătate. Mai văd un Vezuviu, mai admiră o fîntînă, își cumpără un pantof, o rochiță. În fine, văd lumea.

Rolul lor începe de la crearea modelului. E una să vezi modelul pe manechin și alta pe masa de probă. Sigur, aici a început nedumerirea mea: vezi un model pe un manechin, oricum o femeie stas, și tu, femeie oarecare, îl cumperi. Mi se explică limpede că femeile fac o greșeală: se confundă cu manechinele. «Ești parcă tu». În orice caz, comerțul este ajutat de această greșeală și personal cred că este vorba de un vis și nicidecum de altceva.

În orice caz, se afirmă, manechinele noastre plac atît în țară cît și în străinătate. Ajută efectiv la vînzare și deci așezarea lor în această rubrică se justifică, nu apare drept un act singular de tinerească politețe. Fără Doina Urban (măritată, 29 ani) și Bența Mariana (nemăritată, 22 ani), frumoase și reușite exemplare ale județului — fabrica din Brașov n-ar obține atît de multe și avantajoase contracte pe relația Vest, ca și pe Est.

Ajung două?, zic. Da, mi se răspunde. Dar bărbați? Se zîmbește: noi n-avem bărbați să-i angajăm lăcătuși sau mecanici de întreținere. Cînd vor fi, vom angaja. Deocamdată ne mulțumim cu lucrătorii fabricii pe bază de muncă obștească, în afara programului. Ceea ce mi s-a părut frumos, adînc uman, este faptul că 2–3 ore pe zi manechinele lucrează. Învață meserie. Atunci cînd vîrsta le va ajunge din urmă, cînd în ochi vor fi și luciri materne, nu numai feminine, cînd mersul va fi cumva afectat de dusul plaselor cu ceapă și cartofi, cînd supletea corpului va fi păstrată într-o cutie de carton cu fotografii, vor avea o meserie asigurată. Nu este recomandabil să fii o viață întreagă manechin. Poți, desigur, dar nu este cazul. Dealtfel, la Brașov, curînd vor apărea și manechine în vîrstă, pentru că — aceasta-i realitatea — o femeie se îmbracă și după 40 de ani. Dar acestea vor fi selecționate din femei avînd deja vîrsta. Nu așteaptă nimeni ca Urban Doina și Bența Mariana să îmbătrînească.

Comparînd o rochie, anterior încercată pe manechin, cumperi o copie. Da, dar să nu uităm originalul.

Eugen SECELEANU

memoriile lui șerban cioculescu (XIX)

o carte despre I.ȘT. PAULIAN (II)

Abia Anuarul aceluiași liceu, pe anul școlar 1907—1908, face pentru întîia oară mențiune, în lista corpului didactic, la numele *Paulian Șt. Ioan*, că este Președintele și dirigintele societății corale «Doina». Iar la Cronica școlară, se arată și «producțiunea corală a elevilor», la 18 *(sic)* Mai, în programa respectivă, dar fără numele organizatorului ei. Fanfara liceului era condusă de un I. Kessler. Nu se spune cine conducea orchestra. La serbarea de fine de an lipsește iarăși numele lui I. Șt. Paulian, dar remarcăm Concertul IX de Ch. Béroit (op. 104 în la minor) executat la vioară de elevul Gr. Constantinescu (viitorul diplomat, mai cunoscut cu prenumele, pronunțat franțuzește *Gou*), și cuvîntarea tatălui său, tot Gr. Constantinescu, decanul baroului, mai tîrziu verde nonagenar, mereu strălucit pledant.

Nici Anuarul pe anul 1908—1909 nu-l numește pe I. Șt. Paulian la serbarea de 50 de ani a Unirii Principatelor, fie în calitate de conducător al corului, fie în aceea de autor al unei compoziții din programa muzicală a festivității. Corul nu se bucură de o mențiune specială, ca *Societatea de lectură, Biblioteca liceului* și *Internatul liceului* (toate cu litere grase în text).

Numele lui I. Șt. Paulian reapare în Anuarul pe anii școlari 1916/17, 1917/18, 1918/19, la Darea de seamă a activității liceului din septembrie 1916 și pînă în prezent, cînd figurează, în martie 1917 printre deportați precum și la rubrica serbărilor școlare, cu un cor mixt de I. Șt. Paulian, cîntat la 24 ianuarie 1919, în ziua serbării Unirii (la rubrica din cartea închinată autorului se dă numai data tipăririi acestui cor, în 1921, Lugoj și în revista *Izvorașul*, Bistrița-Mehedinți, ianuarie-februarie 1921). Și se adaugă, în fine:

«Corul a fost condus de d-nul I. Șt. Paulian».

Numele maestrului revine la manifestația populară din 1 decembrie 1918, pentru sărbătorirea actului de la Alba Iulia, cînd a vorbit la bustul împăratului Traian, la reinstalarea secțiilor Tribunalului în Palatul de justiție local, cînd «corul liceului și al Doinei au luat parte sub conducerea d-lui Profesor I. Șt. Paulian» și la marele miting ținut la 10 iunie la Lugoj, cînd a luat cuvîntul în fața a 60 000 de persoane. Se mai face mențiunea: «Dl. profesor I. Șt. Paulian în decursul acestui an a publicat compozițiile D-sale între care «Horia, Cloșca și Crișan» și, în serie:

„Societatea corală «Doina», înființată și condusă de dl. profesor I. Șt. Paulian, a intrat în al XXII-lea an de la înființare și a organizat un festival în sala Regal la 12 Martie a.c."

«La 12 iulie, Societatea corală din Caransebeș (...) a vizitat orașul și liceul. Societatea corală din Caransebeș a răspuns invitațiunei societății noastre corale «Doina» de sub conducerea d-lui profesor I. Șt. Paulian, care a vizitat în anii precedenți multe localități din Banat».

Opresc aici compulsarea Anuarului, din care reiese că «Profesorul» a fost descoperit ca atare abia după 15 ani de bogate activități artistice! Vorba aceea: «Mai bine mai tîrziu ca niciodată». S-ar zice că i se plătise cu vîrf și îndesat șovăiala din anul transferării nedorite.

MOARE DRĂGAICA

Patru-cadîne de Buzău în premieră la Orientul magic.

Prietenul cîrnaților — un picior de scaun!

Foto la Capra folclorică, Fiat 850 sport ori la Ursul gospodar.

Fotografii de Radu CONSTANTINESCU

FLACĂRA — MARTOR OCULAR

Drăgaica (bg.), s.f. I.1. Sărbătoare populară din ciclul agrar, care celebrează coacerea holdelor (24 iunie); sînziene. (Mic dicționar enciclopedic, pg. 307, art. 29).

Buzău, 17 iunie. «Drăgaica 1973». Un bîlci ca toate bîlciurile: claxoane, sirene, megafoane. În mod surprinzător lipsesc zidul morții și ciocanul puterii. Lume, lume! Poftiți în cosmonava tineretului! Ca-n Sabena! Zburător original! Cursele merg fără frînă, pe sănătate!

Drăgaica 2. Numele unui danț popular, care se joacă mai ales în această zi (24 iunie, n.n.); (Dicționarul enciclopedic ilustrat, I.A. Candrea — Gh. Adamescu, Cartea românească, pg. 432, art. 11).

Drăgaica 2. Vechi dans popular românesc, jucat de un grup de fete care evoluează în monom și melodia după care se execută; numele fiecărei executante a acestui dans (M.d.e. pg. 307, art. 29).

Nici pe 10 iunie, cînd s-a deschis, nici pe 17, cînd am făcut aceste fotografii și, probabil, nici pe 24 iunie, cînd urma să se închidă, în cadrul bîlciului numit la Buzău «Drăgaica 1973» nu s-a dansat Drăgaica. Nici de cîntat nu s-a cîntat. În schimb, bîlciul era traversat în toate direcțiile de melodii cu Renato Carosone, Raj Capoor, Claude François, Sarita Montiel. Cît privește fetele care ar fi trebuit să danseze în monom, ele nu se numeau deloc Drăgaica, ci Femeia Șarpe, Cadîna de la Istanbul și aveau mai mulți metri de la coadă la cap decît de la cap la coadă.

Drăgaica 3. Tîrg care se ține la 24 iunie; prin extensie, orice tîrg (M.d.e. pg. 307, art. 29).

Drăgaica 3. Plantă cu flori galbene-aurii, frumos mirositoare, numită și sînziene, din care se fac buchete și se împletesc cununi în ziua de 24 iunie, care apoi se pun la ferestre, la poartă etc., spre a feri pe ai casei de rele și a le aduce noroc. Galium verum (I.A. Candrea-Gh. Adamescu, D.e.i. pg. 432, art. 11).

Cine poate accepta sau stabili — chiar și prin cea mai binevoitoare extensie — că orice bîlci, chiar orice tîrg, se poate numi Drăgaică?

La Drăgaica buzoiană nici vorbă de coroniță frumos mirositoare, împletite din Galium verum, pe care să le aduci acasă. Cel mult, puteai lua cu tine mirosul nu tocmai cert al cîrnaților învîrtiți pe un grătar cu piciorul smuls de la un scaun (!) sau cîteva lucruri de la *Solduri*, care pînă acasă se pot obișnui întrucîtva cu tine.

Drăgaicele s.f. Popular, iele, vîntoasele etc. niște zîne rele, nemilostive, care pocesc pe oameni. (I. A. Candrea-Gh. Adamescu, D.e.i. pg. 432, art. 11).

Părăsind Drăgaica buzoiană mă întrebam cum s-or fi numit zînele rele care ne pocesc frumoasele sărbători populare. De la *Circul vesel* corul celor șapte artiști reluase liniștitorul refren:

Ne iubește fetele.

Dorin TUDORAN

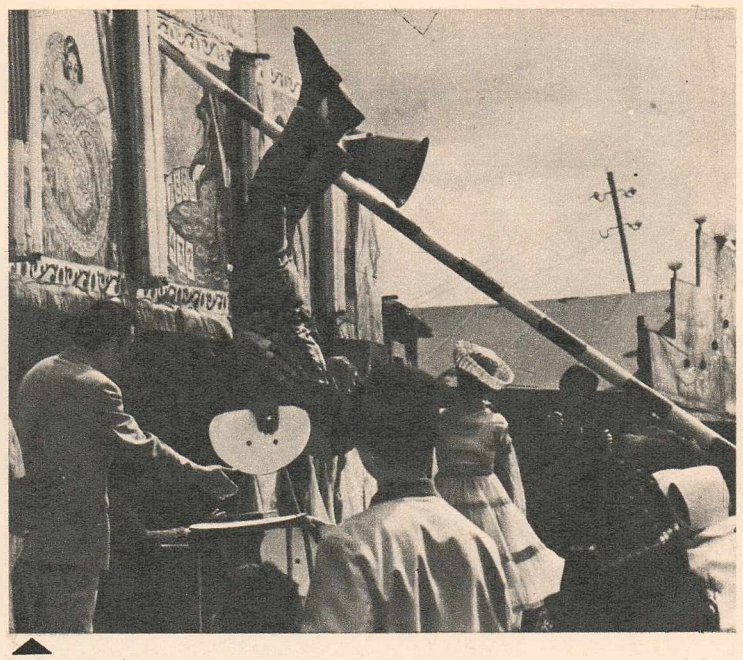

Comedii, bufonade, sau reclame pentru scaune din P.F.L.

Nimic despre conflictul dintre generații.

Aur de restaurant.

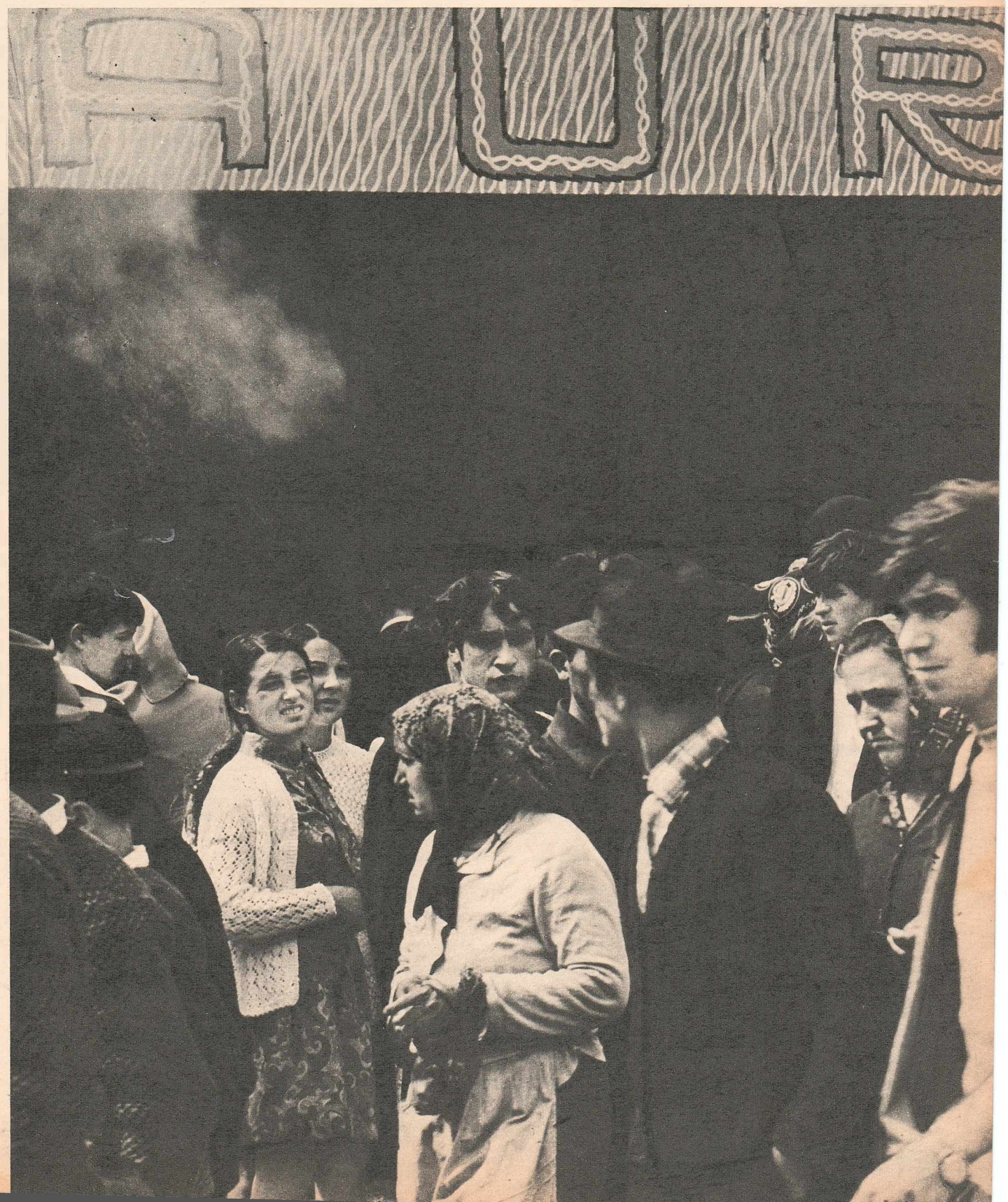

1

cine, ce, unde, cînd?

● **După două succese răsunătoare (și aducătoare de bani) precum** Marry Poppins **și** Sunetul muzicii, **Julie Andrews a cunoscut și gustul eșecului, cu** Steaua **și** Darling Lili. **Drept care, vedeta a refuzat cîțiva ani orice propunere de a mai apărea pe ecran. De curînd, regizorul Blake Edwards a convins-o să-și reia activitatea cinematografică, oferindu-i rolul principal în comedia «Tamarined Seed» cu Omar Sharif. Un amănunt: Blake Edwards este soțul actriței.**

● **Viitorul film al lui Marlon Brando, «Sacul lui Jerry», va fi produs de propria sa casă cinematografică, intitulată: «Colony Productions».**

● **Actorii polonezi care concurează la titlul de «Stelele anului 1973»: Barbara Brylska, Maja Komorowska, Barbara Wrzesinska, Anna Dziadyk, Daniel Olbrychski, Jan Nowicki, Andrzej Lapicki, Gustaw Holoubek, Zygmunt Malanowicz, Stanislaw Mikulski.**

● **Candice Bergen (foto 1) a anunțat că în următorii doi ani va continua să trădeze cinematograful de dragul ziaristicei, mai precis al fotoreportajului. Nu e rea alegerea!**

2

● **Marele actor sovietic Nikolai Kriucikov este protagonistul filmului «Adresa dumneavoastră», realizat de Evghenii Kreniuk.**

● **Riccardo Cucciolla este interpretul lui Antonio Gramsci în filmul «Cazul Matteotti» al lui Florestano Vancini.**

● **Pentru a doua oară, Jane Birkin (19 marinari și o fată) deține primul loc pe afișul unui film semnat de Richard Balducci. În «Tîrgul banilor», interpreta lansată de Antonioni în «Blow-up» (una din cele două fete care-l asaltează pe David Hemmings) va interpreta un rol pe care de fapt îl joacă și în viața de toate zilele, acela al unei fete ce sfidează convențiile.**

● **Parteneri și partenere: Marisa Mell (foto 2) și Philippe Leroy — într-un film anunțat a fi dramatic, «Milanul aprins», realizat de Umberto Lenzi; Ursula Andress și Franco Nero în «Ultima șansă» regizat de Maurizio Lucidi; Susan Hampshire și Yves Montand — în filmul lui Pierre Granier Deferre, «Fiul».**

● **În viitorul film al lui Jean-Gabriel Albicocco, «Colivia de apă», își face reapariția pe marele ecran, după o absență îndelungată, Jean Marais, în rolul unei foste vedete de cinema. Cam cinică idee! Din distribuție mai fac parte Silvana Mangano și Maurice Ronet.**

● **Anthony Quinn intenționează să ecranizeze nuvela lui Hemingway, «Dincolo de rău, printre copaci».**

cinecota săptămînii — 9 cronicari, 9 filme

Filmul	Călin Căliman	Ioana Creangă	Florica Ichim	Gelu Ionescu	Magda Mihăilescu	Horia Pătrașcu	Valerian Sava	Tudor Stănescu	D.I. Suchianu
Parașutiștii					*		*	*	**
Lumea se distrează	**	**	**	***	**			**	***
Ultimul cartuș	**	**	**	**	**	**	**	**	**
Antoniu și Cleopatra		*		*	*			*	**
Fluturii sînt liberi	**				**		**	***	****
Simon Templar intervine	*		*	*	*			*	**
Solaris	**	***	**	***	**		**	***	****
Rond de noapte	**	**			**		**	**	***
Fata bătrînă	***	**		**	**	**	**	**	**

0 — inutil a vă deranja
* — de văzut eventual
** — de văzut
*** — de văzut neapărat
**** — capodoperă

Nicoleta GHERGHEL

actori și roluri

RAQUEL WELCH, *«ultima zeiță a Hollywood»-ului, s-a săturat de adorația întreținută cu sîrg de către agențiile de publicitate. Vedeta a început să se plîngă de lipsa unor roluri mari și serioase, fenomen binecunoscut în istoria divismului american. «Nu sînt o zeiță — declara nu demult Raquel Welch — sînt doar o sclavă». Pînă una, alta, «sclava» apare într-un cabaret din Las Vegas, într-un show în care, timp de 90 de minute, dansează și cîntă.*

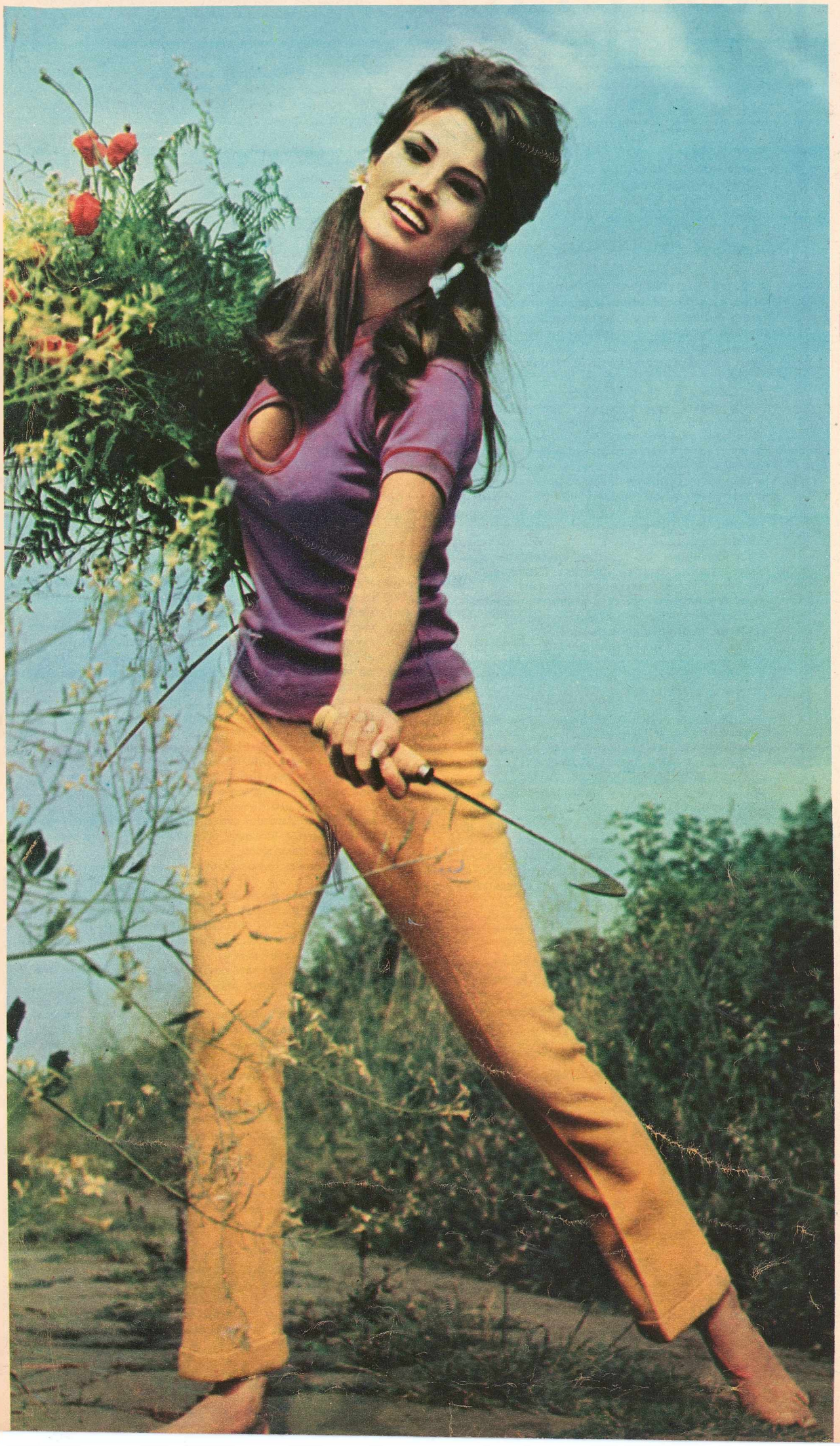

de la a la z

KOBAYASHI
Masaki

Regizor japonez de film, născut la 4 ianuarie 1916, la Hokkaido (Japonia). Cineast de stînga, atras de la început de problemele politice și sociale, M.K. a deprins tainele profesiei ca asistent al regizorului Keisouko Kenoshita (1943—1952). Primele sale filme sînt străbătute de o poezie și o prețiozitate tradiționaliste: *Tinerețea fiului* (1952), *Sinceritate* (1953), *Camera cu ziduri groase* (1954), *Trei iubiri* (id.), *Undeva sub cerul imens* (1955). Operele sale majore sînt cele în care pune cu îndrăzneală și răspundere problema omului confruntat cu războiul, cu dezastrele lui, cu dificultățile și injustiția socială, ca marea trilogie *Condiția umană*, cuprinzînd respectiv: *Nu există dragoste mai mare*, *Drumul către eternitate* și *Rugăciunea soldatului* (1959—1961). În 1963 realizează o operă zguduitoare care avea să obțină la Cannes «Premiul special al juriului»: *Harakiri*, urmată de un alt film despre care se va vorbi: *Femeia zăpezilor* (1964).

KOKANOVA
Nevena

Actriță bulgară de film, născută în 1938. Cea mai populară actriță a filmului bulgar de azi. Frumusețea ei de un tip special, sensibilitatea și temperamentul au impus-o încă de la început atenției publicului și criticii. Astfel, în 1956, după absolvirea Institutului de artă cinematografică din Sofia, debutează în filmul *Prea tîrziu pentru dragoste?* cucerindu-și o mare popularitate în rîndurile spectatorilor, confirmată an de an, cu fiecare nou film: *Într-o seară liniștită*, *Cărarea abruptă*, *Fii fericită*, *Anni*, *Tutunul*, *Inspectorul și noaptea*, *Lupoaica*, *Hotul de piersici*, *Cea mai lungă noapte*, *Ocolul*, *Dreptul la dragoste*, *Duel straniu*, *Galileo Galilei*, *Cercurile dragostei*, *Pasărea liberă* s.a.

KORDA
Alexander

Cineast britanic de origine maghiară, născut la Turkey (Ungaria), la 16 septembrie 1893, mort la Londra, la 23 ianuarie 1956. Este unul dintre marii cineaști cu activitate internațională dintre cele două războaie. Debutează în patrie (1916) și își continuă cariera de regizor la Berlin și Viena, cu filme spectaculoase și de divertisment în stilul vremii: *Samson și Dalila*, *Tragedia Habsburgilor* etc. Între 1926 și 1930 activează la Hollywood, unde cunoaște frumoase succese cu filme ca: *Viața Elenei din Troia* (1927), formulă pe care avea s-o perpetueze în filmele sale biografice de mai tîrziu din Anglia: *Viața intimă a lui Henric al VIII-lea* (1933) și *Don Juan* (1934). După o perioadă franceză, în primii ani ai sonorului: *Marius* (1931), *Dama de la Maxim* (1933), se instalează la Londra, ca regizor și producător. În prima calitate semnează filme de mare prestigiu, ca: *Rembrandt* (1936), *Lady Hamilton* (1941), *Soțul ideal* (1947), și supervizează, ca producător: *Macul roșu*, *Fantome de vînzare*, *Ce va fi mîine*, *Contesa Alexandra*, *Cei patru cavaleri*, *Hoțul din Bagdad*, *Cartea junglei*, *Al treilea om* etc. La firma sa London-film, înființată în 1932, au lucrat cineaști ca: Flaherty, Pabst, Sjöström ș.a. și s-au lansat actori de talia lui Leslie Howard, Charles Laughton, Laurence Olivier, Vivien Leigh, Flora Robson ș.a. Pentru înaltele sale merite în propășirea filmului britanic a căpătat titlul de baronet, devenind «Sir» Alexander Korda.

KOSCINA
Sylva

Actriță internațională de film, de origine iugoslavă, născută la Zagreb, la 22 august 1934. Stabilită în Italia după război se afirmă de la debut ca o certă «promisiune» în *Feroviarul* (1956) filmul lui Germi. E frumoasă, are talent și chiar personalitate. Nu are însă exigența necesară în alegerea rolurilor ulterioare și turnează în orice film care i se oferă. De aceea, în locul unei cariere de prestigiu, la care i-ar fi dat dreptul participarea ei în filme semnate de un Damiano Damiani *(Ucigașul plătit)*, Lattuada *(Guendalina)*, Abel Gance *(Cyrano și D'Artagnan)*, Fellini *(Giulietta și spiritele)* etc. a preferat una factice, din care nu lipsesc producții de joasă cotă comercială, ca: *Mușchii lui Hercule*, *Femei de lux*, *Copacabana-Palace*, superproducții istorice ca: *Gerusalemme liberata*, *L'assedio di Siracusa*, *Bătălia pentru Roma*, *Il fornaretto di Venezia* etc., filme de aventuri ca: *Thrilling*, *Omul din Istanbul*, *Johnny Banco* și, în cel mai bun caz, comedii satirice amabile ca: *Soții periculoase*, *Confidentul doamnelor*, *Gardianul*, *Les distractions*, *Jessica*, *Les quatre vérités*, *Femmina*.

Constantin POPESCU

...Trebuie să combatem în modul cel mai hotărît tendința unor cadre din economie de a apela în mod nejustificat la importul de licențe, subapreciind capacitatea de creație a inginerilor și tehnicienilor noștri. Este necesar să se acorde mai multă încredere inginerilor, oamenilor de știință din țara noastră, gîndirii tehnice românești în soluționarea problemelor impuse de dezvoltarea producției industriale și agricole.

NICOLAE CEAUȘESCU

știința și viața

ce nu se învață din cărți

«Azi e incomparabil mai greu să cucerești și să menții o piață decît să construiești uzine și fabrici uriașe» — spune undeva profesorul Tagliacarne, unul dintre părinții marketingului european. Este o constatare poate surprinzătoare pentru unii, crudă pentru alții, banală pentru cei care produc și desfac în 1973 cu gîndul la 1974, la anii și deceniile următoare. Desigur, marketingului i se pot da definiții savante, exhaustive, dar întreaga sa filozofie se rezumă, în fond, la constatarea că producția trebuie să stea permanent **cu fața spre cumpărător,** că toate compartimentele, toți salariații unei uzine, de pildă, de la portar la directorul general, trebuie să contribuie, direct sau indirect, la materializarea unei producții care să se poată **vinde** sau — pe plan mai larg — care să corespundă, pînă în cele mai mici amănunte, unor **necesități economice reale.**

În cele ce urmează nu intenționăm să ne ocupăm de cifre, ci de oameni, de oameni foarte tineri și entuziaști, precum și de o recentă experiență științifică și universitară efectuată de Laboratorul de marketing al Catedrei de cibernetică economică din cadrul Academiei de studii economice din București, laborator coordonat de prof. univ. dr. M.C. Demetrescu, membru corespondent al Academiei de Studii Sociale și Politice. Acționînd pe linia indicațiilor superioare privind îmbinarea organică dintre cercetare științifică, învățămînt și producție, laboratorul a antrenat masiv pe studenții din anii IV și V ai Facultății de calcul economic și cibernetică economică spre cercetări științifice (subliniem: științifice) ancorate într-o problematică de arzătoare actualitate economică.

«Abia participînd la cercetarea științifică am devenit student cu adevărat — ne-a spus Vasile Niculescu, din anul V. Vreau să spun că modul liber de lucru a constituit pentru mine, pentru noi toți, o experiență unică. Am primit doar o îndrumare generală din partea cadrelor didactice, dar cu restul a trebuit să ne batem noi capul: obiective, tehnici de calcul, interpretarea datelor... A fost pasionant contactul direct cu problemele, cu aspectul lor concret. Asta nu se învață din cărți!»

Studenții, îndrumați de profesori și muncind cot la cot cu ei în cadrul realizării unui contract economic cu Ministerul Industriei Ușoare, au elaborat tehnici originale în două sondaje de anvergură privind studierea cererii de încălțăminte a populației bucureștene. O acțiune complexă la care au participat și numeroase cadre didactice, în frunte cu dr. M.C. Demetrescu și dr. Gh. Nestorescu, cercetători științifici, cadre de conducere din Ministerul Industriei Ușoare și... un calculator electronic. Un asemenea studiu pare o chestiune simplă, banală, dar nu e. Iar implicațiile economice sînt și ele vaste: tovarășii ne-au povestit despre ce era să se întîmple cu 800 000 de perechi care... Dar să nu anticipăm.

Tot un student a «proiectat», pentru prima dată în practica noastră economică, un compartiment de marketing perfect fundamentat la o uzină românească. O problemă atît de nouă la noi încît practic nu există bibliografie de consultat! Implicații economice? Suficient să amintim că producția uzinei respective este de ordinul a unui miliard de lei. Adevărat, și în acest caz au apărut surprize... Dar nici aici nu vom anticipa. Fiindcă intenționăm să revenim, în coloanele revistei, la această interesantă experiență didactică și științifică întreprinsă în cadrul A.S.E., deoarece problemele de care s-au lovit studenții în prima lor trîntă cu viața depășesc cu mult cadrul strîmt al unui laborator. Totdeauna cînd închizi un manual și începi să frunzărești cartea vieții se întîmplă lucruri interesante...

Lionel NIȚESCU

ADEVĂRUL DESPRE INTEGRARE

LA FACULTATEA DE AGRONOMIE DIN CRAIOVA INTEGRAREA ÎNVĂȚĂMÎNT-CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ-PRODUCȚIE ÎMBRACĂ FORME ORIGINALE, DEPLASEAZĂ AMFITEATRUL ACADEMIC SPRE LOCURILE DE MUNCĂ ALE VIITORILOR ABSOLVENȚI

În fața facultății două autobuze au oprit și din ele au coborît, gălăgioși, băieți și fete în salopete. Sînt arși de soare și aduc cu ei mireasma cîmpurilor cu grîu în pîrgă. Pe culoare, studenții se salută. Aud frînturi de conversații.

— La voi cît dă grîul anul ăsta?

— Află că avem o fermă la Șimnic!

Mai toți acești studenți de la Facultatea de agronomie din Craiova au venit la examene, în aceste zile, direct de pe ogoare. Studiul lor de viitori ingineri ai ogoarelor îl desfășoară în paralel cu munca concretă a pămîntului. Facultatea de agronomie din Craiova și-a lansat plină de curaj studenții pe drumul integrării învățămîntului cu practica și pentru înfăptuirea acestei sarcini de onoare a fiecărei instituții de învățămînt superior s-au luat aici o seamă de măsuri remarcabile.

— Am pornit pe drumul integrării — ne spune tovarășul conf. univ. Constantin Barbu, decanul facultății — de la ideea transpunerii în viață, în cît mai scurt timp, a indicațiilor ce ni le-a dat în atîtea rînduri, nouă, slujitorilor Almei Matter, tovarășul **Nicolae Ceaușescu,** în grija sa ca să pregătim pe băncile facultății specialiști multilaterali, care să cunoască perfect problemele complexe ale producției.

Ce s-a realizat concret la noi?

Mai întîi Stațiunea experimentală agricolă de la Șimnic a devenit unitate de producție și de cercetare afectată, în acest scop, facultății noastre. Încă de la începutul lunii martie «agronomiștii» de la noi execută toate lucrările de practică cerute de procesul de învățămînt nu ca altădată în laboratoare sau pe loturi improvizate, ci direct la fermele acestei stațiuni. Mai mult, studenții agronomi au preluat în răspundere directă suprafețe cu diferite culturi — în total 250 hectare cu grîu, lucernă pentru fîn, porumb dublu hibrid, fasole și floarea-soarelui pentru sămînță. Munca prestată de studenți pentru realizarea producțiilor pe această suprafață se remunerează; ei răspund direct de obținerea producțiilor agricole și efectuează lucrările agrotehnice necesare. Studenții s-au constituit în formații de lucru, iar cadrele didactice respective au întocmit pentru fiecare cultură în parte tehnologiile optime de agrofitotehnie și mecanizare — bineînțeles cu participarea directă a studenților. Facultatea noastră și-a organizat o fermă didactică proprie, pe o suprafață de 150 hectare și la stațiunea experimentală agricolă de la Banu Mărăcine, unde răspunderea pentru producție revine, în întregime, tot studenților. Mergem pînă acolo încît am început să predăm lecții și chiar cursuri întregi direct în stațiunile în care muncesc studenții noștri. În acest scop s-a amenajat un modern amfiteatru la ferma didactică de la stațiunea Banu Mărăcine, lucru ce-l vom face și la Șimnic. Iată, așadar, că asistăm la o deplasare a facultății spre viitoarele locuri de muncă ale învățăceilor noștri. Începuturile acestei integrări au entuziasmat și pe profesori și pe studenți. Nu pot să vă redau în cuvinte cu ce atenție, răspundere, interes muncesc și învață acum studenții, cîte probleme pedagogice și profesionale se dezbat în urma trecerii la această împletire strînsă între teorie și practică.

— Studenții mi-au spus că apreciază faptul că la catedre țin acum lecții și oameni care muncesc direct în producție.

— Da, aceasta este o altă formă de transfer a practicii în procesul de învățămînt, pe care noi am început s-o folosim și o vom extinde. În acest an un număr de 28 specialiști din afara facultății — cercetători, ingineri agronomi, zootehniști și mecanizatori din stațiuni experimentale, din unități agricole de stat și cooperație, ba chiar și din institute de cercetări și stațiuni experimentale centrale — predau cursuri întregi sau părți de cursuri la unele discipline, cum ar fi creșterea taurinelor, agrotehnica terenurilor nisipoase, mecanizarea culturilor de păioase, irigația prin scurgere, mașini agricole.

— Despre cea de-a treia fațetă a integrării ce ne puteți relata din experiența facultății craiovene?

— Temele de cercetare științifică la care lucrează cadrele noastre didactice au fost alese dintre acelea care condiționează dezvoltarea și modernizarea agriculturii din zonă. Enumăr cîteva: redarea în circuitul agricol a terenurilor ocupate de haldele de cenușă de la termocentrala din Işalnița, îngrășarea taurinelor, irigarea nisipurilor din această parte a țării, folosirea superioară a solurilor din zona subcarpatică a Olteniei, creșterea grîului pe nisipuri, comportarea în exploatare a noilor sisteme de irigații, fundamentarea tehnico-economică a tehnologiilor la plantațiile hortiviticole pe nisipuri, stabilirea densității sfeclei-de-zahăr în condiții de irigare și multe altele. După cum vedeți o varietate de teme care interesează economia agricolă din zona noastră. De remarcat că și cercetările universitarilor sînt efectuate **pe bază de contracte cu unitățile interesate** și slujesc, direct, creșterea și modernizarea producției agricole.

În afară de toate acestea, facultatea noastră patronează, prin corpul său didactic, așa-numite «puncte experimentale și de sprijin» înființate în multe cooperative agricole și întreprinderi agricole de stat; în cadrul acestora se experimentează diferite tehnologii moderne în cultura de cîmp sau zootehnie, iar rezultatele experimentărilor sînt extinse imediat pe mari suprafețe. Profesorii și asistenții noștri acordă un sprijin direct tuturor consiliilor intercooperatiste din județ, dîndu-le asistență și consiliul de specialitate în toate acțiunile lor, tehnice, organizatorice sau economice.

Și la absolut toate aceste activități de cercetare sau de producție în care sînt angrenate cadrele didactice participă un număr foarte mare de studenți. În acest mod tinerii se familiarizează cu toate problemele producției și cercetării agricole din Oltenia. Ei cunosc îndeaproape nu numai aspecte concrete ale agriculturii, dar contribuie din plin la dezvoltarea ei.

— Presupun, stimate tovarășe decan, că nu totul merge ca pe roate în acest proces al integrării. Orice început e greu...

— Da. Există unele probleme nerezolvate. Planul de învățămînt ar trebui restructurat în sensul reașezării și reconsiderării perioadei de practică în concordanță cu cerințele integrării. Un singur exemplu: studenții din anii I și II au programată practica doar în luna iulie; ori noi vrem ca în tot timpul anului agricol studentul să fie pe ogor. Eșalonarea zilelor de practică ar trebui lăsată la discreția fiecărei facultăți — doar ea știe cel mai bine cînd să însoțească teoria cu munca, mai ales în condițiile agrotehnicii.

Am dori ca institutele centrale de cercetări să angreneze mai mult în activitatea lor cadrele universitare din restul țării. Există de mai de mult o reținere care afectează, în fond, economia națională. Mă gîndesc la faptul că «cercetătorii centrali» nu prea vor să atragă la unele teme și pe cei «provinciali».

Aș îndrăzni, în încheierea discuției noastre, să sugerez Ministerului Educației și Învățămîntului organizarea unui simpozion național în care reprezentanții instituțiilor de învățămînt superior și ai asociațiilor studențești să expună realizările și cerințele integrării — drum nou de certă perspectivă în învățămîntul nostru.

Ion PREDA

La facultățile de agronomie din întreaga țară, sesiunea de examene nu se ține numai în amfiteatre.

ORFEUL DE AUR-1973

Aproape 30 de interpreți, valori certe și reprezentative ale genului, s-au întîlnit la Slantchev Briag, între 3 și 7 iunie, în cadrul Festivalului internațional de muzică ușoară «Orfeul de aur» 1973. Dacă pentru un festival concurs importantă este acordarea premiilor, să ne ocupăm de aceasta.

Criteriile care au determinat selecționarea valorii tinerilor participanți au fost mai mult sau mai puțin obiective (sau subiective): Ayla Algan (Turcia), premiul II, a fost apreciată, probabil, mai mult pentru reverențe, după cum în prezentarea lui Frankie Stevens (Anglia), premiul I, a impresionat imens celebrul «Smile» englezesc, 1,90 m și ținuta foarte decentă. Faptul că vocea tînărului interpret seamănă în registru acut (dacă mi bemol înseamnă acut) cu aceea a unui mic Prestley, iar în registru grav sună teribil de fals — probabil că nu a mai avut nici o importanță. După cum tinerețea de 17 ani a Donikăi Venkova (Bulgaria), premiul III, a fost preferată calităților vocale ale compatrioatei sale Mimi Ivanova. Recunoscut și de juriu, Miro Ungar (Iugoslavia) s-a dovedit a fi un excelent orchestrator, instrumentist, jazzman de clasă, fiind în același timp unul dintre favoriții publicului și ai presei.

Inexplicabil pentru mine, cît și pentru colegii de la Televiziunea bulgară, este faptul că Dida Drăgan a fost ignorată (de juriu și premii). Cu sau fără voia noastră, Dida este o valoare recunoscută în Europa și reprezintă la această oră apogeul artei interpretative în muzica ușoară românească. Ofertele caselor de discuri din Bulgaria, Grecia, Cehoslovacia, R.D.G. și Belgia sînt grăitoare în acest sens. Cît privește evoluția ei în festival, mă abțin de la comentarii personale și dau cuvîntul unor personalități ale muzicii ușoare internaționale. Vojtech Hueber, reprezentantul Casei de discuri Supraphon (R.S.C.): «Romînca este marea surpriză și adevărata vedetă a festivalului». «Vă iubesc pentru că sînteți foarte mare» — îi spune Lili Ivanova (membru în juriu) și «Nu concep un festival de prestigiu fără participarea Didei Drăgan» — spune Takis Cambas, directorul festivalului internațional de la Atena. S-ar mai putea continua cu zeci de declarații sau aprecieri la adresa valoroasei noastre cîntărețe, dar mă opresc aici. Mai notăm pe un alt mare «ignorat» al festivalului, Juan Bau (Spania), muzician desăvîrșit, timbru cald, baritonal, ambitus de două octave și o cvintă (cazuri foarte rare în muzica ușoară), stil modern, sensibilitate deosebită.

Dar pentru iubitorii muzicii ușoare din R.P. Bulgară *Orfeul de aur* înseamnă nu numai concurs, ci și spectacol. Întîlnirea cu vedete internaționale (din peste 26 de țări) a confirmat, încă o dată și cu pregnanță, universalitatea unui gen muzical în care nu este loc decît pentru cei talentați. Au lipsit creațiile slabe și mediocre, chiar dacă unii interpreți nu au excelat prin noutăți de «ultimă oră». De pildă, frumoasa Tereza (Iugoslavia) s-a prezentat în recital cu un repertoriu demn de bunicii noștri, aceleași melodii vechi și prăfuite (dacă «Love Story» este cea mai nouă!). De Gianni Morandi nici măcar n-am ce să scriu. Penibil pe toată linia, adevărat anticar al muzicii ușoare, ne-a prezentat, alături de și mai penibila sa orchestră, ultima noutate în materie «În genunchi mă-ntorc la tine» (?!). Să ne oprim la Mieko Hirota (Japonia), de-a dreptul fenomenală. La numai 22 de ani ea îl subjugă pe spectator. N-am crezut că voi asculta vreodată Mackie Masser fără să mă gîndesc la marele dispărut Louis S. Armstrong. Ei bine, acest lucru s-a putut întîmpla grație interpretei japoneze. Degajat, cu voce caldă, sigur pe el și dominînd sala, în mare vervă, Bisser Kirov ne-a oferit un show de zile mari. Ca și cel al fraților Mac& Katie Kissoon (Anglia), care mi-au lăsat impresia că pe scenă se aflau două dinamite, nu oameni în carne și oase. La atîta mișcare m-am așteptat să distoneze măcar unul dintre ei, dar nici vorbă de așa ceva. Melodiile lor au fost (cu mici excepții) de o acurateță exemplară, fapt consemnat doar de «case mari», firme ca J. Brown sau Otis Redding. Tare aș mai vrea să știu cum explică acest fenomen «celebrițăile» noastre în materie de canto.

Sofia **Rotaru (U.R.S.S.), premiul I la** Orfeul de aur.

Grupul Partita **(Polonia).**

Ricchi e poveri, Julio Iglesias și Frank Schobel au fost în nota obișnuită, credincioși stilurilor binecunoscute. Mai slab mi s-a părut Yousson (Arouba Island), cîștigătorul «Orfeului» de anul trecut. Dar adevărații eroi ai «Orfeului de aur» au fost membrii grupului vocal *Partita* (Polonia), trei fete și trei băieți care au dus pe umerii lor, alături de Willy Cazassian cu orchestra sa, povara succesului și prestigiului unei manifestări la scară internațională.

Petre MAGDIN

casete muzicale

JIMI HENDRIX (III) DISCURI-PIRAT

Live Experience. Adunînd la un loc imprimări în aer liber din 1967/1968. Acest album, primul disc-pirat lansat pe piață, conține două bucăți: «**Purple Haze**» și «**Wild Thing**» (concert la Liverpool) care, împreună cu «**Like a Rolling Stone**», ar fi trebuit să facă parte dintr-un L.P. «live» oficial. Ca pe majoritatea discurilor-pirat, vocea lui Hendrix nu se aude prea bine, dar, în schimb, chitara lui de aur este captată excelent. Alături de «**Voodoo Chile**», «**Foxy Lady**» și «**Stone Free**», după o scurtă versiune «**Hey Joe**», există o extraordinară variantă a bucății «**Sunshine of Your Love**».

Sky High. Realizat stereo. Imprimări făcute la un jam-session de club — Jimi Hendrix și Johnny Winter angajați într-o dispută prietenească.

MAVI. Apărut și sub titlul «**Incident At Rainbow Bridge**». Sînt cîteva momente formidabile ale chitarei lui Hendrix, cu adevărat nemuritoare.

Wow. Conține tot ceea ce s-a cîntat la Woodstock și Monterey și n-a apărut pe discurile oficiale din cauza slabei calități muzicale.

The Flyer. Compoziții futuriste — numai pentru cunoscători. Arată o altă față a lui Jimi Hendrix și probabil drumul pe care ar fi mers dacă...

L.A. Forum Scuse Me Whole I Kiss The Sky. O excelentă selecție a trio-ului Hendrix-Cox-Mitchell. Atmosferă minunată, muzică superbă, cu toate că vocea este slab imprimată pe toate cele patru fețe.

Florian PITTIȘ

● Premiile acordate la «Orfeul de aur» 1973:

Marele premiu, «Orfeul de aur» — Lena Erikson (Suedia); Premiul I: Sofia Rotaru (U.R.S.S.) și Frankie Stevens (Anglia); Premiul II: Ayla Algan (Turcia) și Miro Ungar (Iugoslavia); Premiul III: Mary Christy (Luxemburg) și Donika Venkova (Bulgaria); Premiul pentru cea mai bună interpretare a melodiei bulgărești: Margarita Hranova (Bulgaria) și, în sfîrșit, Premiul orașului Burgas: Gloria Simonetti (Chile).

● La 48 de ore după «Orfeul de aur», Dida Drăgan a obținut Premiul I la Concursul internațional de interpretare. Berlin, R.D. Germană. (A nu se confunda cu «Parada șlagărelor», concurs organizat de TV din R.D.G.).

● Pînă la această dată notăm participarea interpreților români la următoarele festivaluri internaționale: Doina Badea și formația «Phoenix», aceasta din urmă «hors concurs», la **Lira de aur** (Cehoslovacia), Olimpia Panciu, distinsă cu o mențiune la **Intertalent** (Gottwaldov) și Marina Voica la **Ancora** (Decin, Cehoslovacia).

P.M.

Dida Drăgan

curier muzical

Livia Ciupercă — Berești. Evenimentul este deja cunoscut. Poate, totuși. *Dorin Herth — Timișoara.* Festivalul de la Brașov? N-am auzit. *D.D. — Iași.* Problema textelor s-a mai pus. Urmăriți și răspunsul de mai jos. *Francisca Dragomir — București.* Intrarea melodiilor în top nu depinde de redactor. *Ana Georgescu — Brașov.* Așteptăm de la dumneavoastră un top complet, adică cu zece melodii. *Dan Trif — Sinaia.* În această problemă adresați-vă «Electrecord»-ului. *Șerban Romeo — Brașov.* Aura a plecat la sfîrșitul lunii trecute. *Angela Dumitru — București.* «Mondial» și «Venus» cîntă deja la mare; «Romanticii» și «Roșu și Negru» sînt în așteptarea unor plecări în străinătate. *Mihai Ionașcu — Sibiu.* Dan Aldea și Sorin Tudoran au fost cîștigătorii, la secția chitară solo, ai ultimului festival pop. *Constantin Manta — Bîrlad.* 1. Mulțumim pentru aprecieri. 2. Nici anul acesta Festivalul de la Mamaia nu va avea concurs de interpretare. Dealtfel, această problemă am mai ridicat-o într-un articol din paginile revistei noastre.

George STANCA

top muzical

Săptămîna trecută	Săptămîna în curs	Titlul	Interpretul	Săptămîni în top
2	1	O portocală	Anda Călugăreanu	12
5	2	Zilele	Marina Voica	10
1	3	Andrii Popa	Phoenix	6
6	4	Alergători de cursă lungă	Margareta Pîslaru	8
3	5	Dedicație	Romanticii	10
8	6	Din focul primului sărut	Aurelian Andreescu	7
4	7	Cine te-a adus în calea mea	Margareta Pîslaru	17
10	8	Ferita mea	Mihai Constantinescu	2
—	9	Cîntec pentru Angela Davis	Folk Group Thalia	1
—	10	Ciocănitoarea	Aura Urziceanu	1

Compozitori: 1 și 2. Marius Țeicu. 3. Mircea Baniciu. 4. Margareta Pîslaru. 5. Teodor Tufiș. 6. Marius Țeicu. 7. George Grigoriu. 8. Mihai Constantinescu. 9. Judith Csomo. 10. Laurențiu Profeta.

TOP MUZICAL „FLACĂRA" TALON NR. 21

scriitori de azi

ștefan augustin doinaș

Pe adevăratul său nume Ștefan Popa, scriitorul s-a născut la 26 aprilie 1922, în comuna Caporal Alexa, jud. Arad. Părinții: țărani. Între anii 1928 și 1932, școala primară în satul natal. În anul 1941 termină cursurile secundare la Liceul «Moise Nicoară» din Arad. Studii superioare: Facultatea de medicină (Sibiu 1941–1943), Facultatea de litere și filozofie (Cluj 1943–1948). Specialitatea: filozofia culturii. Student al lui Lucian Blaga. În timpul studenției face parte din «Cercul literar», grup sibian care la 13 mai 1943 intră în viața literară datorită scrisorii-manifest adresate lui E. Lovinescu, manifest care se caracterizează prin atitudine progresistă împotriva literaturii belicoase și șovine, pentru criterii estetice, pentru cultură majoră de tip citadin etc. A fost profesor de limba română în Caporal Alexa (1948–1950), Hălmagiu (1950–1953) și Gurahonț (1953–1955) din județul Arad. Între anii 1956 și 1957 îl aflăm redactor la revista *Teatrul*, la săptămînalul *Lumea* (1963–1966). Din anul 1969 e redactor șef adjunct la publicația lunară bucureșteană *Secolul 20*. Debutează cu poezia «Optsprezece ani» în anul 1939, publicată în *Jurnalul literar* (Iași) al lui George Călinescu. Colaborează la revistele vremii: *Viața românească*, *Universul literar*, *Curentul literar*, *Viața literară*, *Dacia rediviva*, *Albatros*, *Claviaturi*, *Vremea*. După 23 August publică la revista Cercului literar, Sibiu, 1945, apoi — după o întrerupere de zece ani — la numeroase publicații din Capitală și provincie. Formația culturală și estetică sub influența lui Blaga și Liviu Rusu (profesor de estetică). *Opere:* Versuri: *Cartea mareelor* (1964); *Omul cu compasul* (1966); *Semnința lui Laokoon* (1967); *Ipostaze* (1968), premiul Uniunii scriitorilor și premiul Academiei R.S.R.; *Alter ego* (1970), premiul Comitetului de stat pentru cultură și artă; *Ce mi s-a întîmplat cu două cuvinte* (1972); *Versuri* (ediție selectivă) (1972). Critică: *Lampa lui Diogene* (1970); *Poezie și modă poetică* (1972). Traduceri: Pavlo Tîcina: *În orchestra cosmică* (versuri, 1962); Ruben Dario: *Versuri alese* (1967); Leonardo Sciascia: *Codicele egiptian* (proză, 1966); Werner Bossert: *Poezii* (1965); Giovanni Papini: *Un om sfîrșit* (1969); *Sunete fundamentale* (traduceri din poezia universală, 1970), Friedrich Hölderlin: *Poezii* (împreună cu I. Negoițescu și V. Nemoianu, 1971); Stéphane Mallarmé: *Poezii* (1972); Ivan Bunin: *Poezii* (împreună cu Igor Blok, 1972); Pierre Emmanuel: *Poeme* (1971).

Într-un timp cînd poezia, pe o mare parte a teritoriului ei, renunță la rigorile care i-au condiționat o existență specifică și cînd, narcisiac, e aplecată numai asupra ei însăși într-un proces paradoxal de disoluție, priveliștea oferită de lirica lui Ștefan Aug. Doinaș ne readuce încrederea în resursele autentice ale unei specii artistice, supusă, fără îndoială, evoluției, dar care nu trebuie să-și părăsească modul ei propriu de ființare. Lirica lui Ștefan Aug. Doinaș are, cel puțin din acest punct de vedere, o indiscutabilă virtute tonifiantă. Poetul, în cei peste treizeci de ani de activitate, nelăsîndu-se ademenit de sirenele atîtor mode, a rămas devotat «constrîngerilor» poetice, n-a abolit niciînd tentativa de a-și «ordona» arta: el este acum, ca și la începuturi, un «inginer de armonii», un «om cu compas» care-și disciplinează actul poetic, îl supraveghează pentru a da relief ideii artistice și expresivitate vocabulei. Nu ocolim reproșul ce i se face cel mai ades poeziei lui Ștefan Aug. Doinaș: de a fi, în unele cazuri, prea conceptuală. Această notă existînd, în ce ne privește o vom enunța însă cu prudență. Și aceasta pentru simplul motiv că niciodată nu i se poate cere unui creator să fie altul decît este el însuși. Esențial este cum se realizează el în propriul său cadru, în sfera structurală a personalității sale. Se știe că poezia lui Ștefan Aug. Doinaș descinde din neoclasicismul francez tutelat de Valéry. Or, la poeții de acest tip nu numai poemul ca rezultat al actului poetic, dar însuși actul în sine, privit ca proces de creație, presupune o ordonare, o structurare a gîndirii lirice. Veghea asupra poeziei începe deci mai din *interior*. De aici impresia de geometric al poemului, de conceptual al unei astfel de poezii. Efortul de structurare a poemului își va găsi un echivalent în cel de înțelegere al cititorului. Fără acest efort, comoditatea receptării poeziei poate lesne lansa culpa conceptualismului. Ce s-ar alege, spre pildă, din Ion Barbu, dacă ar avea de-a face numai cu cititori leneși!? Or, și în cazul poeziei lui Ștefan Aug. Doinaș, poezia filozofică, după cum tranșant o definea Ilie Constantin, prezența ideii sau a «schemei» de tip valéryan (N. Manolescu) îi reduce din pitoresc și din directitudinea comunicării. Factura deliberativă e în asemenea ipostaze inevitabilă. Odată acest lucru stabilit, rămîne de constatat și apreciat modul în care se realizează poezia în cadrul unei astfel de tipologii. La Ștefan Aug. Doinaș expresia concisă, cu reci luciri de cleștar, e indiciul organic al unei viziuni poetice de mari concentrații. Așa cum mai observam cîndva, se poate face o compartimentare pe etape a itinerarului liric doinașian. Dar oricare ar fi caracteristicile fiecărei etape nu putem eluda faptul că ideația poetică, în ciuda unor factori constanți de expresie, nu se prezintă rectiliniu, fără dramatism. Există aproape la fiecare poet autentic o poezie sau un grup de poezii care dă, mai explicit, cheia înțelegerii unei evoluții lirice. La Ștefan Aug. Doinaș, o astfel de poezie poartă titlul *Orologiul de gheață* și e datată cu anul 1942. Poemul exprimă, repetăm, nu fără dramatism, nostalgia după un spațiu pur, privilegiat, corectată însă de neînvinsa atracție pentru contingent, pentru real. Ideea, definitorie pentru lirica lui Ștefan Aug. Doinaș, revine cu pregnanță în poemul din 1964: *Visez mereu*. Poemul întregește cu semnificații superior etice aspirația spre frumos și puritate a autorului. Poetul, care nu o dată își exprimă oroarea față de degradarea materiei, «visează mereu» acel «loc privilegiat», ferit de «fenomenele pestrițe» ale înjosirii universului material și spiritual. Pe de-a întregul relevabil sectorul baladesc iscat sub înrîurirea romantismului german. În critica și eseistica sa, dovadă a unei deosebite culturi literare, scriitorul își mărturisește crezul într-o artă poetică de clare resturi estetice și umane, novatoare, dar nedelirantă și exhibiționistă. În contextul liricii noastre de azi, Ștefan Aug. Doinaș e un cert punct de referință pentru o poezie ce nu-și reneagă atributele perene.

Traian STOICA

cronica literară

cîntarea lumilor

Ioan Alexandru publică la Editura Cartea românească* o carte de *imne* care precizează noul *mod* poetic, anunțat prin *Vămile pustiei* și continuat mai apoi într-o carte ignorată aproape total de critica noastră. Dificultatea de înțelegere își are probabil sursa în asumarea de către poet a gestului mutagen, *metanoia*, cum îi spuneau grecii, a conversiunii, tradusă de Pape ca «Sinnesänderung», adică un fel de schimbare de părere, cum i-am spune pe românește, o împrejurare evocată cu insistență în literatura patristică. Ea implică decizia subiectului, opțiunea sa energică pentru *Basileia*. «Cum să slăvesc cum să te laud/ Cum să povestesc în ce grai în ce/ Strai să îmbrac acum bucuria/ Ce mi-a fost dat s-o privesc/ Căci am văzut lumina căci/ Iată sunt pe veci atins și/ Bolnav. Acest trup, ochiul/ Acesta slăbănog în acest vas/ Mi-a fost dat să zăresc, să gust/ Să contemplu toată slava ei/ Fără chip», scrie poetul în *Imnul luminii*. Este o stare nouă, resimțită ca un șoc psihologic, fiindcă proximitatea salvării și vestirea imperiului eshatologic este «opresantă și amenințătoare», cum ar aprecia-o Hans Küng. «Blîndețea» aparentă a poetului înseamnă de fapt o stare de tensiune, de mobilizare a energiilor. Un anume radicalism moral și artistic caracterizează această fază din creația lui Ioan Alexandru. Gestul său anunță acțiunea salvatoare, cu un cuvînt de foc, ce parafrazează atitudini cunoscute: «E unul care vine mai mare decît mine/ Pentru că nainte de-a fi eu a fost/ Pustie se lărgește în calea lui Pustia/ Va căpăta un nume și un rost». Rezonanța familiară nu împiedică incantația și trăirea inedită a contemplării destinului eshatologic personificat în «Nebunul blînd lumină din lumină».

În aceste condiții, poezia va fi, pentru Ioan Alexandru, *charisma*, starea de *gratiae gratis datae*, o vocație generoasă, un apel în favoarea comunității, a poporului de pelerini îndreptați spre viziunea basileiei cosmice. Determinarea este națională, vibrînd de un patriotism cu intensitate eminesciană: «Așa e sătul/ Neamul lui. Suntem din semințe minunată», într-o proiecție de sfîrșit al veacurilor: «Boul mănîncă paie cu leul la un loc/ Și șarpele se joacă de-a pururi cu copiii/ Și soarele și luna s-au oprit,/ Pe-aceeași poartă neagră a Cîmpiii// N-a rămas din toate cîte sunt/ Decît iubirea devenind Cuvînt». Sînt cîntate provinciile istorice ale țării, într-o înfrățire de dincolo de fire, ca la o nuntă indestructibilă: «Moldova veac molatec/ Liturgic miez de nopți ce mistuie din sine/ Veghind odihna Domnului Sfînt/ Cel Marele Ștefan/ Din Țara Românească vin holdele și pîinea/ Pe masa sărbătorii/ Vinu-i din văi călugărești/ Fața de masă ochi din Maramureș/ Păstoru-i preot din Carpați/ Mielul jertfit este Mioară/ Mereu pe umăr dus la zorii/ Sfinți de primăvară/ Cînd crapă iar trosnind de jos/ În sus catapeteasma veacurilor oarbă/ Dintre cei doi ce vor fi grabnic trei». Se poate spune, cred, că rareori a fost creată în literatura română o mitologie autohtonă mai autentică și mai valabilă artisticește.

Natura imnică presupune o anume reducție a motivelor și chiar restrîngerea la cele cu autoritate canonică, stabilite prin tradiție. Un bun cunoscător de cărți vechi poate depista cu ușurință citate, parafraze și interpretări personale din texte ilustre. De asemenea, nu va putea fi evitată monotonia, cerută aici de natura trăirii și de *metodă* (crearea procesului psihologic implicat în saltul mitic). Ioan Alexandru este deja un poet cu univers constituit, și ar fi o prostie să-i facem imputări pentru elemente care decurg în mod firesc din natura artei lui. Efectul cel mai important este însă de natură liturgică. Poezia devine *cîntare*, slăvire a devenirii cosmice, a duhului ce cutreieră lumile, ca în *Origine*: «La început a fost pustia/ Și în pustie era vînt/ Și-n vînt era ascuns cuvîntul/ Și în cuvînt era pămînt// Pămîntul nu era decît/ Un trandafir în miez de noapte/ Pe crucea liniștii uitat/ Iubind lumina de departe// Și trandafirul nu era/ Decît lumina ce-o să vină/ Și tot venind s-a întrupat/ Lumină trandafir lumină// Lumina nu de sine sta/ Ci-l căuta pe fiecare/ Pe nume din pustii strigînd/ Tu ești cutare și cutare...» Inspirația este foc, iar starea poematică se echivalează cu *grația*. Lumea este cutreierată de *pneuma*, în termenii revelați, primiți de poet în actul adeziunii lui la poporul eshatologic: «Noi unde suntem? Încotro/ Cine mă strigă iar pe nume/ Deșteaptă-te e focul, foc/ Ultimul foc se clatină în lume// Iar trandafirul mîine-n zori/ Va răsări pe altă mare/ Un alt pămînt și cer va fi/ Și-atunci poetul va dispare». Poetul este deci *chemat* la misiunea lui, apelul vine din afară, de la realitatea care îl trans-cende.

Discutarea unei asemenea poezii nu se mai poate face în termenii consacrați ai criticii strict estetice. Substanța ei se găsește în lumina unei lumi exprimate prin *Cuvîntul-principiu* și trăiește din determinări multiple, sedimentate în istoria vie a graiurilor. De aceea, autorul procedează la explorări sistematice în cărți de demult, în fagurii de miere ai literaturii de cult, constituindu-și un vocabular simbolic și o sintaxă particulară, plină de efect. Înțelegerea nivelurilor lingvistice din *Imnele bucuriei* presupune refacerea drumului și este o sursă de reală încîntare pentru cititorul cultivat. Discursul ambiguu și cețos din poeme încearcă adeseori să transcrie dialectica unor elemente greu de cuprins: «Văzutul nu se poate vedea», iar cuvîntul poate să fie mort, dacă nu se încarcă de lumină: «Și de-aș avea și darul vorbitor/ Ca îngerii și de-aș fi peste fire/ Curat în cuget și la trup/ Aș fi țărînă fără mire» (amintind de «Si linguis hominum loquar...» din Co. I, 13).

Desigur, se poate contesta, dintr-un alt punct de vedere, îndreptățirea atitudinilor descifrate în poezia actuală a lui Ioan Alexandru. Opțiunea lui nu este singura posibilă, iar din unghiul preocupărilor strict artistice mi se pare uneori că restrînge amploarea posibilităților unui atît de mare scriitor. Ceea ce trebuie reținut este că în *Imnele bucuriei* se realizează acordurile unor versuri de rezonanță unică: «Lumină lină, lini lumini/ Răsar din codrii mari de crini/ Lumină lină cuib de ceară/ Scorburi cu miere milenară/ De dincolo de lumi venind/ Și niciodată poposind/ Un răsărit ce nu se mai termină/ Lină lumină din lumină lină...».

Aurel-Dragoș MUNTEANU

* *Imnele bucuriei*, 1973

grigore hagiu: miazănoaptea miresmelor

Poezia lui Grigore Hagiu se bazează, cam în întregime, pe o relație de dualitate și pe tensiunea ori decalajul care se creează la un moment dat între cei doi termeni: începînd de la constatarea, rodnic poetică, a dublei alcătuiri a ființei umane, din *eu* și *altcineva*, trecînd apoi prin fațetele realului și ale visului, ale mișcării și ale încremenirii, ale viziunilor senzoriale și ale meditațiilor abstracte, ca să se răsfrîngă, în cele din urmă, în planul expresiei formale, în imaginea exactă a cuvîntului propriu ca și în imaginea greoi-tulbure a verbului sibilinic.

Nu mai departe, în noile poeme din *Miazănoaptea miresmelor* (Ed. Cartea românească), poetul vorbește, cum a făcut-o și pînă acum, despre «adîncul necunoscut din noi», care aduce aminte, firește, de «continentele ascunse», de «straturile cele mai adînci din mine» și de alte metafore apte de a reprezenta alcătuirea de vase comunicante ale ființei vorbește despre «miresme» și «duhori», despre viață și moarte, despre vinovăție și nevinovăție, despre realitatea coruptă și incoruptibilă, despre fața vizibilă și despre fața ascunsă a lumii etc., punînd deopotrivă la încercare rezistența ideilor de a se încorpora în cuvinte și rezistența cuvintelor de a se mlădia pe o mișcare agitată, de idei. Vorbește în stanțe frînte care,asemeni unor linii cu virilă trăsătură, se recompun într-o amplă și gravă rostire, după cum frîngerea fluenței versurilor se poate pierde, la fel de bine, într-o impreciziune de munți erodați în umile coline, a căror orgolioasă origine rămîne incertă. Iar toate acestea se petrec într-un volum de poezii în care, tematic, cel puțin, partea leului revine senzorialului, ba,mai mult, se aspiră temerar la o adevărată mitologie a olfactivului...

Din simțul cel mai inefabil și, totodată, cel mai concret, Grigore Hagiu face un instrument de explorare: a universului, a omului, a memoriei, a amintirilor, a clipelor de răscruce din existență, a contemplației, și dacă D. Anghel spunea «Miresme dulci de flori mă-mbată...», el poate spune că, dimpotrivă, miresmele îl trezesc, îl incită, îl sensibilizează, îl exasperează, mărindu-i acuitatea percepției și a revelațiilor.

Miazănoaptea miresmelor ar fi, așadar, o «poveste» a efluviilor fundamentale, o aproximare a «înțelesului crunt» care se ascunde și transpare prin ele, funcția lor fiind, în același timp, de instrument și de filon de explorat. Această indicibilă emanație a corpurilor e surprinsă într-un moment tipic pentru poezia lui Grigore Hagiu: din «punctul fix», care înseamnă întoarcerea în sine, împietrirea circuitului vital într-o liniște creatoare legănată doar de vibrațiile împlîntate în ger ale clopotelor de «mînăstiri păduratice». Un «șarpe unic» («de-apururi însoțitul /cu două capete /în două răsuflări»), comparabil cu mai vechea «zeitate de apă» a șarpelui-copil, simbolizează viitoarea întrepătrundere dintre medii și lumi, respirarea «mirosului» și a «duhnetului», a manifestărilor esențializate ale vieții și ale morții. Rolul poetului este de a fi un soi de tălmăcitor al ciudatei povești, năzuind să se descurce în suava și duhnitoarea învălmășire de mirosuri, nu altceva decît semnele celei de-a doua fețe a lumii, «desfăcută, pipăită în miezul ei ascuns».

Spuneam că întreprinderea sa este temerară. Poetul încearcă să îmbrățișeze în secvențe radiografice o istorie esențială a «fragilei trestii-adulmecătoare», din clipa primă, copilăroasă, a deșteptării simțurilor, pînă în clipele de aprehensiune matură a conștiinței, de meditație, de creație, de reflexie asupra destinului, pînă în clipele de împăcare sau de contorsiune, de exultanță sau de suspensie dramatică. Respirînd «vălmășagul și haosul de mirosuri» sau, din contră, reîntorcîndu-se în orizontul calm al «mirosurilor dulci, de lucruri simple», are senzația nașterilor succesive, a acumulărilor de experiență și de conștiință, a înaintărilor în densitatea de întîmplări, de semnificații și de înfățișări ale lumii.

Miazănoaptea miresmelor poate fi citită astfel ca un concentric poem despre existență și inexistență, despre cunoaștere și problemele ei, unde oscilației și osmozei dintre domeniile investigate, dintre spiritual și pămîntesc, dintre trezie și coșmar, îi corespund și mătăsoasa concretețe fizică a simțurilor, și glaciala abstracțiune programatică, și cuvîntul evocator, ingenuu și cuvîntul steril, uneori de o deplină opacitate. Dacă Grigore Hagiu închină, de fapt, o stranie elegie pentru simțul «dereglat și-anapoda/ nebun de întrebuințare/ de falsealarme/ de adeveriri brutale», el nu este totuși atît un poet al olfactivului, cît un remarcabil poet al imaginilor calde, interioare, ieșite dintr-o vibrantă coexistență cu obiectele și cu elementele.

Dan CRISTEA

jubileul revistei «cutezătorii»

Pentru toți copiii țării revista «Cutezătorii» a constituit de-a lungul anilor, de la apariția sa și pînă-n prezent, o sursă mereu atractivă de îmbogățire a cunoștințelor. Prin evidențierea tinerelor talente din toate domeniile — artistic, științific, sportiv etc. — ea a stimulat în micii cititori dorința de autodepășire, forțele creatoare latente ale elevilor cu înclinații deosebite la o disciplină sau alta. Propunîndu-și să fie o prezență activă în viața pionierilor, revista contribuie la formarea orizontului politic, cultural și științific al schimbului nostru de mîine. În numărul 300, număr jubiliar al «Cutezătorilor», remarcăm ecouri ale marii adunări populare din Capitală, care a omagiat aniversarea a 125 de ani de la revoluția din 1848. Fiindcă ne aflăm în plin sezon estival, problema modului în care-și petrec pionierii vacanța este prezentă în interviul cu tovarășul Vasile Vîlcu, prim-secretar al Comitetului județean Constanța al P.C.R., «Soare pentru toți copiii». Cultivarea spiritului de colectivitate și modestie sînt evidențiate în povestirea lui Titus Vijeu, «Școala din pădure». Cele două pagini ale «Atlasului de vacanță» se remarcă prin interesantele ilustrații și comentarii, cum ar fi *Enigma lui Imhotep*, una din proeminentele figuri ale antichității sau *Apa de sub nisipurile Saharei*. Atelierul literar beneficiază de prezența poetului Virgil Teodorescu în calitate de comentator al poștei redacției. Pentru viitorii cibernetic ieni găsim aici un fragment din istoria mașinilor de calcul: «Generațiile calculatoarelor electronice». Un roman-foileton, «Nelson și piratii într-o vară»,este semnat de Ilie Tănăsache și un scenariu cu ilustrații în coperta IV de Ludovic Bokor și Val. Dumitrescu. Pentru amatorii de volei — sfaturi pentru confecționarea unei plase de volei; judo, ciclism, fotbal. Patrulele pionierești de circulație, micii sanitari, sau pionierii completează panoramicul unor educative activități pionierești.

Iulia MOLDOVEANU

vorbiți și scrieți românește

de ce învățăm gramatica?(V)

În *anunț că vin mîine*, se pare că propoziția dependentă de anunț este completivă directă; în schimb, în te *anunț că vin mîine, că vin mîine* poate fi considerată eventual completivă indirectă. E o dificultate care nu ține de «textul» cu care am exemplificat, ci de însăși structura sintactică a limbii române. Nu cred că putem vorbi de o cunoaștere științifică a gramaticii decît în măsura în care sîntem conștienți de faptul că dificultatea de care am vorbit este o dificultate care derivă din structura limbii române și nu din «ciudățenia unui text».

Cum se poate obține o perspectivă lingvistică în predarea gramaticii este o întrebare la care urmează să răspundă în primul rînd cei care predau gramatica. Dar pentru aceasta, încă o dată, e necesară o instrucție lingvistică din partea celor care o predau. Am vorbit de mai multe ori pînă acum de cunoașterea *științifică* a unei limbi (sau a limbii române, în special). În legătură cu aceasta sînt necesare cîteva precizări.

Ca orice știință, lingvistica a evoluat în timp, delimitîndu-se de o serie de alte discipline înrudite, perfecționîndu-și metodele de cercetare, clarificîndu-și punctele de vedere teoretice. Este clar pentru oricine că «gramatica», așa cum este înțeleasă de lingviștii de orientare transformațională, este *altceva* decît «gramatica» așa cum era înțeleasă de gramaticii din antichitatea greco-latină. Nu este cazul, cred, să insist aici asupra elementului de continuitate , care caracterizează această evoluție, continuitate caracteristică pentru evoluția istorică a oricărei discipline științifice. Mai utilă mi se pare semnalarea unei trăsături importante, proprii stadiului actual de evoluție a teoriei lingvistice și a aplicațiilor ei. Este vorba de faptul că lingvistica tinde în momentul de față să se apropie de așa-numitele «științe exacte», trecînd printr-un proces de formalizare, de matematizare. Evident, gradul de formalizare, de matematizare diferă de la domeniu la domeniu, de la școală lingvistică la școală lingvistică.

Mi se pare deosebit de semnificativ faptul că atingerea acestui stadiu de evoluție a lingvisticii coincide cu interesul din ce în ce mai manifest și mai larg al altor ramuri ale științei pentru lingvistică: matematică, logică, metodologia generală a științei, cibernetică, teoria codurilor, teoria comunicației, neurologie, biologie, teoria limbajelor de programare etc., aceasta pentru a nu menționa și ramuri ale științei al căror interes pentru lingvistică este mai vechi (sociologie, psihologie, istorie, antropologie etc.). Este vorba aici nu numai despre anumite rezultate obținute în lingvistică, și care pot interesa o serie de alte discipline (ceea ce nu este deloc lipsit de importanță), ci este vorba de ceva mai mult: de transfer de metodă din lingvistică în alte ramuri ale științei, de concepte cu care operează lingvistica și care sînt definite în interiorul lingvisticii și care se dovedesc utile altor discipline științifice, de probleme sugerate de lingvistică altor discipline științifice. Profesorul Solomon Marcus vorbește într-un articol despre faptul că, în momentul de față, lingvistica a devenit o *știință-pilot*. Domeniile de colaborare interdisciplinară în care lingvistica este implicată sînt, pentru un observator neprevenit, surprinzător de numeroase.

Dacă toate acestea sînt adevărate (și *sînt* adevărate!), urmează că în momentul de față domeniul de aplicativitate al lingvisticii s-a lărgit considerabil. În aceste condiții, dacă este să ne întrebăm care este *utilitatea* predării gramaticii în școală, trebuie să răspundem că gramatica trebuie predată pentru că este o disciplină *lingvistică*, pentru că predarea gramaticii limbii materne oferă o cale de acces intuitiv către majoritatea problemelor de bază ale lingvisticii și, în sfîrșit, pentru că lingvistica este, în momentul de față, o știință cu un vast domeniu *aplicativ*.

Emanuel VASILIU

(Va urma)

despre cărți

NICOLAE DAMIAN, «*Pribegi, noi visam*», Editura «*Cartea românească*». Debutînd în anul 1969 cu volumul de povestiri — bine primit de critică — «Diminețile bătrîne», Nicolae Damian revine în atenția cititorilor cu un roman ambițios, atît prin construcție cît și prin tema propusă. Moneda bătută de critică pe seama acestei cărți este aceea că ea reprezintă romanul iubirii eșuate din cauza geloziei, suspiciunii. Afirmația mi se pare superficială, meschin simplificatoare, în raport cu ceea ce ne propune de fapt Nicolae Damian. «Pribegi, noi visam» este o carte despre *incertitudine*, dominantă a vieții înțeleasă ca o perpetuă stare provizorie. Gelozia, suspiciunea plasticianului Emil este doar forma, pretextul prin care autorul lansează și-și urmărește tema. Asemeni doamnei Delfina, a cărei prelungă mărturisire joacă un rol mai important decît s-ar părea la o lectură neatentă, Emil este pîndit de pericolul de a-și închipui mai mult viața decît de a și-o trăi. Este, de fapt, tributul plătit unei lucidități acaparante care, în mod paradoxal, în loc să te apropie de viață te poate face incapabil să aderi la realitatea ei. În fond, Emil este hăituit de o neîncetată neîncredere. Dar ea nu este în principal, așa cum s-au înșelat cîțiva cronicari pripiți, neîncrederea față de parteneră, ci față de sine. Gelozia este, de fapt, una din formele neîncrederii în sine. Nicolae Damian o și spune: «Iar gelozia bărbatului, eh, gelozia lui, altă față a lipsei de încredere în sine, chiar așa, a aceluia ce simțind-o sau nu se consideră inferior altora». În mod firesc, biografia unui astfel de personaj nu se compune din fapte,ci din dureroase presupuneri. Pe planul construcției, unei astfel de biografii nu-i corespunde *povestirea*,ci o suită de monoloage, rememorări, dizertații. Apropierea de tehnica noului roman francez mi se pare a nu se susține, motivul renunțării la povestire fiind, în cazul lui Nicolae Damian — așa cum am încercat să explicăm — altul. În planul construcției autorul ne oferă cîteva probe de virtuozitate, dovedind că poate dezvolta în paralel cîteva modalități compoziționale. Se poate semnala chiar un abuz de tehnică, mai ales în secvențele în care demonstrația se substituie minimelor obligații față de epică. Chiar finalul, intenționat destrămat într-o tărăgănată lipsă a deciziei, este controlat mai mult de o ambiție de construcție, decît de necesitățile impuse de evoluția firească a dezbaterii propuse. În ansamblu, «Pribegi, noi visam» este un roman care reconfirmă în Nicolae Damian un prozator mai mult decît interesant.

Dorin TUDORAN

cronica t.v.

insolitul... mițulică

Gala lunii iunie, intitulată inspirat... (de unde?) «Frumoasele vacanțe», ne-a încîntat ochiul duminică seara, pînă sub miezul nopții cu imagini bine retușate într-o antrenantă suită ritmică, înmănunchind o pleiadă de artiști talentați puși să rostească niște texte care numai de gală nu sînt. Vacanța femeilor de-a lungul timpului oferă excelentei scenografii și interpretei să demonstreze că un text oarecare și pe deasupra vulgar nu poate fi salvat cu nici un efort. Frivolitatea sugestiilor din acest «panoramic» este prelungită de dialogul «vreau pe litoral!» la care partenerul răspunde «Govora!» Pînă la urmă *el*, înfrînt de melodia (bărbatul meu e soț model, spune doar ce-i dictez eu) cade de acord cu matroana zicînd o vorbă pe care mi se pare că am mai auzit-o pe la Katanga: «Da, mamă!» Punctul culminant, hazul irezistibil, gagul de aur al galei l-a constituit momentul «Mițulică». E vorba de pisicuța Mițulică, devenită mărul discordiei. Pisica celor doi soți fără copii nu poate rămîne fără o... frumoasă vacanță pe litoral. Trebuie deci luată și pisicuța să facă plajă. Soțul insensibil nu acceptă ideea ca Mițulică să părăsească orașul. Mai bine să-i dea verde de Paris sau s-o lase în baie. Conflictul se rezolvă instantaneu, cum a și început: *ea* rămîne cu Mițulică și *el*, fericit, pleacă în vacanță estivală singur. Ieșind din cadru, personajul are un aparteu... de efect, cu publicul telespectator, parafrazînd o zicală: Cine nu are o pisică să și-o cumpere! Dacă ne gîndim că telespectatorii unei asemenea emisiuni, într-o singură seară, sînt mai mulți decît spectatorii Naționalului într-un an, dacă ne gîndim de asemenea că mai mult de jumătate dintre ei sînt pe cîmp odată cu lumina soarelui și că nouă tuturor puțin ne pasă ce se întîmplă cu «Mițulică», cu Barsecse (Borsec! n.n.) sau cu demoazelele care pleacă cu «oficiriii» în vacanță. Dar cînd știm că spectacolul, sau orice altă manifestare de artă, are pe lîngă un rol estetic și un rol educativ atunci ne pasă. Ne pasă pentru că prostul-gust este molipsitor. Ne pasă pentru că se face rabat unui gust, cum am mai spus, mic-burghez, străin maselor de telespectatori prin lipsa lui totală de haz, prin stupida sa absurditate și prin lipsa unei elementare decențe. Decor de zile mari, actori excelenți, reprezentativi, ansamblu bun, dansuri și cîntece armonioase, bani frumoși, dar... spectacole banale. De ce maestre Bocăneț?

*

Privind în una din zilele săptămînii trecute o emisiune de dimineață, mi-a reținut atenția, prin «insolitul» său, un reportaj intitulat ARAD-INSULA A III-A. Reporterul vrînd să ne dea o imagine cît mai clară despre acest teritoriu spunea că pe ploaie sau pe soare viața insulei păstrează același... insolit. Care o fi... insolitul Insulei a III-a în acest reportaj? Ce-o fi însemnînd insolit pentru reporter? Vedem fragmente, imagini disparate, fără semnificație, ale unei duminici obișnuite: o fată într-un hamac, o mamă și un copil cu o cratiță, niște mîini, un nufăr, o femeie în vîrstă, îmbrăcată în pantaloni de trening, care trage fără menajamente dintr-o țigară, cineva taie o felie de pîine, cîțiva joacă pietre, unul taie lemne cu ferăstrăul (cred că a fost filmat sîmbătă!), se aprind alte țigări, se cîntă ceva cu... plouă mărunt și plouă pe străzi (vorba vine, că nu plouă deloc), se joacă șah, un grup de fete, o minge, cîntecul ne spune în continuare că... «trăsnește a ceapă» etc. Toate aceste imagini fără liant sînt scoase din context, plutesc haotic înecate în insula de verdeață. Nici una din imagini nu se leagă de alta, nici măcar din întîmplare. «Insolitul» insulei nu este altceva decît un «banal» pretențios pus pe muzică. Și uite așa trece timpul. Antipatic insolit!

Coman ȘOVA

«CEEA CE MI SE PARE REMARCABIL LA DUMNEAVOASTRĂ ESTE FAPTUL CĂ DEZVOLTAREA ECONOMICĂ FOARTE RAPIDĂ A FOST ÎNSOȚITĂ DE O PREOCUPARE LA FEL DE INTENSĂ PENTRU PROBLEMELE SĂNĂTĂȚII PUBLICE»

Convorbire cu dr. LEO KAPRIO, directorul Biroului regional al Organizației Mondiale a Sănătății pentru Europa

— Care este rolul ce-i revine Organizației Mondiale a Sănătății ca instituție specializată a Națiunilor Unite?

— Organizația noastră își propune să conducă și să coordoneze activitatea internațională în domeniul sănătății, să ajute guvernele să ducă la îndeplinire programele de sănătate publică, să sprijine cercetarea medicală. De asemenea, se ocupă de stabilirea normelor pentru utilizarea medicamentelor și a vaccinurilor și asigură alte servicii tehnice în domeniul sănătății pe plan mondial.

— Concret însă cum acționați?

— Problemele sînt diferite, de la etapă la etapă, de la continent la continent și de la țară la țară. De exemplu, la începutul activității noastre pe prim plan se situa controlul numeroaselor boli infecțioase care bîntuiau Europa după război. Începînd cu anii '60 s-au ivit alte probleme, legate de apariția unui număr mare de state independente pe continentul atrican, unde nu mai este vorba de asigurarea asistenței în anumite domenii specializate, ci de organizarea întregii administrații în sectorul sănătății și asta în condițiile dificile pe care le creează lipsa unor cadre medicale calificate și a unei baze materiale adecvate.

— V-aș ruga totuși să vă referiți mai exact la ceea ce întreprinde O.M.S. și pentru aceasta vă propun să plecăm de la scopul actualei dumneavoastră vizite în România. Cărui fapt îi datorăm plăcerea de a vă avea oaspete?

— Anul viitor țara dumneavoastră va fi gazdă a două importante întîlniri europene în domeniul sănătății. Prima este reuniunea comitetului nostru regional, la care participă toți miniștrii, miniștrii adjuncți și directorii generali ai sănătății publice din Europa. Este o întîlnire de mare anvergură și importanță pentru organizația noastră întrucît aici se discută o serie de probleme comune continentului european. Cea de-a doua manifestare, deși are un caracter mai restrîns, este la fel de importantă. Este vorba de chestiunea planificării și evoluției în domeniul sănătății, problemă care a ocupat o mare parte din discuțiile purtate cu membrii guvernului dumneavoastră, pentru că ne gîndim să dezvoltăm în capitala României un centru permanent al planificării sănătății publice în Europa. Tot în aceste discuții am abordat aspectul cercetării, al programelor de cercetare, al folosirii experienței dumneavoastră și poate a stabilirii treptate a unor cursuri permanente, mai ales în limba franceză, atît pentru Europa cît și pentru alte părți ale lumii unde există populație francofonă.

— Pentru că am abordat colaborarea României cu O.M.S. v-aș ruga să-mi spuneți cum apreciați aportul României la problemele care frămîntă lumea medicală contemporană și ce părere aveți despre modul în care țara noastră a reușit să se alinieze la realizările obținute în domeniul sănătății publice de țările puternic dezvoltate?

— Există numeroși experți români în cadrul O.M.S. și noi avem de asemenea un grup de experți care vin mereu în contact cu România așa că, atunci cînd afirm că nivelul medical la dumneavoastră este foarte bun, nu fac un simplu gest de curtoazie, ci mă bazez pe niște realități cunoscute îndeaproape nouă. Ceea ce mi se pare remarcabil la dumneavoastră este faptul că dezvoltarea economică foarte rapidă a fost însoțită de o preocupare la fel de intensă pentru problemele sănătății publice. Poate că, statistic vorbind, nu sînteți încă la cel mai bun nivel european, dar părerea mea este că vă apropiați din ce în ce mai mult de el. Și la fel de remarcabil mi se pare că, deși aveți problemele dumneavoastră proprii, știți să fiți foarte generoși cînd este vorba de a da ajutor eficient celor care au nevoie. Mă refer la cadrele medicale pe care le-ați asigurat multor țări în curs de dezvoltare, fie prin intermediul organizației noastre, — mai ales în domenii în care țara dumneavoastră a reușit realizări remarcabile, cum sînt eradicarea malariei, profilaxia tuberculozei, o serie de maladii infecțioase — fie direct prin programele dumneavoastră de ajutor bilateral în cadrul cărora grupuri de medici români lucrează pe anumite perioade de timp în țările respective. Noi apreciem mult și faptul că ați oferit posibilitate multor oameni din țări în curs de dezvoltare să studieze în România, prin acordarea de burse, că le-ați oferit condiții optime să facă practică aici, că în același timp experții dumneavoastră au contribuit la punerea în operă a programelor de formare a specialiștilor în diferite țări.

— Ajutorul acordat unor țări în curs de dezvoltare este însă numai un aspect. M-ar interesa părerea dumneavoastră și în ceea ce privește aportul României la rezolvarea unor probleme care stau în fața medicinei contemporane.

— România are o veche tradiție, foarte bună, în cîteva domenii. Așa, de exemplu, institutele dumneavoastră de inframicrobiologie și cel de microbiologie, «Cantacuzino», sînt renumite în toată lumea; programul dumneavoastră cardiovascular este excelent; nu cunosc amănunte, dar am auzit că un medic român a găsit, sau este pe cale să găsească, un tratament pentru o maladie destul de neplăcută, aceea a paradentozei.

— La ora actuală, care sînt maladiile care preocupă lumea medicală europeană?

— Bolile cardiovasculare, cancerul, problema drogurilor, bolile profesionale accidentele de circulație — o adevărată epidemie — alcoolismul și... bătrînețea. Apropo de acest ultim aspect, trebuie să remarc din nou: România este una dintre țările care au abordat printre primele problema bătrîneții, dovadă — activitatea laborioasă a Institutului de geriatrie condus de doamna Aslan.

— Ați amintit de cancer. Credeți că există șanse ca într-un viitor apropiat să i se găsească leacul?

— Cred că este mai greu să vorbim de găsirea unui remediu general întrucît consider că ceea ce denumim noi cancer reprezintă un grup de mai multe maladii și soluțiile se vor găsi încetul cu încetul. De exemplu, sîntem mult mai avansați în tratarea cancerului ginecologic decît al celui de stomac.

— O serie de statistici tind să dovedească apariția diferitelor forme de cancer — în special pulmonar — la fumători. Nu ar trebui aceasta să fie un semnal pentru O.M.S. în vederea unor acțiuni susținute pentru combaterea fumatului?

— Noi nu putem acționa direct. Cerem anual de la fiecare guvern o informare despre ceea ce a făcut pentru limitarea locurilor de fumat, iar din trei în trei ani organizăm conferințe internaționale unde discutăm ce se poate întreprinde pentru reducerea fumatului. Dar problema nu este deloc ușoară pentru că depinde de fiecare individ să poată abandona acest viciu — sondajele arată că majoritatea fumătorilor sînt conștienți de nocivitatea tutunului, dar nu au suficientă voință să renunțe la el — și, în același timp, de ce să nu recunoaștem, este vorba și de anumite interese economice — ale industriei țigaretelor — care intră în joc. În orice caz, limitarea locurilor unde este permis fumatul permite ca fiecare persoană — fumător sau nu — să fie mai puțin expusă pericolului pe care îl prezintă nicotina.

— Care este opinia dumneavoastră în problema destul de controversată a transplanturilor? Reprezintă sistemul înlocuirii pieselor uzate ale organismului uman o soluție de viitor?

— Reușita este condiționată foarte mult de succesele dobîndite de imunologie. Eu personal sînt adeptul acelor transplanturi care se pot aplica la un număr mare de bolnavi, de exemplu, transplantarea rinichilor...

— Credeți că dr. Barnard s-a grăbit încercînd transplantul de inimă?

— Cred că a riscat mult, dar întotdeauna există un risc. Dacă ținem seama însă că pacienții săi, ca și ai altor medici care au aplicat metoda, erau într-un moment critic, cînd în orice caz nu mai aveau altă scăpare, cred că încercarea merita făcută. Dar deocamdata mi se pare că rezultatele dovedesc că șansele de prelungire a vieții bolnavilor sînt destul de mici, așa că este greu de spus în ce măsură trebuie continuat și dezvoltat sistemul.

— În ce măsură un specialist care activează în cadrul unei instituții de tipul O.M.S. mai poate păstra contactul cu practica medicală?

— Vedeți, în cazul meu, particular, faptul că am doi fii medici și al treilea student la medicină îmi creează posibilitatea să fiu permanent în contact cu practica întrucît îi am sub supravegherea mea. Deși am posibilitatea oricînd să mă întorc la practică am preferat însă să acționez în special în domeniul cercetării.

— Dacă am inversa rolurile, ce întrebare ați adresa dumneavoastră ca ziarist directorului Biroului regional al O.M.S. pentru Europa?

— M-aș mulțumi cu cele aflate pînă acum...

— Nu îmi rămîne atunci decît să vă mulțumesc pentru amabilitatea dumneavoastră, în numele meu și al cititorilor revistei.

Marian DUMITRESCU

SCURTĂ FIȘĂ BIOGRAFICĂ

Dr. LEO KAPRIO s-a născut la 28 iunie 1918 la Tuusula (Finlanda). Doctor în medicină al universității din Helsinki s-a specializat în sănătatea publică în S.U.A., unde a obținut în anul 1948 diploma de specialist în sănătatea publică al Universității Johns Hopkins din Baltimore, iar în 1956 obține titlul de doctor în sănătatea publică al Universității Harvard. Primul contact cu Organizația Mondială a Sănătății l-a avut în anul 1948 cînd a participat în calitate de reprezentant al guvernului finlandez la o reuniune de la Geneva pentru studierea creării Biroului regional european al O.M.S.

A mai luat parte la numeroase reuniuni ale O.M.S., fie în calitate de reprezentant al guvernului finlandez, fie ca expert al organizației în probleme de organizare a sănătății publice.

În anul 1956, dr. Leo Kaprio a fost angajat ca funcționar internațional al O.M.S., lucrînd succesiv la Biroul regional O.M.S. al Mediteranei orientale (Alexandria) și la Biroul regional european al O.M.S. În anul 1963 a fost numit director al Diviziei serviciilor de sănătate al Secretariatului O.M.S., iar în anul 1967 director al Biroului regional european, post pe care îl ocupă și în prezent.

ZECE ANI DIRECTOR LA ATHÉNÉE PALACE

Convorbire cu Iulian Vintilă,
director al Complexului hoteluri
și restaurante Athénée Palace

Zi frumoasă a unui torid început de iulie. Soarele se izbește de nervurile de beton și clorofilă ale metropolei, ricoșînd împrejur cu o larmă aparte, plină de farmec. Chiar în inima Bucureștilor, vizavi de Parcul Ateneului Român, se află o fereastră îndărătul căreia un om și-a legat destinul de pulsul soarelui. Al soarelui care înseamnă viață, rodnicie și — de ce nu? — turism.

— Tovarășe Iulian Vintilă, care sînt, după părerea dumneavoastră, ca om aflat nemijlocit în fluxul turistic al țării, principalele elemente pozitive în modul nostru de a-l concepe?

— Turismul românesc a luat naștere nu dintr-un cap luminat, aflat în spatele unui birou, ci din sălbăticia văii Oltului și din albastrul de Voronet, din coasta Mării Negre, din eflorescența industrială a țării și din hărnicia oamenilor acestor meleaguri, care trebuiau toate văzute și comentate. Noi nu am avut o tradiție turistică, astfel încît startul a fost destul de dificil și nu am putut învăța din greșelile trecutului, pentru că nu exista un asemenea trecut.

— Sper că s-a învățat din greșelile trecutului celorlalte țări...

— Așa este. Politica noastră de turism are la temelie un mod foarte sănătos de a concepe voiajul dintr-o țară în alta, gîndindu-i în primul rînd ca pe un factor civilizator, și de întărire a prieteniei între națiuni. Eu cred că între prestigiul de care se bucură țara noastră în lume și turismul pe care-l facem există o legătură indestructibilă.

— Considerați că actualul nostru sistem de reclamă turistică este cel mai indicat?

— Ca să emit o judecată de valoare asupra reclamei — care este numai o parte infimă din propaganda turistică — trebuie să spun că în principiu este o adevărată crimă să promiți ceva turistului și să nu-i oferi. Să-i promiți cascadă pe traseu și cînd colo să fie vorba de o biată cișmea. Trebuie să existe o îmbinare logică între laudă și prudență, grefată pe fondul adevărului. Am văzut, de pildă, o reclamă a unei companii turistice din Islanda, care deși spunea un adevăr trist, căuta să-l exploateze.

— Cum suna reclama asta?

— «Veniți în țara în care soarele nu răsare niciodată!» Și lumea merge, pentru că e curioasă și pentru că atracția față de un adevăr spus atît de franc este de-a dreptul magnetică.

— Ce-ați face dacă ați fi o zi ministrul turismului?

— Aș continua să amplific preocupările existente, deși o singură zi ar fi insuficientă. În principiu vorbind, aș lansa o adevărată campanie de *marketing*, prin care să stabilesc pulsul real al pieței și jaloanele științifice ale contactării turiștilor străini. Aș acorda în același timp o mai mare atenție turismului intern, care-l animă pe cel extern. În altă ordine de idei, m-aș preocupa îndeaproape de problema cadrelor cu care aș lucra. Turismul merge numai cu cadre specializate. De multe ori la noi se caută rezolvarea situației omului respectiv, iar nu cea a problemei. Regret, de asemenea, bodegile gen Dragomir Niculescu, specializate în cîteva preparate, care sînt de preferat localurilor-mamut.

— Serviciile existente sînt oare la înălțimea așteptărilor?

— Asta e o problemă-cheie. De toate uită omul, dar de felul cum mănîncă și cum doarme nu uită. În această privință mai sînt încă multe de făcut. La noi se comite o greșeală crezîndu-se că unui grup de turiști i-ar face mare plăcere dacă ar fi servit cu mîncăruri din țara sa. Astfel, dacă vin niște unguri li se prepară un gulaș. Dar ei nu vin aici să mănînce tot gulaș, pe care nu-l vom prepara niciodată ca ei, tot așa cum noi nu mergem la Paris să mîncăm sarmale! Și, în sfîrșit, tot ce aș dori eu în ipostaza în care m-ați situat dumneavoastră, ar fi ca o idee care îmi vine dimineața, seara să o pot pune în practică, înfrîngînd bariera hîrtiilor inutile și a birocrației.

— De zece ani încoace, de cînd sînteți la cîrma acestui complex, destinul dumneavoastră și al lui s-au identificat în asemenea măsură încît străinii vă numesc «domnul Athénée Palace». Cine e cel mai onorat de această identificare: dumneavoastră, sau firma?

— Eu sînt, fără îndoială, cel mai în măsură să mă bucur.

— Ce ați reușit pînă acum să realizați pentru sporirea prestigiului Athénée-ului și, implicit, pentru sporirea prestigiului turistic al țării noastre?

— Nu vreau să vorbesc despre succesele pe care le repurtăm în țară prin serviciile puse la dispoziția turiștilor, pentru că asta ar suna a reclamă. Vreau numai să pomenesc despre elogioasele primiri de care s-au bucurat săptămînile gastronomice organizate de noi în cîteva metropole ale lumii, cum ar fi Londra, Berlinul Occidental, Dortmund și Geneva.

— Cum au fost primite?

— Aceste manifestări care, în treacăt fie spus, atingeau și durata unei luni, au provocat pur și simplu delir. Orchestra, mîncărurile și vinurile românești — între care au strălucit sarmalele și galbena de Odobești — au răsturnat toate pronosticurile. Să fi văzut cum intra lordul în local cu o morgă pietrificată pe față. Se așeza la masă, lua un aperitiv, asculta muzica, apoi își descheia un nasture. Treptat-treptat rămînea numai în cămașă pentru ca apoi să cînte cu noi. Unul din directorii celebrei firme Rolls-Royce a stat chiar în genunchi în fața țambalului, extaziat de măiestria interpretei și de frumusețea cîntecului popular executat de un instrument atît de exotic. În afara săptămînilor gastronomice am deschis la Tel-Aviv un restaurant-cabană cu specific românesc, care are o mare afluență de public. Vom mai deschide un restaurant la Viena prin luna iulie, care va avea patru saloane și va fi inclus în obiectivele turistice nocturne ale capitalei austriece. Preconizăm ca în holul acestuia să deschidem o expoziție cu vînzare a lucrărilor de artă plastică contemporană românească. Ducem tratative de asemenea pentru deschiderea unor restaurante similare la Madrid, Atena și Sao Paolo.

— Știu că un restaurant se numește «Perinița» și că intenționați ca și cele care vor fi deschise în alte capitale să poarte același nume. Din ce cauză? Este «Perinița» un simbol?

— Este, fără îndoială. În vîrtejul acestui frumos dans se leagă prietenii de neuitat. Asta deoarece cît ar fi omul de lord, cînd e vorba de pupat... Oricum, ca să încheiem și acest capitol, sînt pentru înmulțirea restaurantelor de acest fel pentru că ele fac o bună propagandă țării noastre.

— În încheiere, tovarășe director, las la latitudinea dumneavoastră să ne spuneți ceea ce doriți...

— În privința asta sînt conformist. Dacă am început cu prezentul, atunci să încheiem cu proiecte de viitor.

— Deci...

— Deci, nu-mi doresc, mie și colectivului cu care lucrez, decît putere de muncă și sănătate pentru că idei avem cîtă frunză și iarbă. Doresc, totodată, turismului românesc să devină mai intensiv, astfel încît o mie de turiști să ne aducă venituri cît zece mii. Proiect la care aș dori să-mi aduc și eu o modestă contribuție. Și încă un proiect: sper ca în cursul anului viitor să îmi apară cartea de amintiri, intitulată: «Zece ani director la Athénée Palace».

Corneliu VADIM TUDOR

SĂ NU MORI CU DREPTATEA DE PARTEA TA!

Șoferul CORNEL BAICAN, de la Fabrica «Viitorul» din Oradea, autorul unui accident în care și-au pierdut viața 5 persoane, este în prezent arestat, urmînd ca în curînd să răspundă în fața justiției pentru infracțiunea comisă.

În rîndurile de față voi încerca să dau răspuns la întrebarea: Este șoferul Baican Cornel singurul vinovat de acest accident?

Cornel Baican a comis acest accident în timpul unei curse clandestine. Pe scurt: Într-o sîmbătă, după ce l-a dus acasă pe șeful transporturilor de la întreprinderea sus-menționată (printre altele cel în cauză nu avea dreptul să pretindă acest lucru), șoferul și-a început «activitatea» pe cont propriu. El l-a păcălit ușor pe portar (care credea orice și care de fapt nu executa nici un control asupra mișcării celor 9 autovehicule din dotarea fabricii), spunîndu-i că i s-a dat dispoziție să meargă la gară. Aranjează cu cîteva persoane să le transporte într-o comună din apropierea orașului și în mare grabă pornește în direcția respectivă. Pe șosea, atras peste măsură de discuțiile din autovehicul nu mai este atent la conducerea autovehiculului. Observînd cu întîrziere un grup de copii pe acostamentul șoselei (aceștia discutau însă liniștiți la circa 1,50 m de marginea drumului și prezența lor nu impunea luarea unor măsuri speciale din partea șoferului) și fiind surprins de apariția lor, șoferul frînează puternic și virează brusc spre stînga. Ca urmare a acestei manevre I.M.S.-ul condus de C.B. lovește în plin un autoturism Dacia 1300 care se deplasa din sens opus. Sînt omorîți pe loc Pavel Vaida — șoferul Daciei 1300—încă trei persoane din această mașină și o femeie, ejectată în timpul coliziunii din autoturismul I.M.S. Alți patru pasageri au suferit vătămări corporale.

Statisticile de circulație arată că un procent însemnat din totalul evenimentelor rutiere au loc în timpul deplasărilor ilegale, cînd șoferii preocupați de evitarea unor întîlniri neplăcute cu organele de control folosesc drumuri ocolitoare sau «scurtături» improprii pentru traficul rutier, gonesc cu viteză pentru a realiza cît mai multe curse, conduc sub influența băuturilor alcoolice cu care sînt «cinstiți» de cei cărora le fac diverse servicii. Și în cazul de față graba șoferului care intenționa să folosească cu «randament» cît mai mare timpul ce-l avea la dispoziție și neatenția au fost cauzele directe care au determinat producerea accidentului.

Mai sînt însă și alte cauze și alți vinovați care au favorizat comiterea acestui eveniment rutier.

Autorii morali ai accidentului sînt cei care la fabrica sus-menționată au tolerat și încurajat liberalismul în folosirea autovehiculului și risipa de benzină, cei care au încălcat de fapt în cel mai grosolan mod legile țării. Cum e posibil să lași la discreția șoferilor, ca și cum ar fi proprietatea lor, mașinile statului și după ce se comite un asemenea accident extrem de grav conducerea întreprinderii să se limiteze la o nevinovată recunoaștere a... lipsei de evidență în mișcarea autovehiculelor.

La foarte multe unități care au un parc redus de mașini, din păcate, lucrurile stau aproximativ la fel. De regulă, acolo unde numărul autovehiculelor este de ordinul unităților, problema transporturilor, apreciată ca minoră, constituie de fapt o problemă majoră. Controlul fiind redus sau inexistent, înfloresc abuzurile, iar risipa de benzină este o maladie cronică. Nu întîmplător la miliție se solicită din partea unităților de acest gen găsirea unor mașini dispărute fără urme de 10 și chiar 20 de zile. Trimis la Călărași, I.M.S.-ul unei întreprinderi din București a fost găsit la... Satu Mare unde șoferul «lucra» de 17 zile pe cont propriu. Dintr-un oraș din Oltenia a plecat în cursă clandestină, fiind depistată tocmai la Sighet, o... autogunoieră.

Cazul analizat de noi mai ridică însă o problemă. Cînd observi manevra primejdioasă a unui autovehicul, cînd mașina se îndreaptă ca un bolid către tine și tu ești cel care ai dreptate deoarece circuli regulamentar pe dreapta sau ai prioritate, e normal să speri fără nici un temei, așa cum a făcut șoferul Daciei 1300, că cel în cauză va redresa mașina, sau faci tot ce depinde de tine pentru a evita accidentul? (Escaladînd șanțul șoselei, șoferul Daciei putea evita o coliziune în plin.)

În asemenea situații are vreun rost să mori cu dreptatea de partea ta?

Colonel Victor BEDA

Orice anotimp este sezon de fotografiat

Cu filmul reversibil ORWO CHROM-UT-18 se obțin rezultate bune la lumina zilei, pe orice vreme. Nu trebuie să renunțați la nici un prilej de a-l folosi indiferent dacă strălucește soarele, este cer înnorat, ceață sau ploaie, dacă e semiîntuneric sau noapte.

Sensibilitatea ridicată și excepționala calitate de redare a culorilor garantează obținerea unor fotografii de calitate foarte bună și satisfacții deosebite în arta fotografiei.

Indiferent de faptul dacă fotografiați în timpul verii, al iernii sau prindeți instantanee gingașe de primăvară sau de toamnă multicoloră, imagini de ansamblu sau de detaliu — diapozitivele UT-18 nu vă vor dezamăgi niciodată.

Orice anotimp — sezon fotografic.

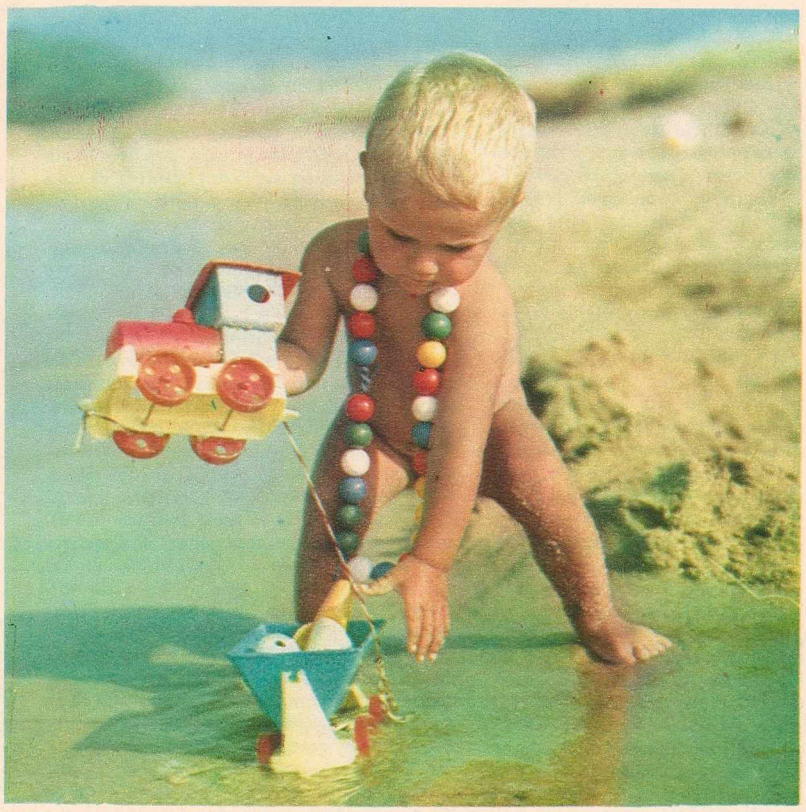

VEB FILMFABRIK WOLFEN Fotochemisches Kombinat DDR

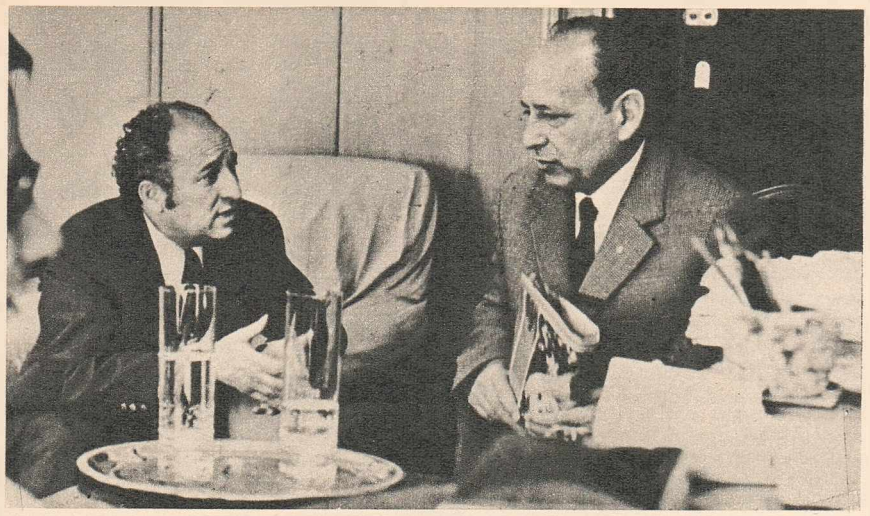

după doisprezece ani cuplul angelo niculescu-constantin teașcă se reface pentru a participa la un nou curs de informare și perfecționare(I)

Atunci ne număram — în Elveția,la Macolin — printre «studenții» primului curs organizat de U.E.F.A. Acum sîntem acceptați — ca prima delegație românească la cursul național al antrenorilor de fotbal englezi.

Unul dintre noi — Teașcă — își reînnoadă amintirile din Anglia plecînd de acolo de unde a vizionat pe viu «World-Cup». Momentul de vîrf al insularilor recunoscuți de toți ca «părinții de aur» ai fotbalului. Despre ce a fost atunci și cît de bine s-a simțit există suficiente mărturii scrise cu patimă în cartea «Din nou pe meridianele fotbalului».

Celălalt—Angelo Niculescu — nu uită și nici nu poate uita momentul «Wembley». Căci,zicem noi,este începutul de drum care avea să ne ducă la Mexic, sanctuarul de moment al confruntărilor,ce a purtat denumirea: campionatul mondial. În noaptea aceea memorabilă, pe un teren udat în permanență de o ploaie tipic londoneză, se năștea echipa care a știut să se exprime mult timp cu promptitudine pentru o cauză comună tuturor: afirmarea fotbalului românesc.

Multe din numele cursanților din Anglia nu ne sînt străine, dar nu sînt puțini nici aceia care ne știu, ne stimează și ne prețuiesc. Lor, dar mai ales faptului că numele țării noastre și al conducătorului ei, tovarășul Nicolae Ceaușescu,sînt azi foarte cunoscute în lume,le datorăm o onestă și caldă atmosferă creată în permanență acolo.

LILLESHALL — centrul național de sport — ne-a fost reședința în cele aproape șapte zile de curs. Acolo, englezii sportivi au primit în dar de la prințesa Elisabeta (ducesă de Edinburg),la 8 iunie 1951,un castel și spații imense transformate și utilate ulterior pentru fotbal, rugbi, tenis, gimnastică, crichet etc., etc. Am lucrat,așadar,într-un decor de natură impresionantă, deasupra căruia tot timpul a stat o pătură cenușie de nori. Și pentru că soarele mult timp din an este o rara avis pe acele meleaguri am jinduit după soarele de acasă.

Am găsit în acest curs poezia adevărată a celui mai studiat fotbal cunoscut pe mapamond, a temerității care a consemnat simptomul transformărilor calitative și afinitatea pentru adevăr, a priceperii care cere timp și pasiune, care nu poate progresa fără suflet. Nimic nu e lăsat la voia întîmplării, dar mai ales în mîna unor oameni ce nu cunosc esența fotbalului.

Deși problema pregătirii fizice rămîne pentru fotbalul multor țări încă o ecuație necunoscută, englezii o tratează și au tratat-o și acum de la catedră, accentuînd la acest curs național că fotbalul, ca sport de performanță,trebuie produs specific și nu pe tiparul altor discipline. Fiziologic, biologic, chiar și anatomic,sportivii se cam aseamănă, însă adaptarea funcțiilor, dinamica, abilitatea și îndemînarea nu mai pot fi făcute de-a valma. Pregătirea fizică se face și se continuă permanent prin pregătirea fizică cu și fără balon, prin pregătirea tehnică individuală și colectivă, prin instruirea tactică, strategică și bineînțeles prin jocul cu caracter multiplu realizat prompt ca intensitate, finețe și randament.

Credem că nu este lipsit de interes de a sublinia faptul că paralel cu acest curs a mai funcționat un altul,unde o serie de antrenori tineri se specializau pentru început în pregătirea fizică a fotbaliștilor (iar printre multe alte nume celebre l-am văzut și pe Jackie Charlton în banca elevilor), evidențiind mentalitatea și nu moda, spiritul de campanie sau de justificare cum sîntem unii dintre noi obișnuiți...

(Va urma)

accente

... luați semințe «cursa lui gojgaru»

...Gluma acestei istorice finale de cupă n-a fost, pînă la urmă, o glumă.

Deși marți seara, abia coborît din tramvaiul 14, vînzătorii de bomboane agricole te atacau cu ultimul strigăt la modă — *luați semințe «cursa lui Gojgaru»* — am pătruns pe Stadionul «23 August» cu sentimentul că mă duc la o întîlnire în care obligația are primatul asupra plăcerii. După risipa celor 120 de minute duminicale — risipă de vise amețitoare cu care vîlcenii și gălățenii respectivi se puteau întîlni într-o singură noapte a vieții lor — recidiva mi se părea o brutală trezire la realitate.

Hai să fim serioși! — mi-am zis. Cele două autoare de minuni sînt pînă la urmă două biete muritoare de categorii inferioare, speriate de altitudinea piscului pe care s-au cocoțat. Un actor anonim poate face, prin miracol, un rol magistral într-un spectacol de gală, dar în restul celor 150 de reprezentații va rămîne, fatal, în albia propriei condiții modeste.

Dar miracolul s-a mai produs o dată.

După imaginea acestui uimitor Gojgaru — care a marcat un gol doi senzațional («cap» din plonjon de 2–3 metri), demn de cel mai rafinat «heading» semnat de Ball sau Chivers — **anonima vîlceană** ne-a oferit adevărate momente de recital.

Nava gălățeană s-a bătut eroic, dar a fost în cele din urmă înghițită de valuri, deoarece același Gojgaru (la această oră ne-ar părea normal ca la Consiliul popular orășenesc din Rm. Vîlcea să se întîmpine dificultăți cu amplasarea bustului său, turnat deja în bronz, în parcul orașului) s-a dovedit un tunar demn de flota lui Nelson.

Și pentru ca să nu mi se reproșeze doar cu jumătate îndreptățire că prea am «englezit» aceste rînduri, iată și capacul la toate. Prin angajament, printr-o luptă bărbătească crîncenă,dar sportivă, prin stil chiar (pase lungi, infiltrări de mare efect pe extreme), jocul celor două anonime a adus teribil cu jocul britanic. Jur — am și martori — că opinia este a unui cunoscut antrenor care a urmărit finala lîngă mine. Eu nu fac decît să subscriu și să aplaud pe Gojgaru and company.

Marius POPESCU

tenis

santana la București într-o nouă postură

Mai sînt două săptămîni pînă la meciul cu Noua Zeelandă și m-am gîndit că nu poate fi lipsită de interes o discuție cu căpitanul echipei noastre pentru Cupa Davis, Cristea Caralulis.

— Mai întîi ce părere aveți despre viitorii noștri adversari?

— I-am văzut la Roland Garros și acum cele 2 victorii obținute de ei în Austria și Iugoslavia mi se par normale. Omogenitatea este punctul lor forte.

— Cum vedeți evoluția scorului și care sînt șansele noastre?

— Ilie cîștigă la amîndoi. Dublul este foarte echilibrat, iar Ovici poate furniza surpriza întîlnirii în fața lui Parun, care uneori mi s-a părut excesiv de nervos.

— Cine va juca la dublu alături de Ilie?

— De cîtva timp l-am chemat la lot pe Viorel Marcu, ca fiind jucătorul cu cele mai multe arme pentru jocul de dublu, dar el continuă să nu dea satisfacție. Așa că îl voi prefera, probabil, pe Ovici. Îl am în vedere și pe Ion Santei.

— Bine, dar Ovici nu s-a remarcat deocamdată ca jucător de dublu!

— Eu văd dublul din meciul cu Noua Zeelandă un fel de mixt, în care Ilie să ducă tot greul, și de aceea mizez doar pe returul lui Ovici.

— Cum merg băieții noștri?

— După întoarcerea de la Roland Garros am ridicat mult ștacheta exigenței față de pregătirea lor și, din păcate, cîțiva n-au reușit s-o treacă. Dumitru Hărădău a fost scos din lot pentru acte de indisciplină,iar Traian Marcu, nerezistînd efortului, a clacat.

— Ce preconizați pentru aceste ultime săptămîni?

— În săptămîna viitoare, Năstase și Ovici vor merge la un concurs în Elveția, unde vor juca împreună la dublu, iar ceilalți la Sofia, pentru a participa la Balcaniadă. În ultimele patru zile dinaintea întîlnirii ne vom pregăti la București, avîndu-l printre noi și pe M. Santana ca partener de antrenament. Cu Santana sper să am o colaborare rodnică și care să se concretizeze într-o victorie.

După tonul optimist al discuției cu căpitanul nostru de echipă mi-am dat seama că în această dificilă întîlnire avem totuși destul de multe șanse.

Ștefan GEORGESCU

acest accesoriu numit cinste

Dacă Aurelian Chiriței a uitat ceva acasă,luni 2 iulie, cînd a plecat spre stadionul Dinamo, aceasta a fost CINSTEA. Lucrul este explicabil fiindcă A.C., asemeni altor colegi de-ai săi — aceia adevărați arbitri — consideră cinstea drept un accesoriu.Or, un arbitru care se prezintă la un meci în imposibilitatea de a fi corect nu are de făcut decît un singur lucru. Să le spună jucătorilor: iubiții mei, regret, dar astăzi nu mă simt în stare să conduc meciul. Îmi lipsește ceva. Nu e obligatoriu să le spună ce-i lipsește,dar e cinstit să se retragă. Dar cum nici un arbitru nu a făcut vreodată așa ceva, de ce era s-o facă A.C. și tocmai pentru un meci mai mult simbolic, precum cel dintre Combinata Flacăra-România liberă și Agerpres? Numai că, fiind necinstit la un asemenea meci este — cum cu durere gîndește cineva — ca și cum ai fura un cerșetor. În meciul cu pricina, A.C. a comis atîtea incorectitudini față de Combinată, încît n-a mai avut timp să-i defavorizeze pe cei de la Agerpres cu nici o decizie anapoda. Dar A.C.a mai comis si eroarea de a ne expune și cîteva din paragrafele regulamentului cunoscut de domnia-sa. Astfel: 1. Dacă portarul după ce prinde mingea nu o tîrăște pe iarbă înainte de a o degaja este sancționat cu lovitură indirectă din careu! 2. Dacă un atacant al Combinatei trece în dribling de apărarea adversă și se îndreaptă cu mingea spre poartă, arbitrul fluieră poziția de «ofsaid» a extremei stîngi, căreia atacantul cu mingea nici nu se gîndea să-i paseze. 3. Dacă un atacant al Combinatei este faultat de trei ori în careul advers, el trebuie să-i propună celui care-l tăvălește să devină frați de cruce.

Conducînd meciul conform acestui regulament inedit A.C. a reușit următoarele: să stabilească scorul și învingătoarea partidei, să-i mobilizeze, prin toate mijloacele, pe jucători la comiterea multor acte nesportive (pe ale Combinatei le regretăm sincer!), să aducă într-un meci de agrement crisparea, tensiunea, suspiciunea și, mai ales, păcatele care întunecă uneori cunoscutele de noi toți meciuri ale diviziilor naționale. Or, unul din rosturile meciurilor din cupa ziarelor este acela ca ziariștii să mai uite de aceste păcate împotriva cărora scriu de fiecare dată în funcție de pricepere, obiectivitate, cinste profesională. În concluzie, tovarășe Aurelian Chiriței, lăsați-ne să jucăm — la nivelul posibilităților noastre fizico-tehnico-tactice — fotbalul pe care-l iubim visîndu-l și nu ne împingeți tocmai spre fotbalul despre care am scris de atîtea ori cu tristețe.

Dorin TUDORAN

N.R. În ceea ce o privește, «Flacăra» se va retrage din «Cupa ziarelor», în cazul în care în continuare aici va domni bunul-plac al unor asemenea pseudo-arbitri.

cititori-comentatori

cu ochii spre divizia b

De cîțiva ani, suporterii «Mureșului» — Deva, componentă a diviziei naționale C, seria a VIII-a, speră în promovarea echipei lor în ierarhia secundă a fotbalului nostru. Spunem aceasta, deoarece ani la rînd echipa a fost foarte aproape de a face acest pas. Dar s-a întîmplat ca după ce echipa conducea 90% din campionat să fie depășită de cea care o seconda, în final, cu un punct, iar atunci cînd s-a ajuns la cîștigarea seriei, devenii au pierdut la baraj.

În primul rînd erau vizați unii dintre jucătorii care nu doreau promovarea echipei de teama de a nu-și pierde locul în formație. Cîțiva chiar demonstrau «fițe» de vedetism, ignorînd antrenamentele, efortul în joc, conduita sportivă. Deci, se cerea făcută cuvenita ordine. Așa că a fost adus la cîrma echipei devene Ladislau Vlad (fost antrenor A),care din primele zile și-a expus planul de bătaie: disciplină, pregătire desăvîrșită, condiție fizică, dăruire pentru prestigiul clubului. Cine nu s-a încadrat, mai ales în rigorile disciplinei, a fost poftit afară. Astfel s-a ajuns ca la începerea actualului campionat (încheiat deja), «Mureșul» — Deva să posede o bună pregătire fizică și tehnică și să aibă un moral ridicat. Pentru îmbunătățirea capacității de efort, antrenorul Vlad și-a confruntat forțele pe parcursul campionatului cu aproape toate divizionarele A. Rezultatul? «*Mureșul*» — *Deva a terminat campionatul cu un avans de 5 puncte față de-a doua clasată*. Devenii sînt în plin tur de forță. Antrenorii L. Vlad și T. Pop, componenții echipei, suporterii privesc cu ochi mai încrezători ca oricînd spre divizia B. Le dorim numai succes în susținerea meciurilor de baraj.

Miron TIC
Ilia — Hunedoara

Cupon de participare la concursul nostru de

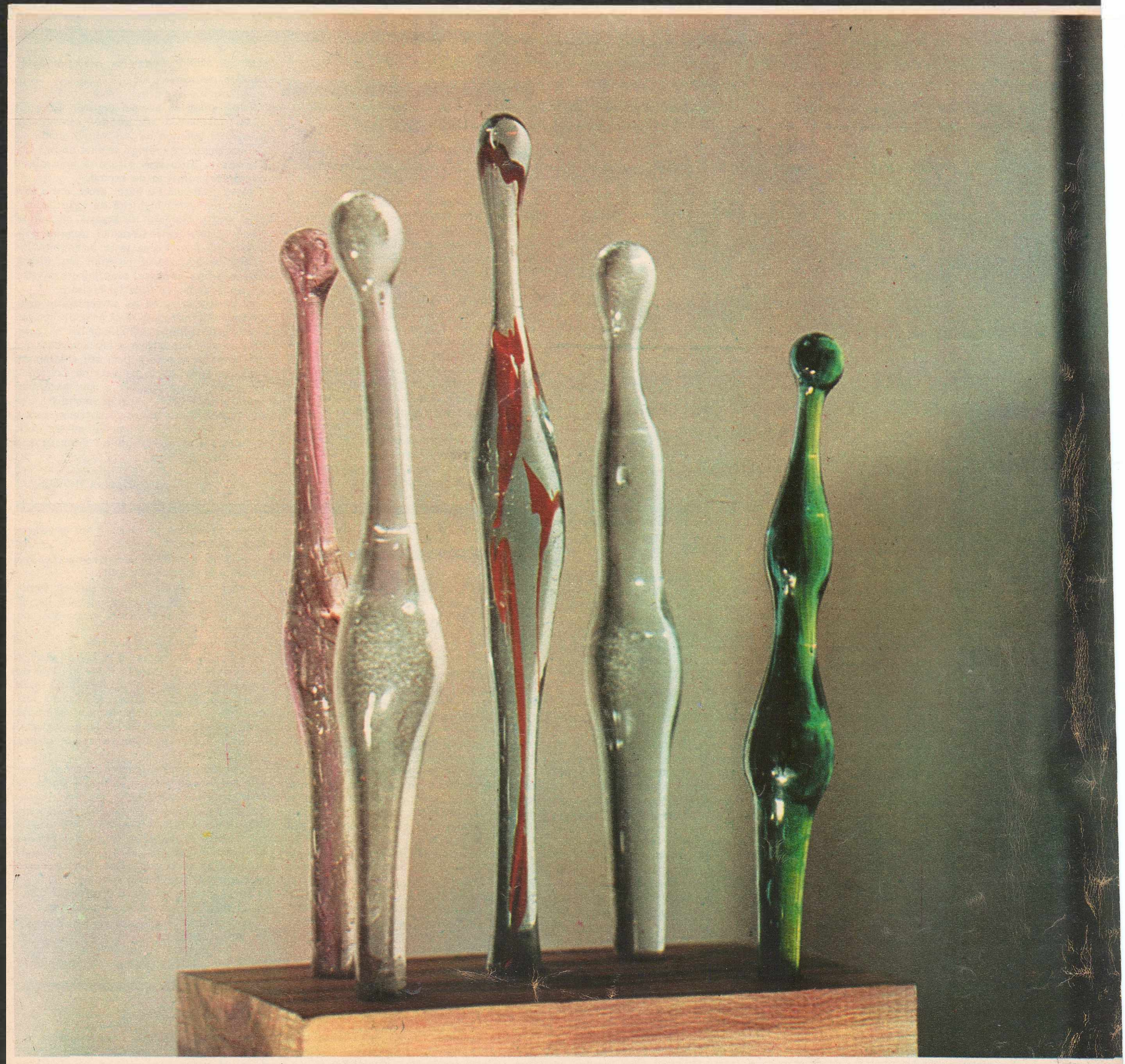

OCHII MEȘTERILOR VĂD SUNETELE

— Iau pasta incandescentă de sticlă și apoi caut tăcerea și solitudinea...

«De ce o fi nevoie oare de tăcere, meștere Niculae? Tăcerea e pentru cristal. Nu? Se spune că această sticlă minunată care este cristalul își adună sunetele și le închide în tainițele transparente ale tăcerii. E destul să reazemi sticla de albastrul cerului ca ochiul să vadă sunetele. Nu încercați să vă luați după vorbe. Numai ochii meșterilor pot vedea sunetele, ceilalți, muritorii de rînd, le aud doar cînd vin din imperiile sticlei, ca pe niște clopoței

care se joacă în pragurile iernii prin păduri.

— Apoi solitudinea, meștere Niculae... De ce alergi după solitudine?

— Nu știu cum să vă explic... Poate nici nu există vreo explicație... Poate acolo sînt eu, numai eu, singur cu mine, meșterul Niculae... Și văd atunci forme, și văd culori...

— Acolo unde e tăcere și solitudine e și joc. Pasta incandescentă se află în fața întîmplării, a infinitelor posibilități. Meștere, dacă ți-aș spune că îți place necunoscutul, te-ai supăra? De ce să te superi la urma urmei cel mai atrăgător joc e doar cel cu necunoscutul. E starea aceea de vrajă cînd cauți forma primă care vine din luminile imemoriale ale creației. Curge prin timp ca o apă nevăzută...

— Poate o fi așa...

— Chiar așa, meștere... Și am să-ți spun o minciună frumoasă, pe care o știu de la Platon: poeții buni își fac poemele lor nu cu ajutorul artei, ci pradă inspirației și stăpîniți oarecum de o putere divină, cînd se cufundă în ritm și armonie. Așa și sticlarii...

— Poate, poate... Materia asta curge și știi ce-ai vrea să faci cu ea, și nu știi ce-ai vrea să faci. Și totul e așa de înțeles și de neînțeles. Trebuie să te oprești și cauți clipa cînd forma e cea din sufletul tău. Și te străduiești, te lupți, pîndești clipa formei perfecte. E așa, ca o încîntare. Dacă nu știi să te oprești totul e zadarnic și-o iei de la început... E ca și cum ai plînge ca să-ți limpezești ochii.

— Acesta-i pragul. Pînă aici e frumosul, dincolo, drumul care duce la miraculos...

— Pragul și sfîrșitul... Mereu ne aflăm, noi, sticlarii, în fața unei limite. Sticla e pentru spațiile interioare. Ea e și pahar și vitraliu. Dincolo, afară, e zdrobită de spațiu. Și mereu trăiești cu această obsesie: pînă unde să îndrăznești? Obiectele noastre, ale sticlarilor, trăiesc și prin lumină, dar și prin umbră. De aceste condiții nu trebuie să uiți niciodată.

— Ce te chinuie mai mult, meștere?

— Culoarea mă chinuie. Dacă formele pun stăpînire pe privire, apoi culorile trebuie să o vrăjească. Acesta e tot secretul. Sticla își duce viața numai în lumea culorilor. Nimic nu e mai fragil, poate, decît o culoare. Focul îi dă viață, dar tot focul o poate distruge. Culoarea are o viață veșnică sau o durată care se stinge în cîteva clipe.

— Eu aș urî această nestatornicie...

— Nu putem urî ceea ce ne face fericiți... Țin minte, eram copil, și mama ne ținea, în loc de țarc, într-o ladă unde se păstrau de obicei cioburi. Tata a fost și el sticlar. Cioburile acelea erau mica mea lume. Prin ele am descoperit și capriciile soarelui, și farmecul artei focului, și primele sunete, și jocul. Poate totul a fost o întîmplare.

— Poate n-a fost decît destinul, meștere Niculae Crăciun...

Cornel BOZBICI

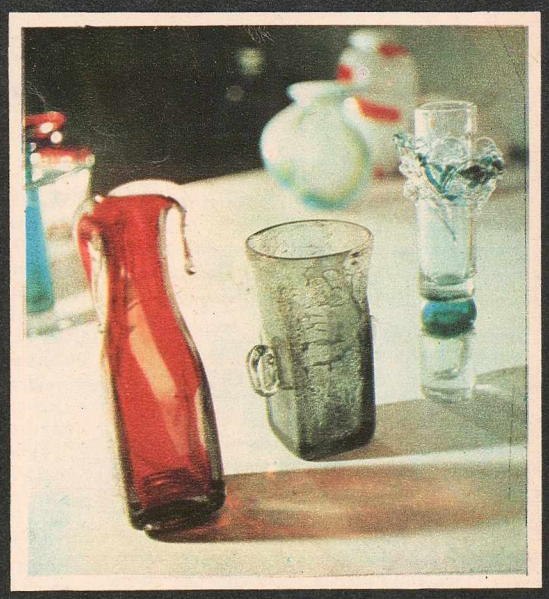

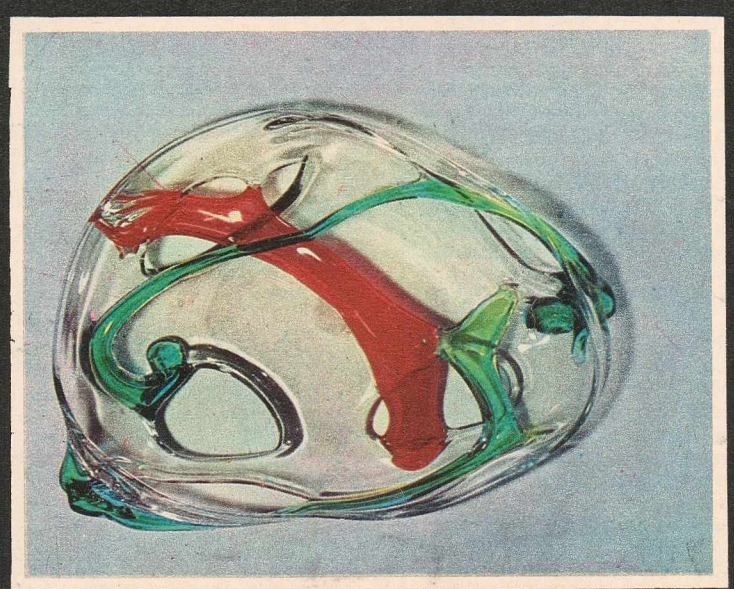

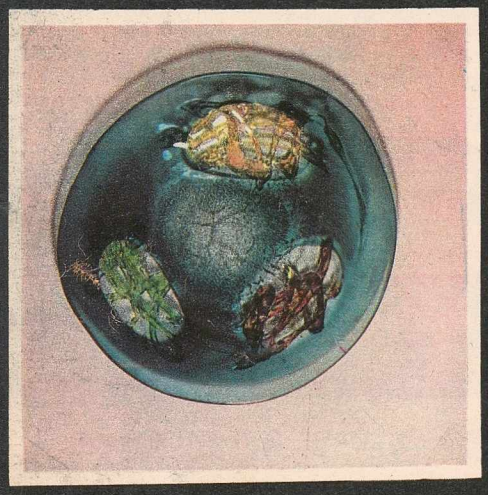

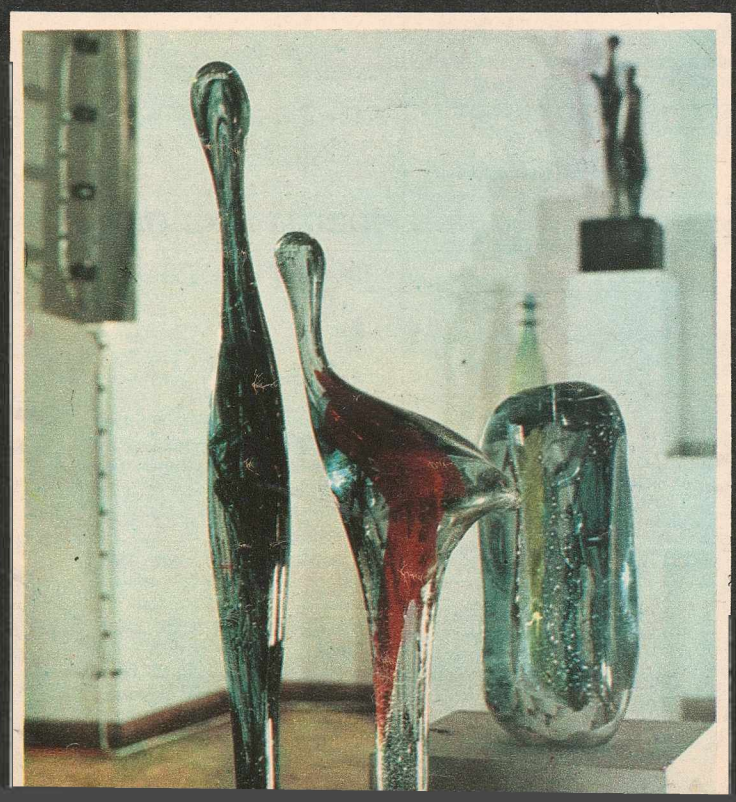

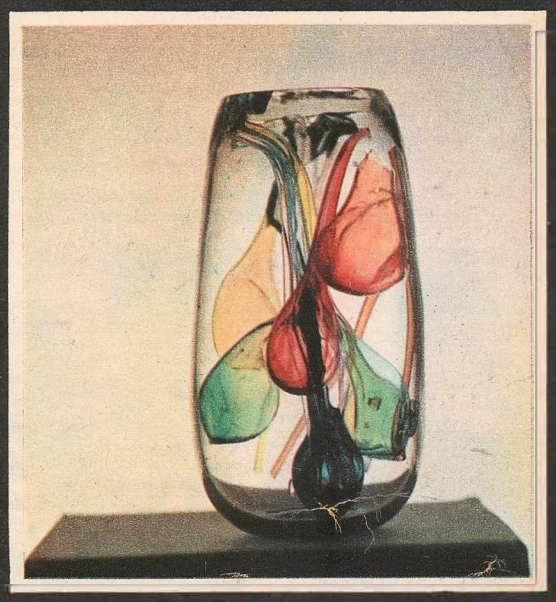

Fotografii de
Radu CONSTANTINESCU

lumea văzută de aproape

este acesta «fenomenul secolului»?

Nimic de spus. O eclipsă totală de soare, chiar numai de șapte minute și patru secunde, e un spectacol fascinant pentru muritorii de rînd, iar pentru astronomi, o adevărată mană cerească. Nu degeaba a și fost denumită «fenomenul secolului» și pentru studierea ei cîteva mii de savanți și cel puțin tot atîtea aparate de valoare au împînzit teritoriul coastei de vest a Africii, pentru a fi la fața locului. Cei mai norocoși s-au îmbarcat la bordul celebrului «Concorde-001», supersonicul costînd cît bugetul național al unei țări ca Ciadul, pentru ca de la altitudinea de 12 kilometri să fie cît mai aproape de eclipsă.

Sigur, știința e știință și dezlegarea tainelor universului merită cheltuială. Dar cît de ciudată e viața. În timp ce armata de savanți se dau în vînt după eclipsă, pentru a o fotografia din față și profil, se uită că același astru solar a declanșat, exact în țările învăluite în noapte timp de 7 minute și patru secunde, adică în Mauritania, Senegal, Mali, Volta Superioară, Niger, cea mai cumplită secetă a «secolului», timp de cinci ani. Sau mai precis 1 473 080 secunde de arșiță care a uscat buza pămîntului făcînd să se evapore apa rîurilor și lacurilor, să dispară iarba, să se sfîrșească de sete și de foame animalele, iar oamenii să sufere din pricina lipsei de alimente de bază.

Cît de dramatică este situația se vede și din raportul secretarului general al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), Addeke Boerma care, la sesiunea din luna iunie a.c., a făcut un patetic apel pentru ajutorarea populației sinistrate, solicitînd un fond suplimentar de 15 milioane de dolari și punerea la dispoziție a unor avioane pentru transportul alimentelor.

La prima vedere s-ar părea că suma e mare. În raport cu ce, însă? Cu veniturile țărilor subdezvoltate, desigur că este. Dar cînd se cheltuiesc anual 200 de miliarde pentru înarmare, cînd numai în Statele Unite firmele alocă 20 de miliarde pentru a face publicitate diferitelor paste de dinți și mașini de spălat rufe ș.a.,ce s-a cerut pentru a salva milioane de oameni e infim.

Problema decalajului uriaș care separă țările bogate de cele sărace nu e de azi, de ieri. Ea a căpătat însă aspecte dramatice în ultima vreme tocmai datorită acumulării uriașe de bunuri la un pol și a mizeriei la celălalt. Europa occidentală, Statele Unite, Canada, Japonia, propulsate de pe rampa de lansare a revoluției tehnico-științifice, cu imensele avuții strînse de marii industriași, s-au distanțat tot mai mult de zonele rămase în urmă din Africa, Asia, unde numărul oamenilor subalimentați, aproape înfometați, se menține între 300 și 500 de milioane. Sigur, și în respectivele zone s-au făcut și se fac eforturi imense pentru cultivarea pămîntului, pentru irigații, pentru producerea unor cereale de mare productivitate. Dar cînd pornești de la zero, oricît de mult ai investi, practic nici în decurs de decenii nu poți lichida rămînerea în urmă dacă nu ești sprijinit.

Recent, în editura «Du Seuil», în cadrul colecției «Histoire immédiate» a apărut cartea «Utopie sau moarte» semnată de René Dumont, o zguduitoare lucrare a mizeriei și dramei din țările subdezvoltate. Iată cîteva adnotări, fără nici un comentariu din partea subsemnatului:

a) În Franța, cîinii și pisicile consumă în total 2 milioane de tone de alimente, din care s-ar putea hrăni 12 milioane de copii din țările sărace.

b) În timp ce automobilele paralizează Roma și Parisul, în țările sărace țăranii nu au cu ce să-și cumpere un simplu plug.

c) Numai numărul de duminică al ziarului «New York Times» consumă tot atîta hîrtie cît este necesară pentru toate cărțile școlare din Camerun într-un an.

Socot că exemplele amintite sînt grăitoare. Aș vrea să mai reține atenția cititorului cu o altă problemă, nu mai puțin gravă. Este vorba de exploatarea irațională a resurselor naturale. Se știe cît de serioasă este bunăoară chestiunea energiei — petrol, gaz, etc., a metalelor. După un calcul aproximativ, la ora actuală rezervele mondiale de aluminiu cuprind doar o durată de 55 de ani, cele de zinc de 50 de ani. Or, așa cum arată un comentariu din revista «Jeune Afrique» din 16 iunie a.c., țările bogate consumă aproape integral fondul de materii prime, în timp ce țărilor sărace nu le rămîne aproape nimic. Autorul comentariului, Emile Simon, citează următoarele date: Statele Unite, care nu reprezintă decît 6 la sută din populația mapamondului, absorb 42 la sută din producția globală de aluminiu, 33 la sută din cea de cupru și metal, 28 la sută din cea de fier, 25 la sută din producția de plumb. O bună parte din aceste materii prime servesc la fabricarea celor mai aberante produse: armament, rachete pentru distrugere și moarte.

Dar să revin la ideea enunțată la începutul articolului. Consiliul FAO a anunțat la 15 iunie că pentru a veni în ajutorul țărilor africane, victime ale lungii perioade de secetă, a fost alocată, pentru început, de către organizație,o sumă de 300 mii dolari, urmînd ca statele membre ale FAO să suplimenteze ajutorul. Este un gest umanitar, care trebuie apreciat ca atare. Dar problema problemelor rămîne în continuare, atîta vreme cît țările subdezvoltate nu vor primi sprijinul celor bogate, atîta vreme cît inechitatea și injustiția socială se vor menține.

Eclipsa de soare a ținut pe coasta de vest a Africii 424 de secunde. Seceta și foamea dăinuie de 1 473 080 secunde. Judecați și dumneavoastră care din acestea merită denumirea de «fenomenul secolului».

Ion MĂRGINEANU

Marile orașe ale Europei occidentale, Statelor Unite, Japoniei se asfixiază sub avalanșa automobilelor, în timp ce milioane de țărani din Africa sau Asia nu-și pot cumpăra nici măcar un simplu plug.

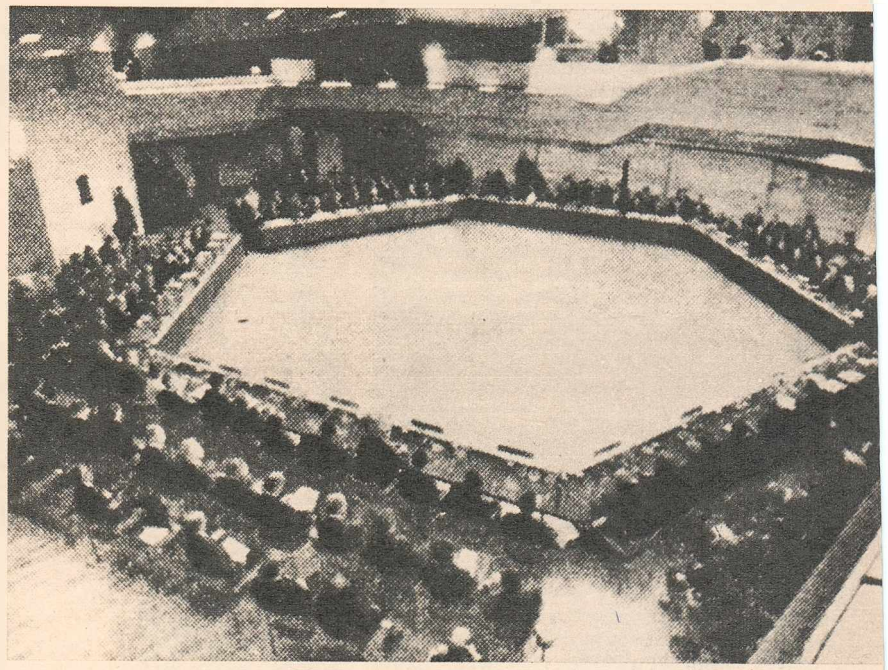

helsinki—eveniment istoric

Atenția opiniei publice este polarizată de lucrările Conferinței general-europene pentru securitate și cooperare, ale cărei lucrări au început în această săptămînă la Helsinki. Speranțele popoarelor din Europa și întreaga lume sînt îndreptate în aceste zile spre înaltul for al păcii. «Știm că dacă vom realiza pași importanți pe calea securității și păcii în Europa vom aduce prin aceasta o contribuție la pacea și colaborarea în întreaga lume — declara cu prilejul recentei sale vizite în R.F. Germania tovarășul Nicolae Ceaușescu. Trebuie să pornim de la faptul că nu există o altă alternativă decît — sau o Europă a păcii și colaborării, sau reîntoarcerea la stările vechi de lucruri, de încordare». În fotografie: imagine a sălii în care au avut loc lucrările pregătitoare ale conferinței.

berlinul se pregătește și așteaptă

Cu fiecare zi — căci pînă la solemnitatea deschiderii celui de-al X-lea Festival mondial al tineretului și studenților au mai rămas numai trei săptămîni — cu fiecare zi deci la Berlin, orașul gazdă, febra pregătirilor suie. E ceasul ultimelor retușuri, al ultimelor finisări ale hainelor sărbătorești cu care Berlinul își va întîmpina oaspeții veniți din întreaga lume. Fotografia noastră vă prezintă o imagine a Berlinului care se pregătește și așteaptă.

pentru saloane, pentru grădini

«Pe care o preferați?» Cabinele telefonice s-au pus în vînzare — ca urmare a unei măsuri de economie luate de ministerul britanic al poștelor și telecomunicațiilor. În loc să fie așezate prin bieți, sînt puse pe piață unde, contra sumei de 60 de lire. stau la dispoziția tuturor celor care doresc să le ia cu ei acasă, ca să și le instaleze, după cum cred de cuviință, în saloane, pe culoare, în grădini și așa mai departe.

valori românești în univers

henri coandă, un deschizător de drumuri

Geniul lui Henri Coandă s-a manifestat de timpuriu. Nu avea nici 14 ani împliniți cînd, în 1900, a născocit o secerătoare-treieratoare pusă în mișcare de aripile unor mori de vînt. La 19 ani construia, în atelierul Arsenalului armatei de pe Dealul Spirii, macheta unui avion propulsat de o rachetă, dovadă că tehnica în care avea să se manifeste atît de strălucit îl preocupa de pe atunci. Am mai putea aminti dintre invențiile de primă tinerețe ale celui ce era sortit să devină un savant de renume mondial, dispozitivul de lansare a torpilelor aeriene, primul tun fără recul destinat a fi folosit pe avion, un cuptor solar pentru produs apă dulce din apă de mare ș.a.

Una dintre realizările sale cele mai mari, care avea să aducă onoare savantului și țării românești, a fost primul avion cu reacție din lume — «Coandă 1910» — a cărui machetă se găsește azi la loc de cinste la «Muzeul aerului» de la Paris, ca și la Muzeul «Henri Coandă» din București. Coandă a prezentat această creație a sa la cel de-al doilea salon aeronautic de la Paris, unde un afiș desenat de mîna lui Iansa, pentru prima dată în lume, denumirea de «turbopropulsor». Acel avion fără elice era înaintemergătorul avioanelor turboreactoare ale zilelor noastre. Încercarea de zbor pe care a făcut-o Coandă atunci, la Paris, la cel de-al doilea salon aeronautic, prevestea aviația cu reacție de mai tîrziu. Zborul lui Henri Coandă a fost cel dintîi realizat în lume cu un aparat cu reacție. Avionul revoluționar conceput de savantul român în 1910 nu avea să fie realizat pe scară industrială decît 30 de ani mai tîrziu. Contemporanii, specialiști sau simpli îndrăgostiți de aviație, au recunoscut însă meritele lui Coandă, l-au elogiat și l-au situat pe locul ce i se cuvenea în galeria valorilor de mare strălucire ce se manifestau în domeniul aviației. În prezent, prioritatea lui Henri Coandă în ce privește inventarea avionului cu reacție este pretutindeni recunoscută. Iată, de pildă, ce se afirma în revista «Interavia» din iunie 1953: „Englezul Whittle, germanul Heinkel vor putea protesta, revendicînd paternitatea primului motor cu reacție; în legătură cu aceasta noi considerăm însă necesar a reaminti adevărul istoric al lui «Coandă — 1910»."

În etapa de maturizare, ca inginer constructor, Coandă proiectează și realizează în Anglia un număr mare de avioane originale — monoplane, biplane, biplane cu două locuri, hidroavioane, aduce numeroase noutăți și perfecționări tehnice.

Invenția cunoscută azi în întreaga literatură mondială de specialitate sub denumirea de «efectul Coandă» a fost greu înțeleasă la început. Abia mai tîrziu au început studiile aplicative și aprecierile ce s-au făcut auzite din partea unui număr mare de personalități ale vieții științifice mondiale.

Odată cu revenirea definitivă în țară și intensificarea preocupărilor pentru aplicarea «efectului Coandă» în cele mai diverse domenii ale vieții noastre economice a început o nouă etapă în viața și activitatea savantului. Întors în România, Henri Coandă a simțit inima vie a poporului său bătînd în ritmul unor înalte aspirații și s-a angajat, împreună cu oamenii de știință, cu ingineri, cu muncitori, «cu toți cei care au idei și vor să le valorifice spre folosul țării românești» — cum îi plăcea să spună — să contribuie, sub îndrumarea plină de grijă a conducerii de partid și de stat, la ridicarea științei românești la nivelul cerut de drumul continuu ascendent al țării noastre.

În această succintă evocare nu m-am putut opri decît la cîteva puncte culminante din creația prolifică a savantului ale cărui realizări își au izvorul în geniul poporului român din care se trage, pe care l-a onorat cu fapte mari, înscrise cu litere de aur în istoria științei și tehnicii universale, popor pe care nu l-a uitat niciodată și căruia, pînă în amurgul unei vieți active și foarte bogate în acte de creație, i-a închinat cu respect realizările, experiența și inteligența sa prodigioasă.

General maior Ștefan ISPAS

mapamond '73

poluarea turistică

La Florența, în Piazza della Signoria, am pătruns tîlcul unor vorbe auzite din gura unui conservator de muzee parizian, pe care cîndva l-am judecat greșit. Eram indignat, îmi venea să-l iau la palme, afirmațiile lui mi se păreau a fi o sfidare ciocoiască la adresa celor mulți și a accesului lor la marile valori ale artei. Nu-mi mai amintesc dacă în jocul polemic nu l-am ținuit pe acel «elitist» la stîlpul infamiei, înălțat cu patimă febrilă din cîțiva cuadrați tipografici. Afirma un lucru care mi se părea blasfemie: marile opere de artă să fie puse la adăpost de asaltul turistic. Valorile muzeale să fie ocrotite în săli cu acces limitat, iar imensului flux turistic să i se ofere copii de înaltă fidelitate. Comorile artistice ale omenirii să fie puse la adăpost de «poluarea turistică».

Florența m-a convins că omul avea dreptate. Dacă nu întru totul, cel puțin în parte, trebuia să recunosc că omul acela, care își consacrase întreaga viață dificilei opere de conservator al celei mai prețioase moșteniri, lăsa să se întrevadă printre argumentele lui, pe cît de pasionale pe atît de științific elaborate, rațiuni demne de luat în considerare. Ceva din demnitatea marilor și irepetabilelor opere ale Florenței — oraș unic în lume — părea că apune pentru totdeauna. Cohorte de hippies, tarabagii cu «artizanat» de serie, birjari cu trăsuri arhaice, autobuze strînse în turme nichelate și ferchezuite, vînzători ambulanți de pliante fotografice și diapozitive, agenți de circulație, mătură-tori de stradă, statuete de ghips, vată de zahăr, fotografi la minut, baloane, pictori de trotuar, ghizi cu megafoane, ocheane-automat, porumbei găinățători, muzicanți cu cheta, răcoritoare, coji de banane, pahare de plastic, plasatori de reclame ale localurilor de noapte, contrabandiști, proxeneți, înghețată pe băț, mături de nuiele hîrjîind pavajul, gunoieri, toată pletoria strîngătorilor de fîrîmituri de la grasa masă a industriei turistice; și turiști, sute și mii de turiști, lingînd înghețată, tocmindu-se cu vînzătorii de pliante, lăsîndu-se trași de mînecă de către ghizii localurilor deocheate, asaltînd operele de artă expuse în piețe, mîngîind cu palmele transpirate rotunjimile nudurilor de bronz sau de marmură, plecînd încărcați cu fleacuri de masă plastică după ce au aruncat o privire piezișă lui Perseu și alta mai scotocitoare muzei cu capul tăiat, defilînd pe sub sabia încremenită a zeului binecuvîntat din belșug cu găinațul porumbeilor.

Hotărît lucru, ceva trebuie făcut. Cel mai util ar fi educația accesului la operele de artă, eradicarea prostului-gust, stăvilirea invaziei de «artizanat» în masă plastică, deprinderea respectului față de frumos, dar o astfel de operațiune ar cere timp mult, noi generații, și pînă atunci ceea ce a rezistat secole și chiar milenii ar putea fi ireversibil pierdut sub efectele poluării turistice.

Mă gîndesc și la unele din comorile artelor românești aflate în pericol. Dacă pe frescele mănăstirilor din nordul Moldovei se adaugă în fiecare an doar cîteva zeci de nume scrijelite cu vîrful briceagului de către cei ce prin gestul acesta aspiră la un strop de «nemurire», într-o sută de ani nu vom mai avea fresce, ci «grafitti» de cotloane și ganguri dosnice.

Pentru alte forme de poluare se pot descoperi instalații de purificare; contra poluării turistice, contra valului de urît, nu există decît o singură alternativă: ori ocrotirea draconică propusă de pateticul conservator francez, ori apariția unui nou turist. Pînă la a doua soluție, s-ar putea începe cu prima.

Ioan GRIGORESCU

«sea link»— salvarea a venit, pentru unii, prea tîrziu

Cînd după mai bine de 30 de ore de la accident minisubmarinul de cercetări american «Sea Link» a putut fi adus la suprafață, pentru doi dintre membrii echipajului, Clayton Link, fiul constructorului submersibilului, și Albert Stover, veteran al marinei americane, era prea tîrziu. Muriseră din cauza lipsei de oxigen. Ceilalți doi au putut fi salvați (în fotografie, momentul transbordării pe nava «A.B. Wood»). «Sea Link» a coborît, după cum se știe, în largul coastelor Floridei pentru cercetări privind resursele piscicole și a eșuat în epava unui distrugător cufundat anul trecut.

europa despre conferința vitalelor interese europene

BUCUREȘTI «Comitetul executiv al C.C. al P.C.R. salută începerea Conferinței general-europene — cu participarea reprezentanților tuturor statelor, în condiții care permit abordarea unui cerc larg de probleme, pe baza deplinei egalități în drepturi și suveranității tuturor națiunilor — ca pe un eveniment de importanță istorică în viața politică a continentului nostru» *(din «Hotărîrea Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. cu privire la activitatea internațională a partidului și statului»).*

VIENA «Întîlnirea în capitala Finlandei a miniștrilor de externe ai țărilor europene constituie o confirmare a interesului politic față de Conferința pentru securitate și cooperare în Europa» *(Rudolf Kirschläger, ministrul afacerilor externe al Austriei).*

MOSCOVA «La forumul general-european urmează să fie consemnate mutațiile pozitive survenite în relațiile dintre țările europene, să se elaboreze un sistem efectiv de securitate, să se creeze o situație cu adevărat calmă pe continent *(ziarul «Izvestia»).*

BERLIN «Conducerea de partid și de stat a Republicii Democrate Germane vede în Conferința general-europeană pentru securitate și cooperare un mare succes al eforturilor comune ale statelor socialiste, ale popoarelor europene, ale tuturor guvernelor interesate de pace și securitate» *(Otto Winzer, ministrul afacerilor externe al R.D.G.).*

BONN «Un mare eveniment» consideră *cancelarul Willy Brandt* deschiderea Conferinței general-europene pentru securitate și cooperare.

VARȘOVIA «Toate drumurile duc la Helsinki», «Forumul întregii Europe», «Helsinki — o mare șansă pentru Europa» (titluri din presa poloneză).

LONDRA «Miniștrii de externe reprezentînd 33 de guverne europene și S.U.A. și Canada se întîlnesc la Helsinki cu scopul precis de a face din Europa și lumea întreagă un loc mai sigur *(revista «Economist»).*

PRAGA «Tendința generală de îmbunătățire a climatului politic în lume a contribuit la încheierea cu succes a consultărilor multilaterale de la Helsinki» *(ziarul «Prace»).*

ROMA «Guvernul italian apreciază că scopul conferinței este de a identifica obiectivele către care trebuie să se tindă pentru realizarea cooperării în Europa». *(Giuseppe Medici, ministrul afacerilor externe al Italiei).*

BELGRAD. «Pentru prima dată în perioada postbelică, Europa se va întruni ca un întreg și pentru prima dată va încerca pe calea consensului să-și asume rolul de constructor al păcii proprii și al păcii generale» *(ziarul «Politika»).*

... și partenerii de peste ocean

WASHINGTON «Una din reuniunile internaționale cele mai importante după cel de-al doilea război mondial... în măsură să reducă tensiunea în Europa și în lume... cu respectarea suveranității și independenței fiecărui stat» *(William Rogers, secretarul de stat al S.U.A.).*

OTTAWA «Întîlnirea va contribui la înlăturarea tuturor barierelor dintre statele continentului... Spiritul de destindere își va găsi o mai bună exprimare printr-o reducere a forțelor militare și armamentelor în Europa» *(Mitchell Sharp, ministrul de externe al Canadei).*

cronica de trei secunde

POVESTE

Într-o frumoasă noapte de primăvară a lui paşpatru, în plin război, el o ucise.
El avea 50 de ani, ea doar 32. Lui i se părea că ea îl înşală.
El bănuia că ea va fugi de acasă cu un altul. Aceste gînduri îi erau insuportabile. Avea deja 50 de ani. Descreştea.
A ucis-o într-o noapte de primăvară a lui paşpa', cu ciocanul.
A ascuns cadavrul în grădină, sub un strat de salate...
La doi metri adîncime în pămînt. Într-o noapte de mai.
A anunţat poliţia din Nantes că nevasta i-a dispărut de acasă. Cu un ofiţer german.
Poliţia a căutat-o, cît se putea căuta în paşpa' o femeie fugită cu un ofiţer german.
Unde să găseşti o femeie fugită de acasă cu un ofiţer în retragere?
N-au găsit-o. Era prea mare războiul.
Existau drame mult mai importante. Ale omenirii.
A venit pacea. El s-a recăsătorit. Cu o văduvă de război.
El a rămas pe locul său, în casa sa, cu grădină, lîngă Nantes.
În cartierul Rézé, la poarta sudică a oraşului.
Au trecut anii. Au dat cu bomba atomică.
Au descoperit Penicilina. Noi tipuri de frigidere. Noi îngrăşăminte chimice. Tratamentul cu vitamine. Nevrosteninul. Noi idei filozofice.
Au mers pe Lună. Au înflorit miliarde de flori.
Au căzut miliarde de tone de zăpadă.
Miliarde de metri cubi de ploaie. S-a făcut grîu.
Porumb. Rapiţă. Lucernă. Trifoi. Trinitrotoluen.
S-au scris milioane de poveşti. Miliarde de poezii.
Au trecut 30 de ani, fără unul.
El a ajuns la 80 de ani. A îmbătrînit mult. Nu mai avea mult.
Într-o noapte de mai a lui '73 a telefonat la poliţie.
Poliţia a venit la el. I-a condus în grădină.
Era primăvară. I-a pus să sape şi au descoperit-o, la doi metri sub pămînt.
Nici un ziar din lume nu i-a dat numele.
Un oarecare corespondent local a trimis ştirea la Paris.
Femeia se numea Marguerite. Era singura precizare, pentru ca vestea să aibă un chip.

Radu COSAŞU

oameni despre care se vorbeşte

ERNESTO GEISEL (n. 1909), preşedinte al Companiei petroliere braziliene de stat, «Petrobras», a fost desemnat ca succesor al actualului preşedinte al Braziliei, Emilio Garrastazu Medici. Un organism oficial, format din 502 membri ai partidului de guvernămînt (Arena), va sancţiona oficial, la 15 ianuarie 1974, alegerea generalului Geisel, care îşi va prelua mandatul două luni mai tîrziu.

NADEJDA PAVLOVA (n. 1955), cîştigătoarea premiului I al celei de-a doua ediţii a Concursului internaţional de balet de la Moscova. Nadejda Pavlova este încă elevă a unei şcoli de coregrafie. Succesul — surprinzător pe atunci — repurtat de tînăra balerină la Concursul de balet al U.R.S.S. din 1971, a fost pe deplin confirmat de rezultatul obţinut la recenta competiţie internaţională.

PAPA PAUL AL VI-LEA (n. 1897), a declarat, referindu-se la Conferinţa general-europeană pentru securitate şi cooperare de la Helsinki, că «este o iniţiativă care interesează nu numai Europa, ci intreaga familie a naţiunilor». Participarea Vaticanului la reuniunea de la Helsinki — a subliniat suveranul pontif — semnifică o încurajare faţă de o iniţiativă arzătoare.

ABRAHAM BEAME (n. 1906), controlor al finanţelor New York-ului, este cîştigătorul alegerilor primare din cadrul Partidului democrat pentru postul de primar al marelui oraş american. John Lindsay, actualul titular al postului, nu s-a mai prezentat la recentele alegeri. Abraham Beame l-a avut drept principal concurent pe portoricanul Herman Badillo. Din partea Partidului republican a fost ales pentru a candida la postul de primar senatorul John Marchi.

EDGAR WOOG (n. 1898), pionier al mişcării muncitoreşti elveţiene, unul dintre fondatorii Partidului Muncii din Elveţia, a încetat din viaţă la Zürich. Edgar Woog a deţinut în perioada 1949–1968 funcţia de secretar general al partidului. El a devenit în 1919 membru al Partidului socialist al Elveţiei, a cărui aripă stîngă a fost puternic influenţată de Lenin în timpul şederii sale în această ţară.

JACQUES MONOD (n. 1910), savantul francez laureat al Premiului Nobel, director al Institutului Pasteur, a anunţat că în urma apelului pentru stringerea de fonduri destinate cercetării medicale nu s-au realizat decît 15 milioane de franci — jumătate din cît sperau organizatorii campaniei. Va trebui găsit un alt mijloc pentru lichidarea deficitului actual al cercetării medicale — a declarat savantul. Apelul la caritatea publică nu e cel mai potrivit.

1

de la sydney la paris– împotriva experienţelor nucleare

2

Agenţiile de presă informează zilnic asupra puternicului val de proteste stîrnit în lume de intenţia autorităţilor franceze de a continua experienţele nucleare în zona Pacificului de sud. Protestează guverne, organisme internaţionale, organizaţii şi asociaţii, mase mari de simpli cetăţeni. În capitala Franţei s-au adunat delegaţii venite din întreaga ţară pentru a cere sistarea experienţelor (foto 1). Ca şi alţi cetăţeni, sosiţi din diverse alte colţuri ale lumii, două tinere australiene (foto 2) au făcut lungul drum Sydney—Paris, luîndu-şi cu ele şi copiii, a căror viaţă ar fi pusă în pericol de noi detonări nucleare în Pacific.

de la lume adunate

DATORIE DE ONOARE. Înainte de a-şi prelua funcţia de ministru al tineretului, familiei şi sănătăţii în guvernul vest-german, doamna Katharina Focke a promis solemn că — avînd în vedere caracterul ministerului pe care-l va conduce — se va lăsa de fumat. Abia cînd a izbutit să realizeze ce şi-a propus, după o vacanţă pe care şi-a luat-o special pentru a fi mai sigură de un succes rapid, doamna Focke s-a considerat demnă de noua ei funcţie.

ZIARIST – NAVIGATOR SOLITAR, Krzysztof Baranowski, redactor al ziarului polonez «Trybuna Ludu», a terminat o călătorie solitară în jurul lumii, pe un iaht construit la şantierele navale din Szczecin. Timp de 11 luni, ziaristul polonez a traversat trei oceane, parcurgînd 40 000 mile, şi a trecut prin numeroase momente critice. La reîntoarcerea din lunga şi temerara sa călătorie, Krzysztof Baranowski a fost salutat şi condus de o gardă de onoare a marinei militare poloneze.

CUM ŞI-A ÎMPUŞCAT TELEVIZORUL. Americanul Gerald Bishop s-a enervat atît de tare cînd, într-o emisiune televizată, si-a văzut înfrîntă echipa favorită de base-ball, încît şi-a descărcat de 17 ori arma în televizor. Gloanţele au atins şi zidul clădirii vecine. «Nu vă vine niciodată să vă ucideţi televizorul?» — l-a întrebat Bishop pe poliţistul venit la faţa locului.

DE CE SURÎDE GIOCONDA? Specialistul britanic Kenneth Kecle a formulat noi ipoteze asupra modelului Giocondei lui Leonardo da Vinci. Potrivit teoriilor sale este vorba de o femeie însărcinată, lucru ce reiese în evidenţă din surîs, din poziţia corpului, din cutele îmbrăcămintei şi, mai ales, din mîinile Monei Lisa, uşor umflate, specifice unei femei gravide. Aceasta este — după părerea domniei-sale — şi cauza controversatului «surîs» al Giocondei.

EXISTĂ ŞI AŞA CEVA! Muzeul din Norwich (Marea Britanie), specializat în colecţii de lenjerie feminină din toate timpurile, se ocupă în prezent de colecţionarea celor mai moderne «piese muzeistice». «Peste 100 de ani — a arătat directorul muzeului — furourile, ciorapii şi bikini-urile de azi vor avea o valoare inestimabilă. Iată pentru ce am prevăzut organizarea în timp util a colecţiei anilor '70».

ROSSINI ŞI TELL. Ole Jensen, anticar din Copenhaga, a publicat în diferite ziare anunţul că vinde cinci scrisori originale ale lui Rossini către Wilhelm Tell şi două scrisori de răspuns ale acestuia către «părintele său artistic». Ceea ce a urmat pare de necrezut: 118 naivi s-au declarat dornici să achiziţioneze la orice preţ corespondenţa dintre marele compozitor pesarez şi legendarul arcaş elveţian.

SERIAL FLACĂRA

DIN DOSARELE MARILOR PROCESE POLITICE

ANTONIO PEREZ ȘI FILIP AL II-LEA (II)

UN ASASINAT LA CURTEA LUI FILIP AL II-LEA

În capitolul precedent am descris ascensiunea rapidă a tînărului Antonio Perez la curtea regelui Spaniei, Filip al II-lea. Devenit confident al temutului monarh, el se îndrăgostește de prințesa de Eboli, Ana de Mendoza.

Sosește la Madrid Juan Escovedo, trimisul lui don Juan de Austria, guvernatorul general al Țărilor de Jos și frate vitreg al regelui Filip al II-lea. Opoziția lui Escovedo împotriva idilei dintre Antonio Perez și Ana de Mendoza, ca și atașamentul monarhului față de prințesă, provoacă o crimă și transformă pe nesimțite o banală poveste de dragoste într-o afacere politică.

*

Cunoscînd sentimentele lui Filip al II-lea față de Ana de Mendoza, Antonio Perez și-a dat seama că regele putea fi influențat de intrigile lui Escovedo și s-a hotărît să-l suprime pe acesta din urmă deși îi era prieten. Astfel, aflînd de bănuielile lui Filip împotriva lui Escovedo, Perez a insinuat în fața regelui că don Juan întreținea, prin intermediul trimisului său, legături secrete cu contele de Guise, conducătorul Ligii catolice din Franța, care se opunea Casei regale franceze protestante. Or, Filip era el însuși angajat în tratative secrete cu Liga catolică din Franța și se temea că Juan de Austria, intervenind și el, îi va strica socotelile.

Pe de altă parte însă regele nu voia să-l aresteze pe Escovedo, fiindcă în acest fel l-ar fi avertizat prea devreme pe fratele său vitreg.

«PROCEDURA ȘI FORMELE, CARE SÎNT REGULE PENTRU TOȚI, NU ÎNSEAMNĂ NIMIC PENTRU PRINȚ»

În această situație complicată, Filip a hotărît să-l consulte pe confesorul său, Diego de Chaves, asupra celor ce avea de făcut. Călugărul Diego de Chaves i-a dat următorul răspuns:

«Prințul laic, care are drept de viață și de moarte asupra supușilor și vasalilor săi, în același fel în care le poate lua viața pentru o cauză justă printr-o judecată regulată, le-o poate lua și fără proces, fiindcă procedura și formele, care sînt regule pentru toți, nu înseamnă nimic pentru prinț, care se poate lipsi de ele, conformîndu-se legilor sale proprii».

Dintr-o nouă conferință cu Perez și consilierul regelui, marchizul de Los Veles, a rezultat că «există temerea... unei lovituri care să tulbure pacea publică și odihna Maiestății Sale, ca și a pierderii însuși prințului don Juan, dacă secretarul Escovedo va fi lăsat în continuare lîngă el».

Regele a aprobat în consecință planul propus de Perez pentru înlăturarea lui Escovedo.

POVESTIREA PAJULUI

Despre acest plan, Enriquez, unul dintre pajii lui Perez, relata mai tîrziu următoarele:

«Aflîndu-mă odată fără nici o treabă în apartamentul lui Diego Martinez, majordomul lui Antonio Perez Diego, m-a întrebat dacă nu cunosc o persoană de prin părțile locului meu de origine care ar fi dispusă să aplice o lovitură de cuțit cuiva. El a adăugat că se va plăti bine și chiar dacă omul lovit va muri n-are nici o importanță. Eu am răspuns că voi vorbi despre asta unui conducător de catîri cunoscut, ceea ce am și făcut, și conducătorul de catîri s-a angajat la această treabă. Mai tîrziu, Diego Martinez mi-a dat de înțeles, puțin încurcat, că omul care trebuia ucis era o persoană importantă și că Antonio Perez va fi foarte mulțumit dacă treaba va reuși. După ce am aflat aceasta, am declarat că nu era o treabă de încredințat unui conducător de catîri, ci unor persoane de condiție mai bună. Diego Martinez m-a aprobat. El a adăugat că persoana care trebuia ucisă venea adesea în casa unde făceam serviciu și dacă s-ar putea pune ceva în mîncarea sau băutura sa, ar trebui să se facă, fiindcă ăsta era mijlocul cel mai sigur și cel mai secret. S-a luat hotărîrea de a merge pe această cale și de a grăbi desfășurarea lucrurilor. Tocmai atunci am avut ocazia de a merge la Murcia. Înainte de a pleca i-am vorbit lui Martinez care îmi spusese că aș putea găsi la Murcia anumite ierburi foarte potrivite pentru ceea ce vroiam noi să facem și mi-a dat o listă a acelora pe care trebuia să le procure. Le-am și căutat și le-am trimis lui Martinez, care a găsit un farmacist, pe care l-a adus din Aragon. În casa mea farmacistul, asistat de Martinez, a distilat sucul acestor ierburi. Pentru încercare i s-a dat unui cocoș să înghită din suc, dar fără efect, și totodată lumea și-a dat seama că preparatul nu valora nimic. Farmacistul a fost, în consecință, trimis acasă, după ce i s-a plătit pentru truda sa.

După cîteva zile Martinez îmi spuse că era în posesia unei anumite ape-bună la gust — adăugînd că secretarul Antonio Perez nu vroia să se încreadă în nimeni, decît numai în mine singur. Apa trebuia oferită cu prilejul unui prînz, pe care stăpînul nostru urma să-l dea la țară. Nu aveam decît să torn din ea secretarului Escovedo, care se va afla printre oaspeți.

Eu am răspuns că de nu voi primi ordin de la stăpînul meu, nu mă voi lăsa utilizat pentru a omorî pe cineva».

*

Palatul Escurial, construit de Filip al II-lea la poalele Sierrei Guadarama. Aci s-au urzit nenumărate intrigi politice, aventuri militare și — uneori — crime.

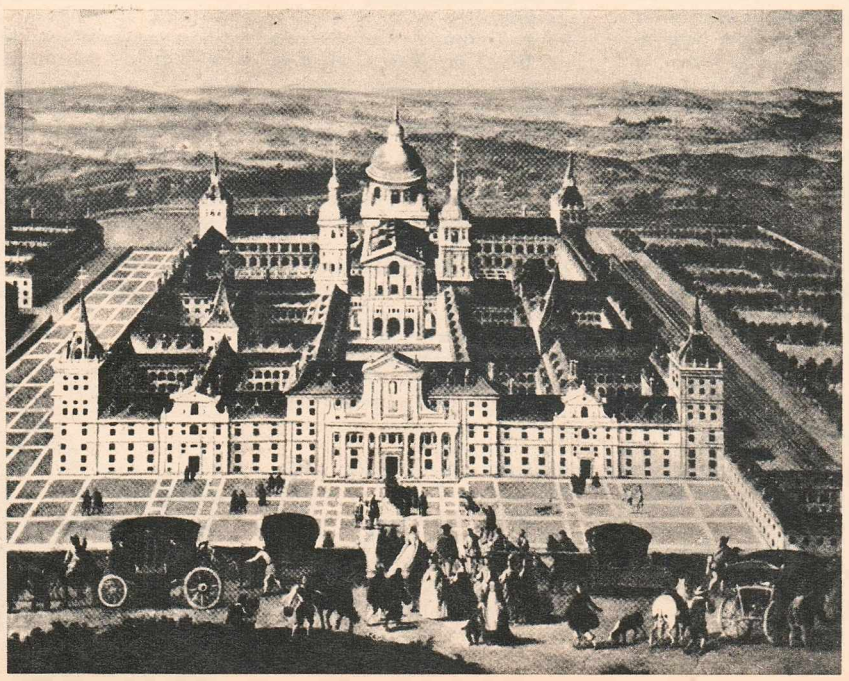

O MASĂ LA ȚARĂ, O MASĂ LA MADRID

«Atunci, într-o seară — continuă relatarea lui Enriquez — m-a chemat secretarul Antonio Perez, în camera sa, și mi-a spus cît de important era pentru dînsul ca secretarul Escovedo să moară și ca eu să nu mă sustrag de a-i da băutura în cauză. El a adăugat cuvinte frumoase, mi-a oferit protecția sa și mi-a spus să mă sfătuiesc cu Diego Martinez pentru amănunte. Eram foarte mulțumit de această convorbire și m-am înțeles cu Martinez asupra măsurilor de luat. La cîteva zile după aceea secretarul Escovedo a fost invitat la masă de secretarul Antonio Perez în casa sa de la țară, iar ordinea de desfășurare a acestei mese a fost după cum urmează:

Într-o sală lîngă intrare erau pregătite două bufete, unul pentru serviciul de argint, celălalt pentru cupe. Acolo trebuia dusă băutura pentru oaspeții care se aflau la masă. Prin această sală, pe partea stîngă, se intra în camera unde era așezată masa. Eu trebuia să am grijă ca să duc băuturi secretarului Escovedo ori de cîte ori el va cere. Astfel am avut prilejul să-l servesc de două ori, după ce am vărsat în vin puțină apă otrăvită, cît ar încăpea într-o coajă de nucă.

După ce masa s-a terminat, Escovedo s-a retras, iar ceilalți oaspeți au rămas să joace cărți. În timpul jocului, secretarul Antonio Perez a ieșit din salon, s-a dus cu majordomul și cu mine într-o cameră care dădea spre curte, unde am arătat ce cantitate de apă am dat să bea numitului secretar Escovedo.

După aceea, secretarul Antonio Perez s-a așezat din nou la joc. Am aflat apoi că secretarul Escovedo, după ce s-a întors la el acasă, s-a culcat în pat și a adormit liniștit, otrava neavînd nici un efect.

Această primă tentativă nereușind, peste cîteva zile secretarul Antonio Perez a oferit o altă masă în casa sa de la Madrid, în piața Cordon. La acest prînz au luat parte secretarul Escovedo și dona Juana Coëllo, soția lui Antonio Perez. Fiecare comesean a primit o strachină de cremă, iar pe cea a lui Escovedo a fost presărată un fel de pudră ca făina. I-am dat să bea și vin amestecat cu apa de la prima masă. În această zi apa a avut mai mult efect, în așa fel încît a doua zi secretarul Escovedo era foarte suferind, fără a înțelege cauza. În timp ce, bolnav fiind, se odihnea într-un fotoliu, am căutat, printr-un prieten al meu, ajutor de bucătar, ca să mă împrietenesc cu bucătarul secretarului Escovedo, care îi pregătea supele. Acest ajutor de bucătar, profitînd de un moment cînd nu era văzut, a aruncat în cratiță o pungă plină cu o anumită pudră, pe care i-o dăduse Diego Martinez.

Secretarul Escovedo a consumat din supă, dar a respins-o numaidecît și farmacistul care a fost chemat a găsit că ea conținea otravă. Ca urmare, a fost înșfăcată o servitoare a lui Escovedo, aceea care avea sarcina să curețe cratița; bănuielile au căzut asupra ei și erau suficiente pentru ca ea să fie supusă la tortură și să fie spînzurată într-o piață din Madrid, fără ca să fie vinovată».

«OMUL VERDE-NEGRU»

Perez, raportînd regelui despre această din urmă tentativă, scria:

«Verdinegro (omul verde-negru, evident Escovedo) continuă să se simtă din ce în ce mai slăbit. El a încercat s-o determine pe servitoare să recunoască că i s-a cerut să-l otrăvească și mie mi-a spus că începe să simtă teamă. Vorbește cu cea mai mare frivolitate despre persoana și acțiunile Maiestății Voastre. Previn pe Maiestatea Voastră despre aceasta pentru ca să știe că asemenea oameni nu sînt buni pentru altceva decît să răstoarne lumea».

Regele îi răspunse:

«Fără îndoială că ar fi bine de grăbit lucrurile în ce privește moartea lui Verdinegro, înainte ca el să facă ceva de frică și ca apoi să nu fie prea tîrziu. Nu trebuie să fii nici nepăsător, nici neglijent în asemenea circumstanțe. Acționați și grăbiți-vă».

Această scrisoare era evident o indicație clară pentru înlăturarea grabnică a lui Escovedo.

George BIANU

(Va urma)

BULETIN DE ȘTIRI

GARA DE NORD. Pentru cei care vin sau pleacă din București, o surpriză plăcută: au reapărut băncile pe peroanele Gării de Nord. Sperăm că e vorba de un răspuns primit la semnalul de alarmă tras, nu din tren, ci în paginile revistei noastre. (Alexandru Niculae)

ÎN UNIFORMĂ E UN OM. Duminică, 1 iulie a.c., pe la orele 15,30, un temerar pui de rîndunică a sărit din cuibul său (streașina Muzeului orașului București) exact în intersecția superaglomerată. Un tovarăș milițian l-a ocrotit preț de trei minute de traficul intens. Într-un gol de circulație, a strămutat puiul în curtea muzeului, pe iarbă. Momentul a fost atît de sublim, încît nu mi-a mai părut rău de cei 40 lei amendă. (A. Mihailopol)

PETROLUL — FULGERUL: 1—0. Un fenomen natural destul de puțin obișnuit: în dimineața zilei de 25 iunie, pe o furtună puternică, fulgerele s-au războit cu 22 sonde de la Schela Videle, județul Teleorman. Pînă la urmă însă, scorul a fost totuși 1—0 pentru sondori, care au reușit în timp record să remedieze avariile. (L. Nițescu)

SE SIMTE NEVOIA UNEI DILIGENȚE? Din afișul cinematografic al orașelor județului Vaslui (Bîrlad: «Cowboy» și «Vagabondul»; Negrești: «Toamna Cheyenilor»; Vaslui: «Seceră vîntul sălbatic»...); nu s-ar spune că Direcția difuzării și rețelei cinematografice ignorează educația westernistă și lăcrimos-vagabondistă a blajinilor moldoveni. (Sanda Faur)

NU E ȘLAGĂR. «Ți-am aruncat o pietricică în geam...» Cam așa ar putea începe un șlagăr. (Am văzut altele și mai și) Dar de data aceasta, nu e vorba de muzică ușoară. Deunăzi Szabo Zsigmond din Sovata, județul Mureș, s-a dus la V. Todoran, pe care-l dușmănea. A început să arunce cu pietre în ferestrele concetățeanului său. De aici o bătaie în toată regula. Szabo a fost lovit mortal și a decedat. V-am spus că nu e vorba de muzică ușoară. (L. Nițescu)

«MILIȚIA VĂ INFORMEAZĂ». În centrul Ploieștiului se află două panouri cu acest titlu. Din ultimele știri am desprins: «Panait Emil. În ziua de 31 mai 1973, intrînd în magazinul de încălțăminte cu autoservire unitatea nr. 88, a furat una pereche pantofi bărbătești în valoare de 225 lei, cu care s-a încălțat, iar pe ai săi lăsîndu-i abandonați sub raft. A fost prins în flagrant, pedeapsa ce urmează să o primească este de la 1 la 5 ani». (Toma Michinici)

POEZIE ȘI TRANDAFIRI. După recitalul de versuri închinate florilor (din Saadi, Tagore, Blaga, D. Anghel, Andrițoiu ș.a.) actorii cafe-teatrului din Oradea *au oferit flori publicului*, probabil și pentru că în frumosul foaier al teatrului actorul Marcel Segărceanu, un adevărat colecționar de trandafiri, expusese 200 de exemplare din 45—50 de soiuri. (R. Pop)

ACCELERAT. Trenul accelerat nr. 844, Constanța-București. Doi călători ciudați, două bagaje ciudate au reținut atenția unui lucrător de miliție. Misterul a fost repede limpezit: cei doi pasageri, Al. Voicu și Gh. Gheorghe, amîndoi din Zimnicea, nu se întorceau de pe litoral cu amintiri și cu «utilaj» de plajă, ci cu 18 icoane furate, pe care intenționau să le comercializeze. Așa că punctul terminus al călătoriei celor doi zimniceni nu a fost Gara de Nord, ci altul. Au ajuns acolo *accelerat*. (L. Nițescu)

FOARTE COMOD... ÎN POM. În locul clasicei «scări suedeze», folosite pînă acum la culegerea semințelor din arborii înalți, inginerul Mihai Chicu, șeful ocolului silvic «Traian» din județul Bacău, a conceput și realizat un dispozitiv nou. Brevetat ca invenție, dispozitivul funcționează pe principiul ascensorului, dispunînd de un scaun care rulează pe un cablu cu ajutorul a două pedale de bicicletă. (Toma Michinici)

UNA FĂRĂ SARE. De trei săptămîni caută Florin al nostru (Piersic) sare de lămîie în băcănii, la alimentare, în cofetării, la Ferometal... Mi-a telefonat ieri că se predă. De azi deci sînt colaborator adiacent nu numai al «Flacării», ci și al Televiziunii — adică eroul anonim care aleargă să găsească un plic cu sare de lămîie pentru Piersic, altfel «Gala lunilor» e periclitată cu Bocănet cu tot. (A. Mihailopol)

CINE VA SALVA «SALVAREA»? Un autobuz al Întreprinderii de transporturi auto din Constanța, condus de șoferul Ion Ene, circulînd nereglementar pe stînga, a tamponat puternic o altă mașină. Rezultatul: doi morți, cinci răniți. «Salvarea» era chiar la fața locului, dar n-a putut fi de nici un folos, fiindcă mașina făcută zob era chiar «Salvarea». (L. Nițescu)

LA SPITALUL MUNICIPAL DIN PITEȘTI, pentru prima dată o echipă de medici specialiști ortopezi au înlocuit oasele șoldului unui bolnav afectat de anchiloză. De reținut că bolnavul era de 75 de ani (Marga Nedelea).

RECORD. Într-o singură săptămînă în județul Hunedoara s-au deschis 73 de șantiere de muncă patriotică ale tineretului. (Marga Nedelea)

«CINE SE TEME DE SPIRITE?». E o carte recentă (autori: Allan, Schiff și Kramer; traducerea: Dragoș Vicariuc); foarte instructivă și captivantă, scrisă cu mult nerv, dar și cu fragmente de genul: «...preotul s-a mai plimbat multă vreme în *sus și-n jos* prin cameră» (pag. 37). Păi nu, acasă la el se plimbă omul pe unde vrea! Sau: «...apoi se prăbușește *încet*, lovindu-se *tare* de dușumea...» (pag. 137). Cum să nu te temi de unele spirite? (Toma Michinici)

T.C.M.A.I.A.O.!? E vorba de un nou mare complex de sere. Legumicole. Cu activitate tot anul. Locul: cartierul Șimian, orașul Drobeta-Turnu Severin. Suprafața: aproape 50 de hectare. Pe jumătate, «orașul» e gata. Cealaltă jumătate merge mai greu. Cauza? După informațiile obținute de la D. Ciortea, contabilul șef al șantierului (T.C.M.A.I.A.O.), care execută lucrarea, graficul nu e atins din cauza fluctuației personalului. Nu se asigură constructorilor, spune domnia-sa, condiții optime de cazare. (F. Urseanu)

O VEDETĂ PENTRU 20-TH CENTURY FOX. Faimoasa casă de filme 20-th Century Fox a căutat timp de cîteva săptămîni o vedetă pentru un viitor film de succes. După multă alergătură a găsit nu o stea, ci mai multe: stațiunile de pe litoralul românesc, capete de afiș ale unui documentar dedicat țărmurilor noastre. (Magda Mihăilescu)

GOSPODARI Ă LA TITU. Navetele zăcînd vraiște în colbul trotuarului sînt destinate transportului pîinii produse în unitatea de panificație (nr. 25 din Titu, județul Dîmbovița) ce ființează în această, să-i zicem, clădire. Ce și-o fi spus, probabil, tovarășul Munteanu, responsabilul unității? Dacă edilii orașului nu vădesc preocupare pentru condițiile de producere a pîinii, de ce ne-am îngriji noi de asigurarea unor elementare condiții igienice de depozitare și transport?! (I. Cioară)

PE CÎND? O școală de călărie cu 30 de cai, un teren cu gradene pentru 400 de spectatori, patru terenuri de mini-golf, două terenuri de tenis, un elești pentru pescuit, o sală de jocuri mecanice, 2 băi sauna, toate în cadrul centrului de agrement hipic ce urmează să fie amenajat la intrarea în Timișoara. Proiectarea a fost făcută de mult. Deci, deocamdată, avem numai planurile. (Adrian Mitu)

MARELE ȘI MICUL ECRAN. După ce vizionați ultima producție a Studioului Buftea — «Parașutiștii» — să nu vă întrebați cum reușește să mai trăiască un om căzut de la circa 2 000 metri (din cauza unei parașute neascultătoare) și nici să nu vă mirați atunci cînd veți vedea că televiziunea în culori a pătruns de mult în casele parașutiștilor. Ambele speculații cinematografice trebuie puse pe seama «exagerării» (conștiente) a autorilor. (Dan Bîrlădeanu)

FIGARO LA BÎRLAD. Cel mai mare succes al stagiunii teatrale bîrlădene continuă să rămînă «Bărbierul din Sevilla»: 150 de spectacole, o cifră cu totul neobișnuită pentru un teatru din provincie. Actualul turneu de 18 zile pe litoral constituie un nou prilej pentru tînărul actor Decebal Curta — Figaro-ul bîrlădean — de a-și înveseli spectatorii. (Sanda Faur)

O NĂSTRUȘNICĂ IDEE e aceea de a vopsi cu roz-bombon cărămida aparentă ce placează fațada unui corp de clădire a Abatorului din Calea Văcărești. De gustibus et coloribus non disputandum... Acțiunea de roz-bombonizare a fațadelor de aici continuă. Continuă și emanația din aceeași zonă a mirosurilor fetide ce au făcut faima cartierului (V. Savin)

WESTERN LA IAȘI. Judecătoria din Iași: inculpatul Cornel Duca a ținut cu tot dinadinsul să reediteze o ispravă dintr-un western: a încercat să evadeze sărind pe fereastră de la etajul II. Dar jos nu-l aștepta un cal înșeuat cu care să dispară în colbul depărtărilor. Așa că, pînă la urmă, C. Duca a ajuns tot la etajul II. (L. Nițescu)

TREI LOCUINȚE: una la Brașov, alta la Făgăraș. Cît privește a treia... Serviciu bun: șef de echipă la T.C.I.-Brașov, șantierul 5 Făgăraș. Salariu: peste 5000 de lei. Și totuși, ceva nu e în regulă cu Nițu Nicolae. În urma sesizărilor cetățenilor s-au descoperit la el mărfuri în valoare de circa 50 000 lei negoțite la talciocul de la Arad-Lipova (47 cămăși, 129 bluze Helanca, bijuterii de aur etc.). L-am deferit justiției, ne spune tov. căpitan Ioan Tăutu de la miliția din Făgăraș. (C. Bozbici)

ȘAPTE FETE PENTRU ȘAPTE FRAȚI. La maternitatea din Zalău s-a internat de curînd Anica Rus, în vîrstă de 43 de ani, originară din comuna Buciumeni. Am aflat că este mamă a... 13 copii (șapte fete și șase băieți, toți în viață, voinici și sănătoși) și că dorește, de data aceasta, să aducă pe lume încă un flăcău: «Vreau să am o garnitură completă și la echipa de băieți». (L. Timbuș)

MINUNĂȚIILE DE LA ELECTROLUX. La magazinul specializat de pe Calea Victoriei lipsesc cu desăvîrșire becurile de 110 wați. Cele două simpatice vînzătoare ne asigură că e foarte probabil să putem cumpăra asemenea minunății în viitorul apropiat. Cine a interzis fabricarea becurilor sus-amintite? Săptămîna viitoare sperăm să-i putem publica numele la această rubrică pentru a-l cunoaște toți cei care sînt în suferință. (Dan Bîrlădeanu)

P.S. Un post-scriptum banal, totuși emoționant al războiului. În comuna Giarmata, județul Timiș, pe cînd se efectuau lucrări de hidroameliorații, au fost scoase la suprafață, laolaltă cu bulgării de pămînt înmuiați de ploi, o bombă și un proiectil de artilerie. Obiectivele nepoftite au fost trecute la reformă. (L. Nițescu).

CARTOFUL CU CHIP DE COPIL. Familia Bolgea din Lugoj ne-a trimis fotografia alăturată ce reprezintă un cartof, dar nu de o formă obișnuită, ci avînd imaginea unui copil. (Marga Nedelea)

MICUL NOSTRU CEL DE TOATE ZILELE. În fața impunătorului hotel internațional «Nord» au apărut zilele trecute micii, berea, cremvurștii și înghețata. Uite așa, ceva specific chiar sub nasul miilor de turiști străini. (Toma Michinici)

MEȘTERUL MANOLE RENAȘTE PRIN PHOENIX. De mai bine de un an, Nicolae Covaci și formația sa compun o serie de piese noi care se vor integra unitar în spectacolul muzical «Meșterul Manole». «Pentru acest spectacol — mi-a spus N. Covaci — sîntem patronați direct de Opera de stat din Timișoara, pe scena căreia va avea loc și premiera. «Meșterul Manole» înseamnă pentru noi mult, înseamnă, în caz de reușită, că am depășit faza de recital. (Adrian Mitu)

RECLAMA ȘI SUFLETUL. Păcat că nu ni se comunică și talia, culoarea ochilor și a părului, eventual adresa misterioasei și nepretențioasei Ștefana. Ce știm sigur este că prezenta reclamă se află multiplicată în vitrina unui magazin de textile din centrul Ploieștiului. (Toma Michinici)

OPINIA PUBLICĂ. Miercuri, 4 iulie, orele 8 dimineața. În plin centrul Capitalei, pe bd. Magheru. La doi pași de «Scala». Un bărbat — vîrsta circa 35 de ani — se repede cu cuțitul asupra unei tinere — circa 20 de ani. Victima cade străpunsă. Cinci minute mai tîrziu, criminalul este arestat de miliție. Arestare cu peripeții. **Dacă n-ar fi fost arestat era mort — linșat de către trecători.** A avut doar timpul să zbiere, după cum zic cei ce-au fost de față: «Înțeleg să mă înșele soția, dar nu iubita!» (F. Urseanu)

FEMINA. Așa se intitulează noul club al femeilor din municipiul Tîrgoviște, recent înființat. Scopul său: educarea politică, culturală, cetățenească a femeilor. La inaugurare s-au putut vizita o expoziție de cusături de mînă și o alta de preparate culinare (M. Hetco)

DIN BALTĂ PE CULMILE FĂGĂRAȘULUI. O noutate din lumea zburătoarelor, de interes științific și cu iz pitoresc: în Cheile Argeșului au fost capturate o găinușă de baltă și o lișiță care au traversat în sezonul de migrație post-nuptială culmea Făgărașului. S-a demonstrat astfel că unele păsări de baltă din Cîmpia Transilvaniei pot traversa și cea mai înaltă zonă a Carpaților Meridionali, de peste 2 500 m altitudine! (L. Nițescu)

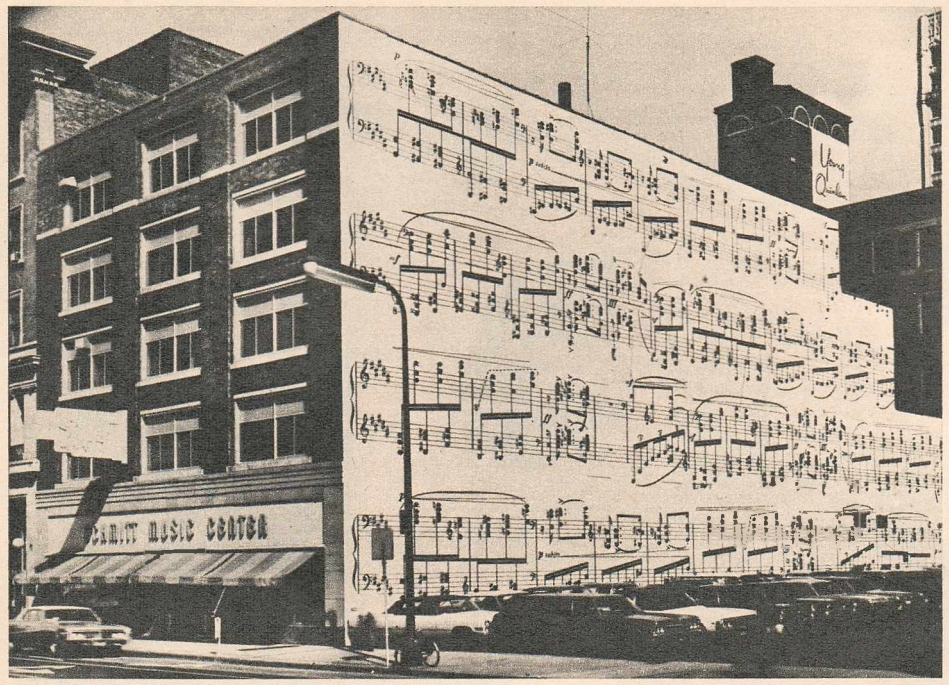

gigantic și gingaș

Diriguitorii firmei «Schmitt Music Centre» din Minneapolis, statul Minnesota din S.U.A., au pus să se scrie pe niște portative uriașe,ocupînd calcanul unui perete întreg,un fragment al partiturii «Scarbo», partea a treia din celebra lucrare instrumentală (pentru piano la patru mîini) «Gaspard de la nuit» de Maurice Ravel, după poemul în proză cu același titlu de Aloysius Bertrand.

Că toată treaba asta nu este decît o chestiune de reclamă, nu încape nici o îndoială. Numai că, iată, și o reclamă poate fi de bun-gust, originală, de delicată propagandă pentru o operă de artă valoroasă.

cumpărați-vă urgent un iglu!

Pe o stradă centrală din Tokyo — un aspect cu totul insolit, chiar și pentru pretențiile și ambițiile societății de consum. Două tinere, în ținută de plajă, fac reclamă unor reușite reproduceri de iglu — coliba de gheață a nordicilor. Firma producătoare garantează că acest nou tip de reședință de vară nu se topește tot timpul concediului, iar rigorile de temperatură ale gheții pot fi îndulcite cu ajutorul unei instalații de aer condiționat.

cuvinte încrucișate

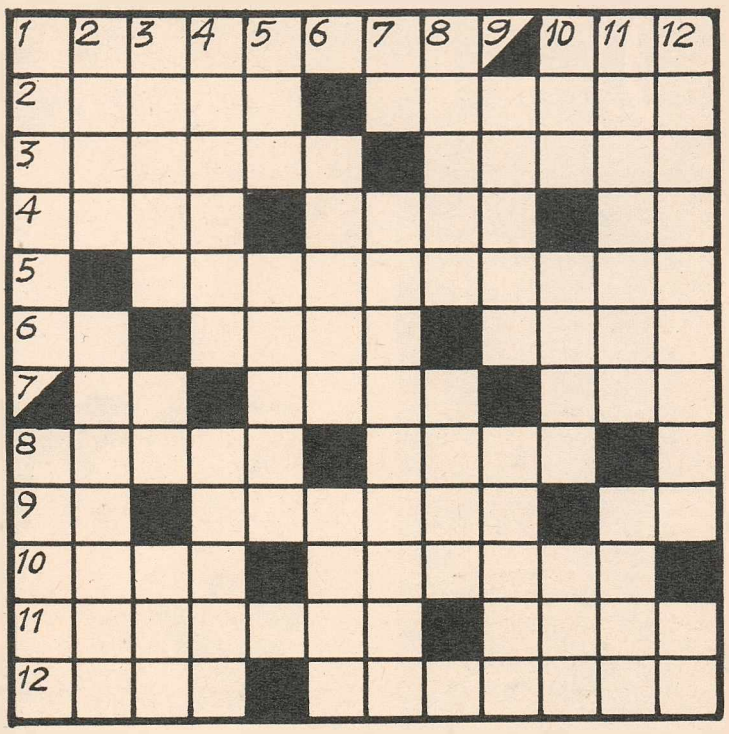

abracadabra!

ORIZONTAL: 1) Flotila deșertului — Bun de treabă. 2) Mai mult decît strîngătoare — Transformare, metamorfoză (fig.). 3) Om de știință — La domiciliu. 4) Vînzător din fire! (od.) — Vărsare de sînge — Cu bumbac în urechi (sing.). 5) Soră cu șopîrla. 6) Pus la cale... ferată — Cap de familie — Dus cu forța. 7) Începutul și sfîrșitul! — E liniștit — Așa începe dragostea! 8) Nu-i pe placul tuturor (fem.) — Pînă aici. 9) Zeul egiptean arhicunoscut — Intrată-n cîmp gravitațional — Bătută cu aluzie. 10) Fapta înaintașilor — Tras la mal. 11) În mîna zeiței justiției — Cîrja lui Bacchus. 12) Fără frecvență — Apropiată sufletește, de exemplu.

VERTICAL: 1) Înghețată la pachet — Maură. 2) Pește răpitor de apă dulce — Trăia din împrumuturi (od.). 3) Scrisorică (la un an o dată!) — Ochi în ochi (sing.). — Acela este un balaur oltenesc! 4) Punct terminus într-o odisee biblică — Mare amator de raci. 5) În «gol» — Remediu proverbial pentru guri prea slobode. 6) A face cinste — Producătoare de mac.7) Poftim — Făcut un fel de talmeș-balmeș. 8) Foarte rea — Mobilă... imobilă. 9) Ornament — Prenumele unui cunoscut erou al lui Gogol. 10) Trasă prin urechile acului — Apreciat dramaturg ceh — A răscoli pămîntul. 11) Fiecare cu păsărelele lui — Bun de plată. 12) Plictisită, supărată — Termen de comparație.

Toma MICHINICI

Dezlegarea jocului MAREA,apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) DEBUSSY — MIL. 2) IFOS — TIMONA. 3) MOLARI — A— DC 4) ERO — IMENSI. 5) — NIVELAT — LAO. 6) SEARA — ADINC. 7) I — NO — SLEP — E. 8) UD — URIAS — BA. 9) NUD — E — TITAN. 10) ENORMA — RARI. 11) ARGO — IALTA.

umor

V CRĂIȚĂ-MÂNDRĂ

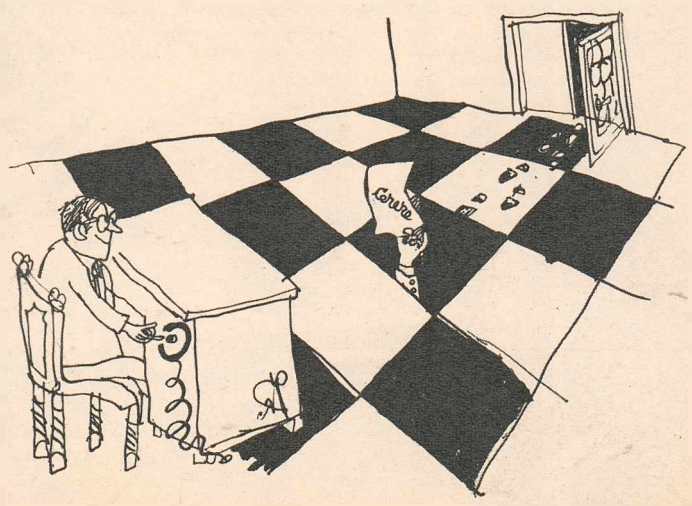

Durabil

Elegant

Modern

Comod

O marcă de prestigiu, unanim apreciată:
CLUJANA

Combinatul de pielărie și încălțăminte CLUJANA
Cluj, Piața 1 Mai nr. 4 - 5

RECOMANDĂ PENTRU FEMEI, BĂRBAȚI ȘI COPII PRODUSELE SALE DE CALITATE SUPERIOARĂ